

Hans Wachenhusen

Vampyren

Hans Wachenhusen

Vampyren

Fortælling fra Bulgarien

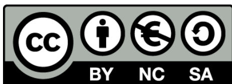
eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Copyright and conditions of use

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

1. Hr. Jowan

Det er længe siden, og dog ikke så længe, at et træk, en linje, et lys eller en skygge af det, som jeg vil skildre, har kunnet blegne i eller svinde af min hukommelse. Det er en erindring fra ungdomstiden, da hjertet endnu er opfyldt af rige og yppige drømme, hovedet af dristige planer, da hånden med mod og uforfærdethed griber ind i den nære, ukendte fremtid.

Skuepladsen for vor fortælling ser ud som den gang. Balkanbjergene hæver endnu den dag i dag deres snedækkede hoveder, bydende solen trods, højt over Bulgarien og Rumænien, vinkende ad deres brødre hinsides Marmarahavet og det Gyldne Horn. Der ruger måske også nu for øjeblikket ligesom den gang en dødsstilhed over Balkans fantastisk sortnede bjergtinder, en dødsstilhed navnlig på de steder, over de ruiner af byer, hvor islams børn bragte deres profet så grusomme ofre, da de, optændt af mordlyst og rovbegærlighed, overfaldt de kristnes landsbyer og flækker og slagtede tusinder af korsets bekendere.

Den orientalske krig havde den gang kaldt en mængde eventyrere til Balkanhalvøen. Vestmagternes tropper var for kort tid siden landet. De første engelske og franske krigsdampere var ankret op på Varnas og Burgas' red; der var altså ingen mangel på vilde romantiske omgivelser. For et par uger siden var belejringen af Silistria ophævet; de russiske tropper havde trukket sig tilbage over Donau til Valakiet, forfulgt af tyrkerne, der endnu hinsides floden leverede dem de

to sejrrige træfninger ved Georgevo og Oltenitza. Alt væltede sig således imod østen hen imod det Sorte Havs bredder, og balkanpassene Tirnova og Pravadi blev hærveje for de nu, efter felttogets forspil, ledige tyrkiske regimenter.

Også disse så eventyrlige nok ud! En armé, som i trekvart år uden forplejningsvæsen, uden sold, ja endog uden tilstrækkelig føde og beklædning havde modstået de russiske angreb, belejringen af Kalafat og Silistria! Pjaltede, men med usvækket mod, opretholdt af bevidstheden om deres sejr, drog de tyrkiske tropper frem ad balkanvejene, med fødderne svøbt i klude, iturevne uniformer, selv officererne i trevler og laser og med hullede støvler.

Og dog herskede der, trods alt dette, en beundringsværdig orden i linjeregimenterne, ja selv blandt landeværnstropperne; og de udskejelser og uordener, som fandt sted, skrev sig den gang, ligesom nu, fra friskaremændene, baschi-bozukerne, der ikke sjældent i Balkan-kløfterne overfaldt deres egen sultans provianttog, og på egen hånd bekrigede ven og fjende.

Til Tyrkiets kristne undersåtter, der den gang måtte bøde værst for krigen, hørte den rige Jowan Silowic, en født serber, der udenfor byen Tirnova, i dalkedlens grønne engbund, som mod syd var omgivet af stejle klipper, mod nord af en højslette, på hvilken der lå et mægtigt kloster, besad en stor ejendom med et beskedent beboelseshus, men store magasinbygninger.

Jowan var en gråskæg af den rigtige serbiske slags, der målte sine seks fod, med brede kæmpeskuldre, en tyrenakke, et krigerisk overskæg, der delte hans brune, vejrbidte ansigt i to dele, store sydslaviske øjne, under hvilke kindbenene sprang skarpt frem. Han havde et par gode næver, men der var ingen,

der kunne beklage sig over nogensinde at have fået dem at smage, for Jowan var *rajah*, en fredsommelig kristen korsdrager, der ligesom alle de andre kristne levede i en bestandig frygt for guvernørens, mudirens despotiske magt.

Jowan Silowic bar altid den lille bulgarhue på den skaldede isse, rundt om hvilken hans krusede hår krøllede sig som uld; han var gerne, selv når han var hjemme, klædt i den simple, grå bulgarskjorte, der blev holdt sammen over hofterne af et bælte, grå, korte og vide bulgarbukser, og langskaftede støvler. Han var søn af en fattig, serbisk kræmmer, havde som ung mand samlet sig en lille formue ved at smugle tobak over militærgrænsen og ved tuskhandel med heste; havde derpå drevet den indbringende serbiske kvæghandel til helt ind i Østrig og Tyskland, og endelig i Tirnova giftet sig med en anset bulgarers datter.

I en menneskealder havde han snart drevet sine storartede forretninger. Hans forbindelser strakte sig lige til Wien, og over Balkan til Konstantinopel og Cairo. Hans hovedformål var i begyndelsen handel i det store med rosenolie, som balkanbønderne udvinder af den hundredbladede rose, der dyrkes på de store, vidtstrakte sletter. Jowan forstod så at forfalske den med geranium, og hvad ikke den tyrkiske regering reddede af dette produkt, det gik hemmeligt eller åbenlyst over i Jowans hænder. Hans magasiner var bestandig fyldte med majs, hvede og andet korn; på Donau-sletterne græssede hele hjorde af hans heste og bøfler; i de bulgarske søstæder og i Valakiet havde han store vareoplag, og han havde sine agenter i Bukarest, Galatz, Wien og Konstantinopel.

Jowans formue blev anslået til flere millioner, men han lo ængsteligt, når nogen sagde ham dette, og purrede op i det krøllede hår med sine store hænder, når man var så uforsigtig at kalde ham en rig mand. Han erklærede da med et smæld med tungen, at dette rygte var en skammelig løgn, kun udspredt af hans misundere for at bringe ham guvernørens skatteudpressere på halsen. Han var fattig, sagde han, og skyldte alverden, og hvis blot en eneste forretning slog fejl for ham, så var han en ruineret mand. Men dette hindrede ham dog ikke i ganske hemmeligt at låne den strenge guvernør temmelig anselige pengesummer, som han aldrig mere så det mindste til, og Jowan beklagede sig ikke over det. Det var efter hans mening dog langt fordelagtigere at have pashaen til ven end at have hans umættelige skatteopkrævere på nakken af sig.

Gospodin *(hr.)* Jowan havde foruden de halvtreds karle, der dyrkede hans jorder, et halvt dusin sigøjnere, der førte opsyn med hans magasiner, men som næsten alle levede og sov ude på markerne eller var fordelt rundt om i de usle landsbyer. Den gamle, gråskæggede sigøjner Marko, der havde opsynet med huset, når han var på rejser, var hans højre hånd; og Markos datter, den sortøjede Selwa, hurtig og snedig som et firben, listig og dygtig som enhver sigøjnerinde, salvede sin herskerindes, Jowans datters, yppige hår, flettede guldmønter og perler i det og sang for hende sine melankolske sange, som hun havde afluret fine stammefrænder, når disse sad i bjergkløfterne i deres telte og bagte majsbrød.

I Jowans hus gik det, som hos alle ikke-muselmænd, tarveligt til, for ethvert ydre tegn på velstand endsige rigdom kaldte straks skatteopkræverne til huse. I hans værelser fandtes den

med pyntelige tæpper dækkede divan på de tre vægge, men hverken borde eller stole; vinduerne var uden glas, med et trægitter for, loftet blev båret af tykke bjælker, gulvet var indlagt med kønne træsorter. Et sort skrin stod ved siden af den store kamin, på væggen hang en lang arnauter-flint, et par langløbede pistoler og en tyrkisk krumsabel, en yatagan, som guvernøren af hensyn til Jowans mange rejser havde tilstået ham som en sjælden begunstigelse – en rajah må nemlig ellers ingen våben bære.

I det største værelse i stueetagen modtog Jowan sine undergivne og forretningsvenner; her tog han også mod besked af folk, når disse kom fra dalene rundt omkring, og det endog ofte meget langt borte fra, og aflagde regnskab; og her skrev han også sine breve, efter østerlandsk skik på sine knæ, med den stumpe peberrørspen og førte sine bøger. I dette store rum herskede der et evigt halvmørke.

Det rundt om huset løbende trægalleri, tschardacken, tog lyset bort fra vinduesåbningerne, og to ældgamle stenege bredte deres grønne kroner ud over huset.

I de øvre værelser, der var lige så tarvelige, boede Jowans datter, Marinka, sammen med Selwa og en bulgarsk tjenestepige. Divanen, hendes seng, var belagt med kostelige tæpper, hendes hoved hvilede på bløde silkepuder. Et par med elfenben indlagte kister indeholdt hendes klæder, smykker og de nipssager, faderen bragte med, når han havde været i Wien eller Konstantinopel; her i dette værelse legede hun sammen med Selwa, der bestandig var om hende, med alle de kønne småting, og her førte begge pigerne, alt som de voksede til, et endnu af ingen længsel gennemåndet drømmeliv.

Sjældent, kun på den græsk-katolske kirkes festdage, tog Jowan sit barn med til byen. Da hun var blevet en voksen pige, blev en streng afsondrethed hendes lod. Kun forretningsvenner, som oftest gråskæggede købmænd, og den gamle præst, popen, der nok holdt af at strække sine ben under den rige mands bord og drikke den sorte Schumla-vin – ofte mere end han kunne tåle – kom til dem. Popen var i kridthuset hos Jowan og lånte ofte penge af ham, som han aldrig tænkte på at betale tilbage; han led i den sidste tid af podagra og måtte holde sig inde; men sendte i sit sted den medhjælper, som biskoppen havde sendt ham for kort tid siden, da han klagede over, at kirkens tjeneste hvilede for tungt på ham.

Marinka gik i sit syttende år, tidligt udviklet, som alle hendes folks døtre. Trods det stille, yndige væsen, hun havde vænnet sig til at vise, var hun en glødende, lidenskabelig sjæl. Hun havde dybe, tankefulde øjne, med en magisk lysende fosforglans, overskygget af stærke, over næsen let sammenvoksede bryn og lange øjenhår, en ædel græsk profil, lidt opadbøjede friske, røde læber, og når hendes sorte hår, der spillede i det blålige, faldt løst ned over skuldrene og ned om tindingerne, gav det hendes gullige ansigtsfarve et næsten sigøjneragtigt anstrøg, som, når blodet da pludselig skød sig op fra hjertet, mindede om den blårøde fersken. Hun havde ikke arvet sin faders kraftige vækst, men var, som den tidligt bortgangne moder, slank og smidig. Der var for det meste en stille, næsten sørgmodig, alvorlig ro over hende, men ved den mindste smule sindsbevægelse slog hun let over i en næsten lidenskabelig livlighed. Hendes stemme lød klar og ren, når hun sang sine melankolske folkesange til den ufuldkomne

bulgarske mandolin, guslen, men pludselig kunne hun da ærgerlig kaste det lette instrument på divanen, løbe ud på tschardacken, og med vilde, urolige øjne se sig omkring, eller kaste et længselsfuldt blik over mod de høje fjelde. Undertiden stormede hun da også ud på sletten, kastede sig i græsset, holdt hænderne for ansigtet – og blev forskrækket, når gamle Marko på faderens bud bragte hende til fornuft, og førte hende tilbage til huset. Kun om søndagen holdt hun af at pynte sig; da måtte Selwa, der aldrig blev træt af at berømme sin herskerindes skønhed, i timevis være om hende, og så hændte det stundom, at de til sidst kaldte et par sigøjnerdrenge op til sig, for at Selwa kunne danse hora- eller kolo-dansen med en af dem, mens den anden spillede til på sin rørfløjte. – Men i sit hjerte bar Marinka en erindring, som ofte fyldte hende med utilfredshed, alt som hun voksede til.

Hendes fader havde, da moderen døde, i nogle år ladet barnet opdrage i en kostskole i Wien. Marinka havde således fået øjet op for en anden verden end den, der her omgav hende, og forskellen mellem disse to verdener lærte hun først at forstå, efterhånden som hun lærte at forstå sig selv. Undertiden kunne der også komme nogle af faderens handelsvenner fra Pest, Bukarest, Galatz eller Odessa, der fortalte om ting fra disse steder, der klang så ganske anderledes, end hvad hun var vant til at se og høre her i den lille bjergbys afsondrede ensomhed, og fyldte hende med længsel efter hin tid og hendes små kammerater.

Marinka havde allerede mange gange bedt faderen om at tage hende med på sine rejser; men Jowan havde smældet med tungen og sat et vredt ansigt op. Så blev der til sidst ikke talt

mere om den ting, og Marinka søgte en erstatning for det ved at fortælle den lille sigøjnerske om sine barndomsminder fra den frankiske verden, hinsides Donau. Heri kunne *barnet* vel finde fornøjelse, men den unge *jomfru*s længsel kunne ikke stilles ved det. Hun forekom sig ofte selv som en fange, og fra tschardacken stirrede hun tit efter fuglenes skarer, der kom dragende hist fra hendes fængsels verden ved Donau, men som dog aldrig havde noget bud med fra den.

Således var det gået, til krigen med Rusland udbrød. Det var den gang ingen troskrig, og dog fremkaldte den en fjendtlig spænding mellem islams og korsets bekendere. De kristne trykkedes af svære krigsskatter, man så en spion i hver eneste af dem, i det mindste en hemmelig ven af fjenden, Jowan skælvede. Han, den rigeste rajah i Tirnova – selv om han ikke ville være ved det, så var han det dog – var værst faren, Hver gang kawasserne, pashaens politisoldater, kom for at føre ham til guvernøren, var resultatet af et sådant besøg gerne en ikke ringe formindskelse af hans formue. Man bestilte store leverancer hos ham, som man aldrig tænkte på at betale. Guvernøren gav ham sådan under hånden at forstå, at man ville tømme hans magasiner, ville tvinge ham til at skaffe penge, hvis han gjorde vanskeligheder, og Jowan måtte bestandig punge ud på ny. Hertil kom, at guvernøren siden krigens udbrud begærede personlige lån af ham, at popen bad om hjælp til de ved krigen forarmede, eller i slagene sårede trosbrødre; hertil kom så end yderligere den trussel fra guvernøren, at han ville lægge indkvartering i hans hus, hvis han ikke ved et frivilligt offer købte sig fri derfor; og Jowan måtte atter bøde for at beskytte sit barns liv og ære mod denne fare.

Endelig aflagde guvernøren, en endnu ung mand, der havde fået sin opdragelse i en europæisk militærskole og som i høj grad hyldede de frankiske sæder, men derfor alligevel behandlede de kristne med grusomhed, Jowan et personligt besøg. Jowan rev sig i sit grå hår, da han så rytterskaren komme, for dette kunne aldrig betyde noget godt. Han modtog imidlertid mudiren med den største underdanighed, holdt selv stigbøjlen for ham, kyssede sømmen på hans våbenfrakke, førte ham ind i sit hus og beværtede ham med kaffe og sherbet.

Ghaleb Pasha, bekendt som en lumsk og underfundig karakter, var nedladende og venlig. Endelig talte han også om sin værts huslige lykke og ønskede at se hans datter. Den snu bulgarer skønnede, at mudiren trods sin tilsyneladende velvilje, ikke førte noget godt i sit skjold. Han forlangte at se hans barn! Manden måtte have hørt om Marinkas skønhed. Jowan lod, som om han var henrykt over herskerens nåde, og førte – Selwa, klædt i Marinkas klæder, frem for ham som sin datter.

Ghaleb Pasha sagde pigen nogle artigheder, lod sit øje med tilsyneladende ligegyldighed glide henover sigøjnerpigens gazelleskikkelse, og tog afsked uden at have givet Jowan nogen antydning af hensigten med sit besøg.

Da Jowan så ud efter de bortridende officerer, purrede han sådan op i sit krusede hår, at bulgarerhuen kom til at sidde helt skævt på hovedet af ham. Hvad havde denne snu ræv villet? Hvad brød han sig om Jowans barn? – Ovenpå fandt han begge pigebørnene i fuld latter over den gamles vellykkede puds. Marinka lå ved sigøjnerskens fødder – de havde jo byttet roller – og sang for hende til mandolinens spil. Selwas sorte,

skælmske øjne lynede af stolthed. Guvernøren havde fundet hende køn, hans galante floskler klang endnu i hendes øren.

Marko, hendes fader, var en gang kommet vandrende med sin bande, som en fattig og ussel sigøjner, og Jowan havde taget ham op i sit hus. Hvert år kom der endnu nogle af hans vandrende brødre til dalen og opslog deres telte; og Selwa havde da lov til hver dag at besøge dem og forære de gamle kvinder tobak og kaffe, så længe de opholdt sig der. Marko var endnu den dag i dag fattig, og hans datters klædedragt bestod stedse kun af Marinkas aflagte klæder. Udskudsstammens barn følte sig derfor naturligvis stolt over den ære, der i dag var vederfaret hende.

Jowan så på de unge pigers munterhed med sorgfulde blikke. Hvad havde dog guvernøren i sinde! Den høje embedsmand var hans skyldner, og netop derfor hans hemmelige fjende. Han var ikke kommet uden hensigt.

Gamle Marko stod med den bestandig krummede ryg nede på trappen, da Jowan kom ned igen. Han så stumt spørgende på sin herre, men denne lod, som om han ikke så ham, gik udenfor og satte sig under de gamle ege i dybe tanker. – Tavs hensunken i sig selv sad han dér. Det var ham, som var en ulykke i færd med at trække sammen over hans hoved, lig de dunkle skyer, der samlede sig hist over Balkans snedækkede toppe, gyldenbræmmede af den synkende sol.

"Jeg forlanger jo ikke en hvid tilbage af alle de penge, han har aftvunget mig for at tilfredsstille sin ødselhed," brummede han ved sig selv. "Han ser, at jeg er rede til ethvert offer, han kræver, men han er en nedrig skurk, han vil mig til livs."

Jowan så ikke sit barn mere den aften. Efter solens nedgang vandrede han til byen for at høre, om der var passeret noget nyt ved Donau, for hans ejendomme og magasiner ved flodens bredder blev ofte stærkt medtaget af krigens ødelæggelser, popen fik altid gennem sine foresatte pålidelige efterretninger; han ville også tale til ham om guvernørens besynderlige besøg.

Marko aflåsede forsigtigt døre og porte så bedrøvet efter sin herre, gav ordre til at fordoble nattevagterne, undersøgte, om alt var i orden, og da karlene satte sig til sammen i gården at tilberede deres aftensmad, mameligaen, ved den flammende ild, satte han sig i dybe tanker, rygende sin korte træpibe, på tschardacken og grublede tavs.

2. Hvad mudiren ville

To dage efter blev Jowan kaldet til guvernørens palads.

Sorgbetynget med et ængsteligt, beklemt sind gav han sig på vejen derhen. Det gjaldt sikkert en ny åreladning. Guvernøren havde åbenbart selv villet overtyde sig om hans huslige forhold og søgt efter ydre spor til hans rigdom. Han havde imidlertid intet kunnet finde i den retning; Jowans hus forrådte i så henseende intet. Det drejede sig nu sikkert igen om en ny leverance, og det, skønt man allerede havde drevet hans fåre-, bøffel- og hestehjorde bort! Man havde rigtig nok givet ham et gældsbevis for dem, men Gud nåde rajahen, hvis han vovede at præsentere det!

Man havde forhøjet hans krigsskat til det tolvdobbelte. To gange havde man krævet tiende af hans høst på Donau-sletterne, havde taget al sæden bort fra hans marker med løfte om betaling, havde tømt hans magasiner der, og han havde ikke vovet at føre klage over det. Og nu skulle han yderligere udpresses! Den ære, mudiren beviste ham, skulle betales dyrt!

I mange timer ventede Jowan i guvernørens audiensværelse. Det hed sig, at han endnu ikke var kommet hjem. Han hørte hestene stampe i gården, officererne gå sabelklirrende gennem paladset, det talrige tjenerskab ile forbi hinanden, men Jowan blev ikke kaldt ind.

Da solen endelig var gået ned, gav man ham den besked, at mudiren ikke var til at få i tale, han ville lade ham kalde den næste dag.

I dette land bryder natten hurtigt frem. Den gamle Jowan søgte altså i nattens mørke tilbage til sit hjem. Det var ham hele tiden, som et spøgelse greb ham i brystet, og et andet sprang op på hans ryg. Jowan fægtede med armene i luften, og greb med sin store hånd besværgende om sølvkorset, han bar om halsen indenfor sin bulgarkittel. Sigøjnerbanden var den foregående dag atter indtruffet i dalen. Dens nattebål lyste langt hen over sletten, kastede sit skær op ad klippevæggen og belyste Jowans vej. De opskræmte firben løb fra figenkrattet ved begge sider af vejen hvislende om fødderne af ham.

Jowan blev mere og mere uhyggelig og ængstelig til mode, jo nærmere han kom sin ejendom. Det lød for hans øre, som om en stemme kaldte: "Gamle Jowan, skynd dig!" og med angstens kolde sved på panden skred han fremad, bestandig fremad.

Intet lys skinnede ham i møde fra hans hus' vinduesgitre. De gamle ege susede så underligt, da han nærmede sig sin ladebygning. Atter var det ham, som om en hånd greb om hans strube, da han med et hårdt og et sagte slag, tegnet på, at han var kommet hjem, satte træ-dørhammeren i bevægelse; nu hørte han gamle Markos slæbende skridt i den brolagte forstue, og der åbnede han døren med en lygte i hånden.

"O, gospodin, det er på tide, at I kommer hjem," brummede Marko med sænket pande.

Han vovede ikke at se op på sin herre. Jowan læste i hans ansigt, at der måtte være hændet noget.

"Tal, Marko! Hvad er der sket? Det var mig på hjemvejen, som forfulgtes jeg af en ond ånd, og som hørte jeg din stemme kalde på mig! Tal!"

De stod begge lige overfor hinanden. Døds stilhed herskede i huset. Den gamle sigøjner nikkede bekræftende med hovedet og sænkede sit læderagtige, af smerte furede ansigt.

"Å ja, det har vel været mig, der kaldte på Eder, gospodin!" mumlede han med sagte stemme. "I skulle ikke have gået, det var dog kun en fælde, mudiren havde stillet for Jer."

"Tal dog!"

Jowan greb med begge hænder fat i sigøjnerens skuldre. Han kunne næsten ikke tale for angst og hjertebanken. I samme øjeblik lød en klar stemme fra den uoplyste del af forstuen. Han rev lygten ud af Markos hånd, holdt den højt i vejret og råbte glad: "Marinka!" Barnet var der, huset stod på sit vante sted, hvad kunne der så være sket?

Marinka lå allerede skælvende i hans favn, slyngede sine arme om hans hals og gemte sit hoved ved hans bryst. En centnertung vægt var faldet fra den gamles hjerte, men pigens væsen var så besynderligt.

"Marko, tal dog!" råbte han og stampede med foden. "En fælde, siger du? Hvad var det? Jeg har mit barn! Hvad ville han?"

"*Eders* barn, ja!" Den gamle rystede sit sorgbetyngede hoved, "*eders* barn!" gentog han. "Men *mit*!"

"Selwa er borte!" jamrede datteren. "Guvernørens kawasser trængte for en times tid siden ind i vort hus!"

"Kawasserne?" – – –

Ordet døde på Jowans læber.

"De ville have *dit* barn, gospodin! Jeg gav dem *mit*!"

Marko løftede begge sine arme højt mod himlen, vendte sig bort, lagde sine hårde, arbejdsfurede hænder over sit ansigt,

slæbte sig hen i forstuens bageste, mørke del, og sank sammen på stengulvet.

Jowan havde forstået ham. Den tro tjener havde reddet sin herres barn og ofret sit eget. Han havde jo selv givet ideen til det forleden, da han narrede guvernøren. Han stod her overfor et eksempel på en underordnets hengivenhed og opofrelse, der fyldte hans sjæl med skræk og beundring. For tyve år siden havde han optaget Marko i sit hus, havde skænket ham hele sin fortrolighed, men overfor en sådan gerning, måtte han tilstå for sig selv, var det, han havde gjort for denne mand, for intet at regne; og ofte havde han i følge den ringeagt, man der i landet nærede for sigøjnerne, ladet sin gnavenhed, sine luner, sin vrede gå ud over ham. Ja, selv hvad han havde gjort for denne mands datter, kunne aldrig retfærdiggøre en sådan gerning, aldrig! Han havde bestandig kun behandlet hende som en sigøjnerkvinde, som sin datters slavinde, og også hun havde nu tavs og tålmodig ofret sig for at redde sin herres ære. Han vovede ikke på ny at trykke sin datter til sit bryst, som frygtede han for derved at såre den stakkels Marko. Han skubbede hende fra sig, gik hen til den gamle, på hug siddende sigøjner, hvis hoved, tungt af sorg, hvilede på hans bryst, greb hans hånd og trykkede den varmt i sin.

"Marko," sagde han med en stemme, der bævede af bevægelse; "Marko, det var en nedrig skurkestreg! Marko, jeg skal aldrig glemme, hvad du har gjort!"

Og idet han drog pigen efter sig, som frygtede han et nyt overfald på sit hus og derfor måtte bringe sit barn i sikkerhed, steg han med skælvende knæ op ad den smalle trætrappe, for at skjule hende, hvor ingen kunne finde hende.

3. Marko og hans kone

Hindustans børn – således kalder sigøjnerne sig selv – er ikke de sletteste på denne jord, om end svundne århundreder har stemplet dem med alle mulige laster.

En sigøjner, der har stadighed nok til at blive på ét sted, vil i de fleste tilfælde blive et pålideligt, i alt fald et brugbart menneske, ja, man tør endog påstå, at han i sin stilling vil stjæle og bedrage langt mindre, end det i Orienten, selv ved Donau, Orientens tærskel, er skik og brug blandt de øvrige menneskeracer.

Således var også gamle Marko den trofasteste af alle de mange sjæle, Jowan rådede over. Og Marko blev aldrig vred, når hans herre i sin patriarkalske uforskammethed, således som landsens skik er, lod sin vrede gå ud over ham. Marko gjorde sin skyldighed med den samme samvittighedsfuldhed, enten han fik tak for det eller ej. Han fornægtede sin inderste natur, sit stamfolks vandredrift, og holdt i årevis trofast ud i Donau-byerne, hvor hans herre lod ham have opsigt med produkt- og handelsvarernes indskibning. Selv da hans kone, som han i Rustschuck havde valgt sig ud af en omstrejfende bande og havde ladet sig vie til på sigøjnervis, løb fra ham, og ligegyldig lod ham beholde deres lille datter, blev han på sin post.

Han følte heller ingen fristelse til at forlade sin herre, da han senere næsten hvert år så denne sigøjnerkvinde med sin bande opslå deres telte i dalen udenfor Jowans ejendom. Han bar intet nag til hende, bragte kød, brød, bøffelmælk og brændevin til

hende, snakkede med hende, som om der aldrig havde været noget i vejen imellem dem, og hun spurgte ikke efter barnet. Selv når Marko tog pigebarnet med ud i teltet til hende, der tidligt var blevet gammel, betragtede hun hende med ligegyldighed. Det syntes, som om de begge næppe mindedes at have tilhørt hinanden.

Slægtskabets bånd synes sjældent at trykke sigøjnerne. De mister hinanden med samme ligegyldighed som vandrerotterne mister deres rejsefæller, glemmer hinanden, og kender ikke til at savne nogen. Måske havde dog det stille, sorgløse siv, som Marko førte i Jowans has, og det eksempel, hans herre gav, for denne elskede sit barn højere end sin sjæls salighed, vakt en lignende inderlighed i Markos følelser. Marko var stolt af at elske sit barn lige så højt som Jowan sit. Han så hende vokse op ved Marinkas side, hos hende fandtes noget bedre end hos de andre pjaltede sigøjnerbørn, og han vogtede hende for at komme i berøring med disse.

Og nu sad han her i den halvmørke forstue, ene, ulykkelig, med det trætte, gamle hjerte blødende ved tanken om, hvad der var hændt, hvad der forestod hans barn. Han, den foragtede "tschingane", hvilken ret havde han for loven til sit barn! Det tilhørte pashaen, når han fordrede det, og de fleste af Selwas brune søstre ville måske have set en æresbevisning i den skæbne, der vederfaredes hende. Men det var nu ikke hende, mudiren havde søgt, da han sendte sine kawasser. Når han opdagede bedrageriet, kunne han lade hende piske, mishandle. Der fo'r som en krampetrækning gennem Markos krop, da han tænkte på dette. Hans barn i pashaens hænder, som måske overgav hende til sine tjeneres råheder, når det blev opdaget,

hvem hun var! Han så med et koldt, stift blik frem for sig, blændlygten kastede sit matte stråleskær hen over stenfliserne, alt var så stille rundt om ham, det var ham, som hørte han sit barn kalde.

Her igennem denne dør var kawasserne ved mørkets frembrud trængt ind, efter at de i guvernørens navn havde forlangt at blive indladt. Han havde tænkt, at det var Jowans blanke dukater, de ville have fat i, de var godt gemte, dem skulle ingen finde, dem havde det altså ingen nød med.

Men det var Jowans barn, de fordrede. Og da mudiren er almægtig, havde han erklæret sig villig til at hente pigen, var med rystende knæ steget op ad trappen, havde befalet den skælvende Selwa hurtigt at iføre sig Marinkas klæder, mens han frelste sin herres datter ved at føre hende ned ad bagtrappen til kælderrummene. Derpå var han vendt tilbage til Selwa, havde selv med svage, rystende hænder hjulpet hende med påklædningen, og uden et ords forklaring havde han ført hende ned, og med bortvendt åsyn overgivet hende til soldaterne.

Først da det igen var stille, hentede han den halvdøde Marinka ud af hendes skjulested, og fortalte hende, hvad han havde gjort.

"Eders fader har selv villet det således," sagde han, "gospodin Jowan vidste selv, hvad der ville komme; han viste mudiren mit barn, og jeg har måttet ofre hende."

Med disse ord var Marko gået fra hende for i stum fortvivlelse at afvente sin herres tilbagekomst.

Med besvær rejste den gamle sigøjner sig nu op. Han slæbte sig hen til lygten, låsede døren af og famlede sig frem langs væggene til bagbygningerne. Her slukkede han lygten og

stillede sig udenfor porten. Vagterne sad i baggrunden af den store gårdsplads, snakkede, røg på deres korte piber eller brummede deres melankolske melodier.

I Orienten uddør dagens travlhed med solens nedgang. Selv i byerne er kun kaffehusene åbne; magasinerne, husene er lukkede; fra vinduesgitrene trænger kun sjældent en sky lysstråle ud på de dødstille gader. Også omkring byerne; på de flade sletter, hersker der en gravstilhed, så snart solen er gået til ro. Kun de vilde hunde, der forsultne sværmer om i byernes og landsbyernes gader, bringer lidt liv i stilheden ved deres gøen.

Synet af kawasserne i Jowans hus havde skræmt karlene helt hen i den bageste krog af gårdspladsen. Der herskede en stille rædsel hos folkene, for at de skulle vende tilbage. Stærkt støttet til sin stav, skred Marko forbi vagten, gennem staldbygningen og magasinerne ud af en bagdør.

Hist ovre brændte sigøjnerilden foran de mørke, stejlt opstigende granitklipper. Sagte klagende for sig selv skred han gennem det lange græs.

"Marko," lød pludselig en hæs, skrigende røst, og som en grå trold krøb noget frem mellem de enkelte mosgroede klippestykker, der lå spredt ved klippens fod. "Marko, hvem søger du?"

En gammel kone med et brunligt, rynket ansigt, men iført en grov særk, med et smudsigt tørklæde slynget om hovedet, stod for ham.

"Dig er det, jeg søger!"

Marko kendte sin kone; hun var blevet tidligt gammel, som alle døtre af hendes stamme, og sulten og vejret havde gjort sit til det.

"Mudiren har ladet Jowans datter bortføre," sagde den gamle med et lumsk grin; "det er en stor ære for barnet."

"Det er ikke Jowans datter, men vor, der er blevet slæbt bort," sagde Marko, bøjet over sin stav.

"Vort barn! Hvad tillokkende kan vel en sigøjnertøs have for ham? Dem kan han jo få så mange af, som han har lyst til." Den gamle satte forbavset begge hænder i siderne.

"Mudiren må ikke ane, at vi har udleveret ham Selwa i stedet for hendes herskerinde."

"Og du tror, at han ikke kan se forskel på en sigøjnertøs og en bulgarisk pige? Han vil lade hende piske og lade sine tjenere handle med hende, som de finder for godt, dit tossehoved."

Marko skælvede; det var næppe, at han kunne holde sig oprejst ved med begge hænder at støtte sig til sin stav.

"Kender du tyendet og slavinderne i mudirens palads?" vedblev han.

"Hvorfor det?"

"Du skal i morgen gå ind i staden, og se at få at vide, hvorledes det går Selwa. Jeg skal til gengæld sørge for at bringe jer tobak og majs i jeres telt."

"Jeg skal lytte ved paladsets brønd, og søge at få noget at vide. Du er en tosse, Marko! – – En sigøjnertøs og et bulgarbarn!"

De skiltes ad. Den gamle skyndte sig ind i teltet. Marko vendte tilbage til dalen og vandrede ind i staden. Tanken om hans barn lod ham ingen ro. Hvad hans kone havde sagt, var kun alt for sandsynligt. Man havde et øjeblik kunnet narre mudiren ved at give Selwa Marinkas klæder på ... Dog, Jowans datter havde vundet tid til flugt.

Marko tiltrådte sin tunge, sørgelige gang. Hans trætte øje troede endnu i sandet at kunne se kawassernes spor. Han bøjede af fra den vej, der førte lige ind i byen, krøb ind under de tamariskbuskes tætte løv, der kransede en lille sti og tabte sig i et stræde af usle træbarakker, der krummende sig frem og tilbage endelig stødte op til den gade, hvor paladset lå.

Alt var skille; kun hist og her hørte man en forelsket sværmers sang, der klimprende på sin mandolin sad ude på tschardacken. I byens hovedgade boede mange af Jowans venner. Han vovede at røre ved trædørhammeren og slå med den for at blive lukket ind. I bulgarhusene modtog man ham med forundring.

"Har I ikke set Jowans datter, der ved solnedgang blev bortført af mudirens kawasser?" spurgte han hviskende og forsigtig fra hus til hus hos rajaherne, der forfærdedes over denne voldsdåd. Jowans, den rige Jowans datter! Hvad kunne der så ikke hænde dem!

Ingen vidste noget om det, eller ville i alt fald vide noget om det, for i Orienten er det ikke rådeligt at have været vidne til noget, som er udgået fra højere steder. Kun én, en olding, der havde siddet uden for sin dør, da kawasserne kom forbi, slog hænderne sammen over sit hoved og råbte:

"Du barmhjertige Gud, det har været den rige Jowans barn, som man førte forbi med lænkede hænder og tilhyllet åsyn, ligesom en forbryderske. Folk siger, at hun er blevet slæbt for pashaen."

Somme aften sneg rygtet om denne voldshandling sig fra hus til hus. De kristne fædre slog kors for sig, døtrene sneg sig

bange og skælvende ind i den dybeste krog af huset og søgte til ro.

Marko havde fundet det spor, som han for resten ikke havde tvivlet om at finde. Han efterlod sig ligegyldig frygt og rædsel i de bulgariske huse, og slæbte sig til paladset.

Også her var alt stille. Kawasserne sad i deres rigt besnorede trøjer, bælterne spækkede, lig et helt arsenal, med pistoler og yataganer, rygende på deres tschibuks, i porten og snakkede på østerlandsk snakkesalig manér. Guvernørens tjenerskab stod i gården; hen over de mørke gallerier ilede undertiden en skikkelse på strømpesokker eller barfodet.

Marko gav sig, dybt bøjet over sin stav, mine af at være en tigger, sneg sig langs paladsets mur og satte sig endelig på hug, så nær som muligt ved kawasserne. Der sad han med det hvidskæggede ansigt bøjet ned over brystet.

Kawasserne talte om russerne og den heltemodige kamp på Araberskansen i Silistria. Andre kom ind fra gården, satte sig ved siden af dem og fortalte om den kønne pige, som endog var *meget* køn; det havde de set, da agaen lagde hende tørklædet over hovedet og snørede hendes hænder fast på ryggen. Hun var, det havde agaen sagt, bestemt til guvernørens sommerpalads; han ville ikke have noget vrøvl med kætterbiskoppen – her skulle man ikke finde hende. Man må lægge mærke til, at der bliver ført en dygtig sladder af tjenerskabet i de fornemmes paladser, hvor alt skal være en hemmelighed. Denne begivenhed vakte så megen opsigt blandt tyendet, fordi det var første gang, at mudiren havde vovet at forgribe sig på en kristen pige.

Med et dybt suk rejste Marko sig og sneg sig langs murene. Han vidste nu, hvor han skulle søge sit barn. Sommerpaladset lå højere oppe i dalen. Der ville han ud, og i smug iagttage paladset. Jowan skulle påkalde popens og biskoppens hjælp, det skyldte han Marko for det offer, denne havde bragt, for var det end kun en sigøjnerinde, så var dog rovet forøvet mod hans hus. Men når pashaen opdagede, at det var et sigøjnerbarn, så havde selv biskoppen ingen indflydelse. Hvem spurgte om pashaen havde uret, når der var udøvet et bedrageri mod ham! – – –

4. Viktor Berzek

I et af de tyrkiske kaffehuse sad imidlertid et broget selskab af fremmede ingeniører i tyrkisk tjeneste, franske og engelske officerer, som var kommet for at undersøge Balkan-passene. Underholdningen var meget livlig. Man mente, at efter at russerne havde trukket sig tilbage til Valakiet ville krigen få et helt andet udseende.

Den lystigske og livligste af de på sivmåtterne siddende unge mænd havde mørkt krøllet hår, og en høj, forstandig pande, men for resten et trodsigt, ungdommeligt ansigt. Eventyreren lyste ud af det.

"Jeg siger igen, at det er en voldsdåd af pashaen!" råbte han på fransk, det sprog, som alle her forstod, og lagde ravspidsen af sin pibe ned i sit skød, uden at lægge mærke til den olding, der bøjet over sin stav i dette øjeblik beskedent stillede sig ved indgangen til kaffehuset. "Hvad kan barnet have forbrudt, selv om man kan bevise, at faderen har spioneret for russerne. Det er en drengestreg, siger jeg. Jeg så selv tilfældigvis det stakkels barn blive ført ind igennem paladsets bagport, en slank, smidig skabning, der nu er prisgivet til pashaens nåde eller unåde, indtil den syndige bulgar måske kan bevise sin uskyldighed, hvis mudiren overhovedet har lyst til at anerkende beviser."

"Man lugter her spioner overalt," bemærkede en af ingeniørerne. "Der gik næppe en dag dernede ved Donau, hvor man ikke slæbte en spion frem for os. Ja, selv os kristne officerer, der hver dag vovede skindet for de troendes

behersker, troede man i stand til ethvert forræderi, belurede os hemmeligt og kaldte os vantro hunde, skønt vi lod os slå ihjel for deres religion."

Denne mudirens voldsdåd imod en smuk kristenpige vakte de unge mænds interesse. Noget ville de gøre for at vise deres uvilje mod dette skridt. Men hvad? Man var ikke kommet muselmændene til hjælp for at se sine egne trosfæller blive mishandlet! Men hvad skulle man gøre, når mudiren gav landsforræderi til påskud for sin handlemåde?

Da lød der en tung, dump taktfast trampen på den mørke gade; det var tyrkiske tropper på vejen til hovedkvarteret i Schumla, der marcherede gennem byen.

Nogle indfødte tyrkiske officerer i pjaltede, støvede uniformer kom ind i kaffehuset og satte sig med korslagte ben på gulvet. Hestetrampen udenfor cafeen jagede den gamle tigger bort; nogle højere officerer sprang af sadlen og forlangte kaffe og sherbet. De fremmede officerer rejste sig for at give de trætte kammerater plads, og trådte ud på gaden.

Lænet til muren stod tiggeren der; han så skarpt på en af de unge mænd, mens denne rystede de andres hånd til god nat. Officeren skulle lige til at begive sig til sit hjem, da en tung, men skælvende hånd blev lagt på hans arm.

"Om forladelse," sagde betleren på ungarsk, mens han førte den anden hånd op til sin lille filthue. "Jeg hørte, at officererne kaldte Dem for Berzek."

"Det er mit navn! Hvad vil du?"

"Så er De måske Viktor Berzek, søn af Berzek Ferenz fra Debreczin?"

"Det er jeg. Hvor kender du mig fra?"

"Kender I ikke mere den stakkels Marko, sigøjneren, hvis hjerneskal en gang nær var blevet knust af hestehoven, da Deres sorte hest, – De var den gang et barn – slæbte Dem ved stigbøjlen gennem pusztaen?"

Den unge mand stirrede overrasket på oldingen. Han greb ham i begge arme og drog ham tilbage ind i den lysstråle, der udgik fra cafeen.

"Marko! ... Sigøjneren!" råbte han, idet han trykkede den gamles hånd. "Marko! er det virkelig vor Marko ... Du er blevet gammel! Og hvordan er du kommet herhen?"

Marko sænkede hovedet.

"Det ved De altså ikke noget om? Deres fader jagede stakkels Marko bort som en hund. Der var blevet stjålet sølvtøj i huset. Man havde mig mistænkt, skønt jeg aldrig har lagt hånd på fremmed gods. Man piskede mig og jog mig bort som en tyv. Med skam og skændsel drog jeg over grænsen, og nu har jeg snart været her i tyve år!"

"Stakkels Marko, nu husker jeg det! Jeg var den gang vel en fem år – man fandt sølvtøjet hos en anden. Der blev søgt efter dig; men du var forsvundet. Jeg tænkte tit på dig og savnede dig som dreng, du var jo min bedste ven!"

"Å, så fik dog folkene i landsbyen at vide, at jeg ingen tyv var! Vel er jeg kun en sigøjner, herre, men det er hårdt at blive uforskyldt mistænkt. Dog, jeg har for længst tilgivet Deres hr. fader det. Sig mig, hvorledes har han det?"

"Han er død, Marko! Og jeg stod ikke ved hans dødsleje! Han var også streng imod mig, tilgav mig aldrig, at jeg stillede mig blandt de ungarske tropper, at jeg var skyld i vor families

fattigdom, at min ulykkelige søster lever gift i små, fortrykte forhold i Wien."

Marko så tavs bedrøvet på den unge mand, hvis første skridt i verden han havde ledet.

"Nå, lad os nu ikke mere tænke på det, Marko, vedblev den unge mand. Gid jeg kunne gøre den uret god igen, som en gang er blevet øvet mod dig. Men jeg er selv fattig og landflygtig."

Marko lagde grundende hånden på panden.

"Å," svarede Marko, "alt det gamle er glemt. Men vil De gøre noget for mig? Ja, gid De kunne. Jeg så Dem før sammen med de frankiske officerer, som formår alt her."

"Hvad kan de, hvad kan *jeg* gøre?" spurgte Viktor Berzek forbavset. "Du er bekymret, Marko; hvad er der i vejen?"

"Det angår ikke så meget mig, som den herre, hvis tjener jeg nu snart i tyve år har været. Jowan Silowic er den rigeste og mest ansete af alle købmændene her på stedet. Men mudiren synes at have kastet sit had på ham. Han har i dag ladet hans stakkels barn bortføre ..."

"Er det *din* herre, det er hændet?" råbte Viktor livligt. "Det var det, der var tale om i cafeen. Pokker stå i pashaen; men din herre må dog have givet anledning til mistanke; man tror om ham, at han er spion for russerne."

Marko skælvede af skræk.

"Jowan Silowic mistænkt for spioneri! Jowan en spion!" sagde han sagte bedrøvet. "Nej, herre, det er løgn! Jeg ville stikke min hånd i ilden på Jowans uskyldighed. Pashaen søger kun et påskud for at styrte Jowan. – –"

"Kan du bevise, hvad du siger? Ved du bestemt, at din herre er uskyldig?" spurgte Berzek.

"Herre, det er jeg vis på. Jowan har aldrig haft med sligt at skaffe, han er rig."

"Ja, Marko, kan jeg gøre noget, så stol på mig. Sig mig, kan du ikke tænke dig det ringeste, der kan have draget denne mistanke på ham? Står han, eller har han måske før stået i forbindelse med Rusland?"

Den gamle rystede først på hovedet.

"Jo vist!" råbte han pludselig. "Der findes jo russere på den anden side floden. Der har Jowan handelspladser, faktorier, et stort slagteri hvorfra skibene før krigens udbrud blev forsynet med kød."

"Står han endnu i forbindelse med disse agenter?"

Marko tøvede med at svare. Der syntes at gå et lys op for ham, og derved voksede faren i hans øjne.

"Tal sandhed, hvis du venter nogen hjælp af mig."

"Ja, herre, men det vedkommer ikke moskovitterne, ikke krigen; det var blot angående hans handel."

"Har han hemmeligt fået bud fra sine agenter?"

Marko nikkede stiltiende, for han havde selv set de pjaltede sigøjnere komme, der ad lange omveje havde listet sig forbi forposterne.

"Men, mon disse hans agenter ikke har skrevet noget mistænkeligt?"

"Herre, det drejede sig kun om Jowans forretninger. Jeg kan ikke læse, men jeg tør sværge på – – –"

"Godt, godt, Marko! Mon Jowan vil vise os alle sine handelspapirer, alle sine breve, når jeg kommer i morgen med mine venner og lægger mig i kvarter i hans hus, for i det mindste foreløbig at beskytte ham for mudirens kawasser?"

"O, herre, det vil han ganske sikkert, det gælder jo hans og hans barns liv."

"At veksle breve med det fjendtlige land er strafbart; det kan koste ham hans hoved."

Sigøjneren fo'r forskrækket sammen. Viktor så tavs hen for sig. Marko sukkede dybt.

"Herre, pashaen bryder sig ikke om Jowans hoved, det er hans penge, han vil have fat i."

"Så tager han begge dele. Men gå nu hjem, gamle Marko!" Den unge mand lagde atter sin hånd på sigøjnerens skulder. "I morgen ved daggry er jeg og mine venner ved jeres hus, hvad der videre skal ske, vil give sig af sig selv. Sig din herre, at hvad jeg gør, det gør jeg for din skyld, for at gøre en gammel uret god igen. Sig ham, at han skat gemme sine penge og hvad der har penges værdi, samle sine papirer sammen, for at vi kan se dem igennem, og ikke gøre hemmelighed af noget. Gå nu, Marko; i morgen ser du mig igen!" Han rakte sigøjneren hånden til afsked.

"Men det stakkels barn, herre, det stakkels, ulykkelige barn!"

"Hende må vi for i nat overlade i Guds hånd. Lev vel, Marko."

Dermed forsvandt ungareren for den gamle mands blik, og denne gav sig atter til at gå ud i den stedse mørkere og mørkere nat. Han havde kun ringe tiltro til den unge mands evne til at hjælpe. Denne kendte kun lidt til pashaens magt og vilkårlighed. Altså skulle han ikke finde sit barn derhjemme! Gerne havde han ligget hele natten og luret ved pashaens palads; men hvad nyttede det! Han måtte bringe Jowan efterretninger, advare ham, for Jowan anede endnu intet om pashaens hensigter. Hvis der fandtes noget mistænkeligt blandt

hans papirer, så måtte han skaffe det til side, og gemme sine rede penge sikrere. Der var måske nok at gøre hele natten igennem.

Marko gik hurtigere og hurtigere fremad; han sneg sig gennem de mørkeste stræder, og da han nåede stedet, hvor bygningerne på hans herres ejendom ragede frem som en mørk masse, så han sig ængstelig om; for hvem kunne vide, om ikke mudiren atter havde sendt sine folk ud for hemmeligt at lade Jowans hus bevogte.

5. Selwas skæbne

I Jowans hus herskede den dybeste stilhed. Marko listede sig gennem den lave port ind i gården, aflåsede den omhyggeligt indefra, gik derpå gennem det mørke gårdsrum og fandt vægterne sovende ved den udgåede ild. Hvad nyttede det at vække dem! Imod denne *ene* røver gaves der ingen beskyttelse. Han trådte ind i huset. Alt var stille. Lygten i forstuen brændte ikke engang. Han tog i alle dørene, de var lukket. Han gik op ad den brede trappe og råbte:

"Gospodin Jowan! Vågn op, hvis I sover! Marko må tale med Eder!"

Endelig drønede tunge skridt ovenpå, så bjælkeværket knagede. Og Jowan selv, i den vide brune kaftan, med filthuen på hovedet og en lygte i hånden, kom frem oppe på trappen.

"Herre, det er vigtigt, det, jeg har at sige Eder!" stønnede den gamle nede ved foden af trappen. "Mudiren vil ødelægge Eder og hele Eders hus; jeg har det fra en frankisk officer, der har hørt det i cafeen. Han vil lade Eder gribe, indespærre og stille for en domstol, fordi I har haft samkvem med moskovitterne derovre på den anden side floden, fordi I er en spion; og da hans kawasser ikke fandt Jer selv, har han slæbt barnet bort som gidsel i stedet for."

Jowan stirrede på ulykkesbuddet. Lygten skælvede i hans hånd. "Spion!" bævede det på hans læber. Hais øjne stirrede store og stive på sigøjneren. Den store, kæmpemæssige serberskikkelse skælvede.

Det er selv i fredstider en meget yndet skik i Orienten at gøre enhver, der står én i vejen, mistænkt som spion, selv når der slet ikke er noget at udspionere; men i krigs- og oprørstider, da er anklagen for spioneri, når den en gang er rejst, et uudsletteligt brændemærke. Dette hænger sammen med den i høj grad vilkårlige regering. Jowan havde siden krigens begyndelse ligesom Tirnovas øvrige beboere flere gange været vidne til de oprørende voldsgerninger, der på den blotte mistanke om spioneri var udøvet mod mere eller mindre uskyldige mennesker. Man havde revet dem ud af deres boliger, lagt dem i lænker og slæbt dem til de afskyeligste fængsler, og ingen havde hørt, at der nogensinde var beskikket en dommer til at undersøge deres brøde.

Pashaen skyldte Jowan penge. Tilbagebetaling havde rajahen aldrig begæret; men pashaen, der var ødsel som alle tyrker, der beklæder høje poster, trængte altid til penge, og han havde derfor fundet på en nemmere måde at sætte sig i besiddelse af Jowans formue på: når han var anklaget som spion, kunne han konfiskere Jowans rede penge og sælge hans ejendomme, og ingen ville kræve regnskab af ham over, hvor pengene var blevet af.

Mudiren måtte have opsnappet et af de breve, hans agenter havde sendt ham, og dette skulle tjene ham som nøgle til Jowans pengeskrin. Han havde åbenbart begyndt sin skurkestreg med at bemægtige sig datteren som gidsel for faderens person. Ingen kunne da anklage ham for pigerov, når det egentlig var faderen, han ville til livs. På denne måde havde han gennem anklagen for en landsforræderisk forbrydelse

faderen i sin magt, og kunne, under hvilke som helst påskud, udplyndre ham uden at blive draget til regnskab for det.

Alt dette stod soleklart for Jowan. Takket være den tro tjeners opofrelse var hans barn endnu uden fare, men hvis det, Marko havde hørt i staden, bekræftede sig, hvad sikrede da hende og ham selv for den blodigste mishandling? Den græske biskop, den eneste rajah, der stundom løftede sin stemme til forsvar for de undertrykte – hans anseelse steg måske nok nu, da de kristelige krigshære rykkede ind i landet, men også han var magtesløs, når det drejede sig om en forbrydelse, der plejede at blive straffet med døden.

"Gospodin!" lød nu sigøjnerens stemme, "mudirens arm er lang, hvad nytter det at tænke på flugt! I må roligt afvente, hvad der vil ske i morgen; men også natten er lang, og I ved, hvor I sikkert kan gemme Eders penge. Fat Eder og begynd på dette arbejde; jeg skal hjælpe Eder. Eders person, gospodin, vil mudiren ikke vove at antaste, når I beviser, at I intet har haft at skaffe med moskovitterne. Ved daggry iler jeg til popen for at bringe ham efterretningen og bede ham påkalde biskoppens hjælp."

Jowan satte lygten fra sig på gulvet og lagde begge hænder over sine øjne.

"Hvad nytter det at befale mit hus og mit barn Gud i vold, når denne skurk forhåner hans almagt!" udbrød han fortvivlet. "Du, Marko, du kunne redde mit barn ved at opofre dit eget, men mig kan ingen redde, hvis han virkelig stræber mig efter livet, hvis han vil have fat i mit gods!"

"Å, gospodin, tab ikke modet!" svarede Marko og lagde stille sin hånd på hans arm. "Der vil komme bedre tider; der kommer

jo nu så mange franker her til byen, at mudiren ikke tør vove således at forfølge en kristen. Stol på, at biskoppen vil hæve sin røst, hvis man krummer et hår på Eders hoved. – Men stå nu ikke ledig, gospodin," tilføjede han indtrængende. "Gem alt, hvad der er af penge i kisterne, på et sikkert sted, læg alle Eders papirer således samlet frem, at enhver kan få indblik i dem, sammen med brevene, I har fået fra den anden side floden, og vent så trøstig på, hvad man agter at gøre med Eder."

"Men dit barn, Marko?"

Jowan så trøstesløs på ham. Alt mod syntes at være veget fra dette kæmpelegeme.

"Mit barn! O, herre, hvad er et fattigt sigøjnerbarn! Og hvad ville mit være uden alle Eders velgerninger? En tiggerunge, prisgivet til vejrets og menneskenes hårdhed! Å, tænk ikke på mit barn, gospodin, I har opdraget hende til noget bedre, end hun var bestemt til, end hendes moder er, som kunne drage bort med sine frænder, uden en gang at gøre hvad hyænen eller sjakalen gør mod sine unger; til noget bedre end hendes usle fader er, der dog kun skylder Eders nåde sin elendige tilværelse. – Å, tænk ikke på mit barn, gospodin, men sørg for Eders eget, for Eder selv, inden det bliver for sent."

Markos ord rystede endelig den modløse op. Han tog lygten op fra gulvet, og stirrede tavs grundende hen for sig.

"Marko," sagde han, "først ét, inden vi begynder. Du må være Marinkas beskytter, hvis der skulle tilstøde mig noget. Man holder hende for dit barn, og hun skal ikke mere aflægge Selwas klæder. Tværtimod, du skal sørge for at skaffe hende flere, som du må hente ude i sigøjnernes telte. Godt er det, at dit folk atter er kommet her til dalen. Du skal klæde Marinka i pjalter og

skjule hende i teltene, give dine frænder guld for at så snart som muligt at drage bort med Marinka og dig fra denne egn. – Ikke sandt, Marko, det vil du?"

"Alt vil jeg gøre, gospodin! Endnu i denne nat vil jeg sørge for, at den hemmelige udgang fra de underjordiske kældre, hvor vi gemmer vor majs, er let at åbne, for at jeg kan slippe den vej bort med hende, når faren truer. Men vær nu blot fattet og skrid til værket."

Jowan vendte sig om mod den lange gang for at gå foran Marko med lygten. Da faldt dens skin på et gulligt, blegt ansigt, omgivet af en ramme af sort hår, der stod få skridt fra ham. Det var Marinka, der sagte havde nærmet sig; med foldede hænder havde hun hørt på Markos beretning.

"Jeg skilles ikke fra dig, fader," råbte hun med fasthed og trådte hen til ham. "Vi vil begge flygte i nat. Der er skjulesteder nok i bjergkløfterne, hvor ingen vil finde os. Frankerne er, som du siger, ikke langt herfra; deres soldater ligger i Pravadi kun få mil borte; der vil man tage os i beskyttelse."

Bestyrtet så Jowan på sit barn, der, før Marko var vendt tilbage, havde sendt sin gamle pige til de mest afsides liggende værelser i bygningen for ikke ved sin egen uro at gøre hende bekymret. Og nu stod Marinka dér, som havde hun fuldkommen opfattet den rolle, forholdene nødte hende til at spille, som et "tschaternes", teltenes barn, klædt i en grov, grå særk, der kun nåede til knæerne, holdt sammen om hofterne af en snor; med det udslagne ravnsorte hår, der faldt i forsætlig uorden ned over skuldrene, hendes ansigt var farvet mørkere med henna, hendes øjenbryn og øjenhår sværtede som

"tschinganernes" døtres, på fødderne bar hun elendige sandaler.

Med et sørgmodigt smil, skælmsk trods sin angst, mødte hun faderens forbavsede blik; hendes øjne gled derpå med et halvt undseligt, halvt tilfreds udtryk ned over den grove særk. Derpå sagde hun smilende, som ville hun indgyde faderen mod:

"Jeg har lige hentet det ovre i tschaterne, fader; Selwas moder, som også er her igen, skaffede mig det for nogle piastre hos en af pigerne. Tror du, man vil søge Jowans datter i denne forklædning, og er du endnu stadig bange for ...? Hvis man vil gøre os nogen fortræd, så lad os hemmeligt flygte til Varna og derfra til Wien. Du har jo længe lovet mig, jeg skulle komme derhen. Du piner og plager dig selv dag og nat under angst og bæven, og har du nogen glæde af, hvad du på den måde skraber sammen her? Ja, kan du egentlig sige, at det tilhører dig selv, her, hvor du ikke en gang har ret til at kalde dit barn dit eget? Du skælver for de høje embedsmænds rå, vilkårlige voldsomhed, der misunder dig din formue. Du har ikke en gang ret til med høj røst at anråbe din Gud om beskyttelse og velsignelse, og af denne elendige jordbund bindes du ... Kom, lad os flygte herfra, fader!"

Hun bøjede sig ind mod ham, hendes stemme var så inderlig bedende:

"Jeg aner, der venter os noget slemt, og den tanke piner mig, at den stakkels Selwa ..."

Marko bad hende ved et ærbødigt tegn at tie. I samme øjeblik trængte et skingrende skrig, der lignede spurvehøgens, ind ad tschardackens åbne dør.

Jowan fo'r forskrækket sammen. Alt personligt mod er ved den århundredlange trældom aldeles gået tabt hos det bulgariske folk. Da det stadig skælver for guvernørernes havesyge, stedse lider under islamiternes foragt, udmattes i en sveddryppende trælletjeneste, er den sidste kraft hos dette folk blevet dræbt, og de iblandt dem, der trods den ringe ret, der undes dem, er nået frem til velstand og rigdom, er altid dem, der skælver stærkest.

Marinka havde helt forskrækket søgt tilflugt i sin faders favn; hendes hjerte bankede voldsomt ved den gamles bryst. Kun Marko havde rettet den ellers bestandig krummede ryg; som et skræmt gammelt vildt, der ikke længere lider på sine egne kræfter, stod han og lyttede.

"Det er hendes tegn!" mumlede han bestyrtet. "Hold Eder rede til at flygte, herre!" tilføjede han, idet han hemmeligt pegede på pigen. "Sigøjnerne derovre i tschaterne lovede at passe på, hvis de om natten så noget mistænkeligt i nærheden af huset. Døren er dog vel godt lukket? Lad mig se ad – –"

Han tog lygten og satte den hen i en krog, derpå lagde han sig ned på gulvet, og mens Jowan omsluttede sit barn med begge sine arme, krøb Marko på alle fire igennem den mørke tværgang ud på det åbne galleri, og snoede sig, trods sin høje alder, let som en slange op over gitterværket.

Atter det samme tegn, men sagtere og nærmere ved galleriet. Marko rejste hovedet, råbte sagte nogle ord i sigøjnersproget, som blev besvaret i en lige så dæmpet tone nede fra. Hurtig som en fra muren flyvende flagermus skyndte en grå skikkelse sig ind under galleriet. Liggende på knæ, med hænderne

klamret om rækværket, lyttede Marko i stærk spænding. Da sank han på en gang ligesom bedøvet sammen.

"Mit barn pisket og kastet i fængsel, fordi man har opdaget, at hun er en sigøjnerske!" stønnede han ved sig selv. "Mit barn mishandlet, og jeg lever endnu, og har ikke evne til at hævne denne skændsel!"

Det var Selwas moder, der havde bragt denne efterretning, uden selv at vise den ringeste deltagelse eller følelse ved dette budskab. Selwa var i hendes øjne kun Markos barn, ikke hendes; hvad brød hun sig om, hvad der hændte pigebarnet? Marko havde lovet at bringe tobak, majs og brød ud i teltet til hende, og derfor havde hun påtaget sig at liste sig omkring ved paladsets brønd og lure ved dørene, og dette ærinde havde været så meget lettere for hende at udrette, som sigøjnerinderne ofte er hemmelige og meget betroede budbringere mellem orientens kvindeboliger.

Marko fik atter så meget herredømme over sig selv, at han kunne rejse sig og vende tilbage til Jowan.

"Endnu er der ingen fare, herre," meldte han, med sænket åsyn og skælvende stemme. "Men meget fjern er den sikkert ikke. – Man har opdaget, hvem Selwa er, pisket hende og ladet hende kaste i fængsel," tilføjede han og dækkede sit ansigt med sine hænder.

Marinka udstødte et forfærdelsens skrig, Jowan trådte hen til sigøjneren og greb deltagende hans hånd. Marko vinkede ad ham med bortvendt ansigt.

"Pas blot så meget omhyggeligere på Eders barn, gospodin," sagde han med halvkvalt stemme. "Gå nu og bered alt, således som vi har aftalt det. Jeg vil holde vagt derude i tschardacken.

Søvnen vil jo alligevel fly mine øjne. Vær parat ved det første tegn, jeg giver, når faren truer."

Derpå vendte han sig bort fra Jowan og slæbte sig tilbage til et hjørne af galleriet, hvor han krøb sammen.

Hist ovre, langt tilbage i dalens baggrund kastede sigøjnerlejrens bål sit genskin op ad klipperne, og fik de små smilende bjergfloder til på enkelte steder at glimre som ildfloder. Dybt hensunken i sig selv sad Marko der, med halvt tillukkede øjne, men ved den mindste støj, når en ræv listede gennem buskadset eller en mår smuttede gennem hullerne i plankeværker og mure, lysten efter Jowans duehus, åbnede han dem helt og stirrede opmærksomt ud i mørket.

Han tænkte på sit barn; han udklækkede skumle planer. Han følte med hende, led hendes smerter, og dog formåede han, på grund af sit folks retsløshed, intet overfor magthaverens voldsgerninger. Der gaves ingen lov og ret for ham.

6. Kola Petrowic

Hos Jowan var frygten for et natligt overfald veget for en roligere sindsstemning, da himlen begyndte at lyse svagt i øst. Han havde arbejdet hårdt hele natten igennem. Hans papirer, hans bøger lå ordnede; man havde, selv om man så nok så fjendtligt på dem, ikke kunnet finde noget strafbart i de breve, der var blevet bragt fra den anden flodbred. Det var ganske vist en brevveksling med et fjendtligt land, men den havde altid kun drejet sig om afvikling af forretninger, som Jowan havde sluttet i tillid til fredens genoprettelse.

Vist nok kunne mudiren, hvis han ville ham til livs, spinde ham en strikke af disse breve, det tvivlede han ikke på; han stolede imidlertid på biskoppens hjælp. Popen, som han allerede tidligt på natten havde sendt bud til, måtte komme i den årle morgenstund.

Imidlertid bar han selv, hjulpet af Marinka, en mængde sække med østrigske dukater og tyrkiske irmeliks ned i kælderrummene, som var meget vanskelige at opdage for uindviede; og først da alt dette var ordnet, gik han, fulgt af datteren, med lygten i hånden ind i sine lagerrum, hvor han opstablede sin majsbeholdning. Herfra førte en hemmelig gang ud i et buskads, der voksede mellem en del hist og her ligesom tilfældigt henslængte rå klippestykker.

Dagen brød frem, de første solstråler faldt glødende over fjeldspidserne ned i dalen. I sigøjnernes lejr blev der nu liv og røre. De halvpjaltede, vilde skikkelser forlod deres telte, de

magre, forsultne æsler blev løst af deres tøjr, en røgsøjle steg op fra det næppe nogensinde helt udslukkede ildsted midt imellem teltene.

Marinka sad i den samme grove særk på divanen og så med større og større angst, jo højere solen steg på himlen, ud gennem vinduesgitteret. Nattens arbejde havde trættet hende; morgenkøligheden fik hende til at gyse let af kulde. Ofte sank øjenhårene ned over de mørke øjne, men frygten fik hende bestandig til igen at åbne dem. Ved den mindste støj fo'r hun sammen. Hun hyllede sig i et sjal og drog de nøgne fødder op under sig; hendes hage sank ofte ned på hendes bryst. Skræk og rædsel gennemisnede hende, når hun tænkte på Selwas skæbne, på sin egen, og på hvad dagen vel ville bringe hende. Ved det første tegn til fare skulle hun flygte ud gennem gårdens bagport, og skjule sig i sigøjnernes telte, hvor man næppe ville søge hende.

Hun hørte Markos slæbende, listende skridt; han havde lige forladt sin post på tschardacken.

"Popens kapellan kommer nu inde fra byen," sagde Marko med en sorgbetynget mine.

"Før ham til fader!" svarede Marinka og trak undselig det store sjal endnu tættere om sig,

Marko gik. Derpå hørte hun faderens stemme i værelset ved siden af. Først for et par øjeblikke siden havde han udmattet strakt sig på divanen, for at hvile sig lidt oven på arbejdet og det sindsoprør, han havde været i. Så hørte hun, at der blev gået med husets port, og snart efter den unge gejstliges velbekendte stemme, og atter gennemisnedes hun af rædsel.

"Rejs dig, Marinka! Du behøver ikke at skamme dig for den Guds mand i denne dragt!" råbte Jowan i den åbne dør. "Du ved, at han kommer for at beskytte os!"

Marinka lod, som om hun ikke hørte det. Hendes øjne, der tog sig endnu mørkere ud ved den tegning med kohl, hun på sigøjnervis havde givet dem, stirrede med et stift blik frem for sig.

"Marko melder mig også nu, at han kan se tre ryttere ved indgangen til dalen, der rider hen imod vort hus. Men det skal være de frankiske mænd, som han i aftes har anmodet om hjælp. De må ikke se dig, Marinka!"

Pigen sprang op, lod sjalet blive liggende på divanen og stod nu der i den grå sigøjnersærk, der kun nåede til knæet, med hænderne foldet over brystet for ligesom at skjule dette, for dagslyset trængte nu stærkere ind gennem vinduesgitteret. Hun skammede sig over sig selv i denne nøgenhed, som hun dog ellers hver dag var vant til, uden at tænke over det, at se hos sigøjnerpigerne. Det, som angsten havde budt hende at gøre, bebrejdede nu hendes jomfruelige blyhed hende, at hun havde gjort. Hun rødmede ved den tanke, at stå således for faderen i det fulde, klare sollys, skønt hun ganske ugenert havde færdedes ved hans side hele natten i dette kostume.

En slank, mørk skikkelse i en lang, gejstlig klædning, med den sorte popehue på, fra hvilken et glat hår faldt ned over skuldrene, og med en lang stav i hånden, stod ved siden af faderen på dørtærsklen – en ung mand med et smalt, magert, skægløst ansigt, dybtliggende, langagtige, uhyggeligt blinkende øjne, ørnenæse og en sanselig svulmende mund.

Marinka fo'r tilbage, da hun så ham. Jowan greb hans hånd, trykkede den varmt og sagde:

"Jeg takker Eder, Petrowic, at I ikke forlader os i vor nød."

Kapellanen glemte at svare. Hans øje hvilede med forbavselse og beundring på den sælsomme kvindeskikkelse, han ikke straks havde genkendt som Marinka, da hun havde lagt begge arme i kors over brystet, skamfuldt så ned mod gulvet og søgte at skjule sit ansigt i sit mørke, tykke hår.

"Marinka, hvad betyder dette?" Med disse ord nærmede han sig fortroligt pigen, lagde hånden på hendes nøgne skulder, og lod den blive liggende der. Marinka så op, men svarede ikke, hun gyste ved hans berøring. Jowan trådte hen til den unge mand, greb hans arm og drog ham bort fra pigen.

"I ved, Petrowic, hvad der er hændt os, hvad der forestår os."

Præsten vaktes af sin åndsfraværende stirren på Marinka, der nær havde bragt ham til at glemme sit ærinde.

"Marinka skal følge mig, det er popens ønske," sagde Petrowic med en hård, skarp stemme. "Under vor beskyttelse vil hun være bedst sikret. Ingen vil dér vove at lægge hånd på hende, trods alle de krænkelser, man er vant til at tilføje os." Hermed greb han hendes arm, idet han drog hendes hånd bort fra brystet og holdt hende fast.

"Ikke sandt, Marinka, du følger med mig? Biskoppen er allerede underrettet om det; ved daggry blev der sendt bud til ham. Så snart faren er overstået – –"

Blodet var atter veget fra Marinkas af undseelse dybt farvede kinder, bleggul og død lå den kunstige farve på hendes ansigt. Hun så lige frem for sig og rystede på hovedet.

"Jeg bliver hos min fader; jeg forlader ham ikke i nøden!" svarede hun med bævende læber og skød den unge præst bort fra sig.

"Også din fader, således lyder min foresattes ønske, skal flygte til biskoppens hus; kun dér vil han kunne være sikret mod nye overfald. Vor arm er ikke lang nok til at kunne beskytte hans ejendom."

Petrowic havde under disse ord lagt sin arm om pigens liv, som skulle hun søge beskyttelse i den; han trådte tilbage og søgte med en stærk bevægelse at rive sig ud af den.

"Marinka, følg vor fromme vens råd," sagde Jowan formanende. "Du vil være bedre tjent med den beskyttelse, han kan yde dig, end med den, du kan finde i tschaterne hos sigøjnerne." Han standsede i sin formaning ved lyden af hovslag og højrøstede stemmer nedenunder, og fo'r forskrækket sammen; han ville ile hen til vinduet, da Marko hurtigt trådte ind:

"Gospodin, det er de frankiske officerer, de søger kvarter hos Eder og beder om at blive indladt."

Jowan trådte hen til vinduesgitteret og så ned. Præsten havde imidlertid bemægtiget sig begge Marinkas hænder; han holdt heftigt fast på dem, talte sagte, indtrængende formanende, ja lidenskabeligt til hende, og hun skød ham med bortvendt åsyn fra sig uden at give ham et eneste svar. Hun hørte næppe hans ord, lyttede kun til larmen af stemmerne dernede, høje, kraftige, muntre mandsstemmer, og hestenes vrinsken og stampen. I sin angst for at blive set af de fremmede mænd ville hun gå, men Petrowic vedblev, stadig formanende, at holde fast på hende. Hendes kinder blev atter blussende røde, for hans

hede ånde berørte dem. Hun vred og drejede sig i hans favntag, mens han stadig mere og mere indtrængende besvor hende at følge sig.

Sporeklirrende trin lød i forstuen udenfor de øvre værelser. Viktor Berzek trådte i livlig samtale med gamle Marko ind ad døren; men blev stående overrasket ved det syn, der mødte ham. Opmuntret ved synet af de kristne officerer havde Jowan åbnet vinduesgitteret, og det fulde dagslys faldt over Marinka og præsten. Hun udstødte i dette øjeblik et forfærdet skrig, og skjulte sit ansigt i det tætte hår. Petrowic trådte tilbage fra pigen. Hans blik faldt først forskrækket på Jowan, derpå med et fjendtligt udtryk på den unge mand, der i rytteruniform, med pistoler i bæltet, dolk ved siden og den tyrkiske ridepisk i hånden i glad overraskelse, med et overlegent smil først så på pigen, og derpå kastede et koldt, fast og sikkert blik på den fromme Herrens mand.

"Marko," sagde Viktor, og optog atter samtalen med sigøjneren. "Du ser, at jeg har bragt hjælpetropper med, og at vi er kommet i rette tid. Om få minutter vil nemlig mudirens kawasser, som vi kom forbi på vejen, være her. Luk dørene, stæng for alle indgangene, vi vil parlamentere med dem her oppe fra tschardacken, og fortælle dem, at dette hus er uangribeligt, så længe vi er her; thi i dets ejer står under den engelske forpostkommandos beskyttelse. – Hvilken prægtig sigøjnertøs dér, Marko! Det er formodentlig dit barn?" tilføjede han, strøg sit skæg og så hen på Marinka, der angst og skræmt var tyet hen i en krog og vendte ryggen til. "Og den sorte herre der?" spurgte han og pegede med en udfordrende mine på Petrowic.

Jowan trådte nu hen til ham og bød ham på slet ungarsk velkommen.

"Hr. Jowan formodentlig?" spurgte Viktor og rakte ham smilende hånden. "Sørg for at skaffe os en bid mad, gospodin, og gør Jer foreløbig ingen sorger på grund af Eders stridigheder med pashaen. Nedenunder har jeg fire modige kammerater. Hvis I intet har at bebrejde Jer, skal der ikke blive krummet et hår på Eders hoved. Mudiren har begyndt sit angreb meget dumt med et pigerov. Siden i går morges ligger de kristne tropper kun et par mil herfra under general Brown for at dække passet. Vil pashaen Eder til livs, så må han efter alle lovens forskrifter begynde en proces med Jer, og I må da selv værge for Eder; således har jeg i går aftalt det med min gamle ven her, som I kan takke for min mellemkomst. Det skulle da være som bare pokker, om vi skulle se på det gamle pasha-regimente, så længe vi er her i landet."

Jowans ansigt strålede af håb og glæde; hans brede bryst åndede lettere. Han tog Berzeks hånd og ville kysse den, men Viktor afværgede dette. Imidlertid havde Jowan givet Marko et tegn til at føre pigen bort, han dækkede derpå med sin kæmpeskikkelse pigens tilbagetog. Petrowic stod med sammenbidte tænder midt i værelset og så efter Marinka.

"Skaf mig den præst af vejen! Jeg kender den skurk, og vil råde ham til ikke at stå mig i vejen," hviskede Viktor til den gamle sigøjner, idet han fulgte efter Jowan ud i forstuen, da de gik ned til de andre frankiske officerer, der allerede havde indkvarteret sig i de underste værelser og overgivet deres heste til Jowans karle. Da Viktor var kommet ned til sine kammerater,

havde kawasserne allerede gjort holdt udenfor huset, og en af dem satte dørhammeren i voldsom bevægelse.

"Å, der har vi vore venner!" råbte Berzek og løb hen til vinduet. Kawasserne, der i ham genkendte mudirens gæst, hilste overrasket på ham. Viktor besvarede deres hilsen med megen venlighed. Han bød deres anfører, On-Baschi, indenfor, bragte ham sammen med sine kammerater, forklarede ham, at så længe de havde huset i besiddelse, måtte pashaen respektere det, og hvis man ville gospodin Jowan til livs, så måtte man sende ham dommeren på halsen. For øvrigt var pashaen i al venlighed blevet opfordret til først at udlevere den kristenpige i uskadt stand, som han den foregående aften havde ladet røve ud af dette hus.

"Pe-ki," svarede On-Baschi godmodigt og strakte hånden ud for at så de sædvanlige drikkepenge, "bakschisch".

Da han så, at der intet var at stille op med den kristne officer, og mente, at mudiren vel også nok vidste, hvad der var at gøre, satte han sig atter flegmatisk i sadlen og red derfra med sine folk.

Petrowic stod alene i et åbent vindue ovenpå og så efter den bortridende skare. "Pigebarnet må alligevel bort fra dette hus – nu mere end nogensinde!" mumlede han. "Jowan er en nar! Han tror sig sikker under de fremmedes beskyttelse; men så snart de vender ham ryggen, er han redningsløs fortabt, for mudiren tilgiver intet. I sigøjnertøsen, som man har spillet ham i hænde, går intet tabt; han vil opdage bedrageriet og hævne sig på hende. Vil Jowan, stole på disse fremmede og styrte sig i ulykke, i stedet for at søge at forsone mudiren, så vær så god; men

pigen skal tyrken dog ikke få fingre i! Nu vil jeg gå til byen og berette popen alt!"

7. Sigøjnerkvinden

Det var ikke mudiren så meget om at gøre at få fat i Jowans person, der i følge en nylig udstedt dagsbefaling, som forordnede, at enhver, der blev grebet med våben i hånd på afsides veje, enhver, der vekslede breve med det fjendtlige land, var hjemfalden til at straffes på livet for højforræderi, var ham sikker nok. Men det var denne lumske, pengelystne natur magtpåliggende at få fat i sit offers pengesække; han vidste, at Jowan gemte store summer i rede penge i sine kældre. Derfor ville han først se at få skaffet alle besværlige vidner af vejen, før han sendte pålidelige folk hen at søge efter dukaterne. Det var grunden til, at han først havde bemægtiget sig datteren, for derpå at sætte sig i besiddelse af faderens person. Ghaleb Pasha så sig nu imidlertid krydset i sine planer ved at finde Jowans hus besat af frankiske officerer, og så sig nødsaget til at udsætte udførelsen af sin skændige plan til en belejligere tid. Da han antog, at sigøjnerinden måtte vide noget om, hvor Jowan skjulte sine skatte, gav han befaling til, at lade hende, der blødende af piskeslagene var bragt hen til kvindeboligen, pleje på det bedste og godt bevogte, og således forløb otte dage, i hvilke han for at gøre Jowan tryg, intet foretog sig, mens vestmagternes tropper bevægede sig hen imod det Sorte Havs bredder, hvorfra man kunne nyde synet af en bevægelig skov af brogetvimplede master fra alle krigs- og transportskibene.

Viktor Berzek var blevet ene tilbage i Jowans hus, mens hans kammerater drog til Varna. Og det lod til, at mudiren og hans

folk helt havde glemt Jowan. Marko vandrede omkring på ejendommen som en vanvittig. Man havde ikke givet ham hans barn tilbage, og al hans kones spejden skaffede ham ingen oplysninger med hensyn til Selwa.

Til trods for den ensomhed, Viktor havde fordømt sig selv til, befandt han sig dog forunderlig vel i bulgarens hus. Han fordrev tiden med at jage i de vilde bjergkløfter, sad ofte i hele timer på det åbne galleri og så ud over den grønne dalbund, lyttede til skalmejernes melankolske toner og til den klimpren på den ufuldkomne mandolin, der jævnligt lød over til ham fra sigøjnerlejren, hvis brogede færden han betragtede med stor og levende interesse; og om aftenen, når han ikke søgte ind til kaffehuset i byen, sludrede han med Marko om gamle dage, om sit fødeland, og Marko fortalte da, når han for en lille stund kunne glemme sit barn, mange kære og kønne småtræk fra Viktors barndom, som denne selv for længst havde glemt.

Imidlertid var den egentlige magnet, der fastholdt ham til dette sted – skønt han ikke tilstod det for sig selv – sigøjnerpigen Marinka, for hvem husets herre, påfaldende nok, syntes at nære større ømhed end Marko, hendes egen fader. Han så allerede Marinka morgenen efter – rigtig nok kun flygtigt, idet hun sky undgik ham – men ikke mere i den grove, smudsige særk, han havde overrasket hende i ved sin ankomst. Hun bar en tjenestepiges dragt, til Viktors græmmelse, for hun havde forekommet ham skønnere i sin første påklædning, om end mere vild, næsten som et ideal på en sigøjnerskønhed, som ingen maler kunne have malet bedre.

Til hans ærgrelse flygtede hun bestandig for ham som en sky rå. Hun vartede heller ikke op ved bordet, når han spiste

sammen med gamle Jowan; hun smuttede som en skygge gennem husets halvmørke gange, når hun frygtede for at møde ham, og mødte hun ham så uformodet, gemte hun sit ansigt, og forsvandt.

"Marko, hvorledes er du kommet til dette barn? Jeg tør vædde på, at det slet ikke er dit eget," sagde han forskende og mistroisk; men Marko svarede aldrig noget på sådanne spørgsmål.

"Hr. Jowan, er det barn virkelig den gamle sigøjners?" spurgte han, og Jowan nikkede tavs og indlod sig ikke på nogen videre forklaring. "Jeg tør vædde på, at der stikker noget bagved!" sagde han til sidst til sig selv, og måske var det denne hemmelighedsfuldhed, der fængslede ham til Jowans hus.

Tilfældet ville imidlertid, at han en dag skulle træffe sammen med Markos kone, da han gennemkrydsede den vilde bjergegn. Den gamle sad ved foden af en kalkklippe, på hvis øverste afsats en gribberede fristede den unge jægersmand. Hun samlede lægeurter, der voksede i fjeldrevnerne, som hun derpå kogte og tilberedte med sød honning – hvad der ikke er sødt, tror man nemlig ikke hjælper i Bulgarien. Hun smålo spottende ad ham, da hun så hans bestræbelser for at klatre op ad klippen. "Gå hellere hjem," råbte hun til ham, da han var nået noget højere op, men hvert øjeblik gled tilbage igen. "De unge gribbe har været borte fra i går, og hist nede i Jowans hus har du et ædlere vildt, som sikkert ikke er mindre sky end fuglen deroppe."

Viktor forstod kun dårlig den gamles ungarsk-slovakiske kaudervælsk. Han stod stønnende stille, og trådte hen til hende, der sad som i en tryllering af nedstyrtede klippestykker, indhyllet i et smudsigt tørklæde, der skulle beskytte hendes

hoved for solen, men for resten som alle sigøjnerkvinder temmelig blottet, et fugleskræmsel af den skønhed, der en gang havde fristet stakkels Marko til at ville fængsle denne omflakkende skabning ved sin arne.

"Hvad er det, du siger, gamle heks?" spurgte han og stod og så på, hvad hun foretog sig, mens han væmmedes ved synet af denne mumie, der uden ringeste skamfølelse stillede sin indskrumpne, indtørrede krop til skue, og hvis hud forekom ham at ligne et næsehorns.

"Hvis I vil give mig lidt tobak, så skal jeg fortælle Jer noget, som I sikkert ikke ved! ... Hvad bestiller I hos Jowan? Sigøjnersken stikker Jer i øjnene; men I er på galt spor."

Viktor tilkastede hende den tobakspung, han bar ved sit bælte, og som hun greb med begærlighed og gemte på brystet.

"Tal tydeligt, gamle!" råbte han. "Det forekommer mig, at du selv er på et galt spor! Hører du til dernede i lejren?"

"Jeg ser Jer hver dag dernede fra. Tag Jer i agt for den unge præst, han holder slet ikke os, at I synes så godt om Jowans datter."

"Jowans datter?"

"Nå ja! Man siger, at I holder hende for et sigøjnerbarn. I ved ikke, at Markos barn er blevet slæbt til pashaens palads, og ikke Jowans datter! Hele byen ved, at pashaen er blevet taget ved næsen, og det tilgiver han aldrig. – Sørg for at skaffe pigebarnet bort, mens frankerne har noget at sige her; for pashaen venter kun på, at de igen skal drage imod øst."

Viktor stirrede bestyrtet på den gamle. Hvad hun fortalte, var ham kun en bekræftelse på hans egen, rigtig nok uklare mistanke.

"Hun er en alt for fin og forvænt lille ting," vedblev den gamle, mens hun fyldte sine urter i en grov sæk. "Skaf hende bort herfra; hun er Balkans skønneste rose; men hun kan ikke glemme de frankiske sæder, som hun har lært ovre hos de nimbsche *(tyskerne)*; mudiren forstår sig også nok på, hvad der er kønt, han er født blandt rumtscherne *(grækerne)* og blevet opdraget hos franzinerne *(franskmændene)*. Han holder meget af at leve på frankisk, men endnu mere af den rige Jowans penge. Da man førte Markos datter frem for ham, rystede han på hovedet; det så jeg selv fra paladsets gård; for jeg kender hans slavinder. Man hviskede til ham, at Jowans datter var meget smukkere, at det ikke var den rige Jowans datter, og så lod han hende føre bort og afstraffe, og hun ligger endnu af de sår, hun fik, og vil ikke forråde, hvor Jowan har skjult sine penge. Den streg glemmer han ikke Jowan! Skaf hende bort; men vogt Jer, unge herre, for præsten! Han synes ikke om Jer. Jeg har luret, og hørt, hvorledes han talte med Jowan om Jer. Vel er han en hellig mand, men han er ung og har selv et godt øje til det smukke, fine barn! – Nå, hvis I vil mig noget, kan I finde mig i tschaterne."

Dermed rejste hun sig, kastede sækken over skuldrene, sprang hen over klippestykkerne og gik ned gennem kløften.

Viktor blev stående og så forvirret efter hende. Hvad hun havde sagt, var han nu overbevist om var den soleklare sandhed. Deraf kom altså Markos uro, deraf Jowans ligegyldighed for sin datters skæbne, og hvad alle bulgarerne i byen vidste, det havde været en hemmelighed for ham! Dette sky barn var altså Jowans egen datter! Hvor havde han også haft sine tanker henne, da han så hende første gang? En

sigøjnerpige skammer sig ikke for at vise sine legemlige yndigheder, hun flyr ikke for frankernes blik, det havde han set nok af deres uforstilte og utilslørede naturlighed til at vide. Hun havde altså, den første gang han så hende, spillet rollen som Markos datter, det havde han troet på, og først næste dag, da hun viste sig i tjenestepigens bedre dragt, var hendes tilbageholdne væsen, der slet ikke stemte med sigøjnerkvindernes almindelige måde at være på, blevet ham påfaldende.

Som en drømmende gik han hen ad klippestien ned i dalen. Nu kom han til at mindes så meget, som havde undret ham under hans ophold i Jowans hus. Således havde han en dag fundet en tysk bog, en samling digte, et sted i tschardacken, og da han havde spurgt Jowan, havde denne svaret, at en rejsende havde glemt den for et års tid siden. Han havde om natten, når alt var blevet stille, hørt en dyb, fuld kvindestemme fra husets anden fløj sagte synge melodier, der klang så forunderlig hjemlige i hans øren. Når han efter solnedgang gik ned ad den klippevej, der førte til Jantra-floden, havde han fundet spor af en smal lille kvindesko, der tog sig så besynderlig fremmed ud i denne udørken.

Og endnu et: den gamle heks havde advaret ham for den unge præst! Kun to gange var han stødt på denne, skønt han daglig kom inde fra byen og i timevis opholdt sig i huset. Ved deres første møde havde det været ham, som om den unge præsts ansigt var ham bekendt, men han havde set ham alt for flygtigt til at turde være vis i sin sag. Anden gang havde Petrowic selv røbet sig; han havde vendt sig bort, da de mødtes i forstuen. Viktor havde råbt et navn efter ham, og Petrowic var

åbenbart faret sammen ved at høre dette nævne: "Den gamle har advaret mig for ham, jeg tror det var bedre at advare ham for mig." Under disse tanker havde Viktor betrådt den grønne dalbund, og dér lå Jowans ejendom for ham i et ganske andet lys end før.

Derovre i hin fløj af huset lå altså den skønne flygtende Marinkas værelse. Derfra var det, at hin sagte sang i nattens mørke havde lydt over til ham, og fra den lille sidedør havde altså de nydelige små fodspor begyndt, som han havde genfundet i klippens kalkstøv.

Aftenen sænkede sig allerede ned over dalen, bjergtoppen kastede endnu nogle matte skygger hen over den store engstrækning. Viktor blev mere og mere underlig til mode, jo nærmere han kom Jowans bolig.

Træt af at klatre omkring på klipperne lagde han sig under de gamle ege, der stod udenfor huset. Aftenvinden ruskede sagte i dem; ovre fra sigøjnerlejren lød skalmejerne, drengene drev de magre æsler, bandens eneste ejendom, ind til lejren; fra byen hørtes lyden af imamernes, forbedernes, stemme, mens de fra de slanke tårne, minareterne, bad aftenbønnen. Viktor tænkte på, at han var kommet til dette hus for Markos skyld, og endnu ikke havde kunnet frelse hans datter af mudirens hævngerrige hænder, men at hun lå blodig og lidende i pashaens palads. Og dog var der ikke kommet en klage over Markos læber. Jowan syntes heller ikke at være ham videre taknemmelig. Han havde ikke set ham siden i går aftes, og syntes da at have mærket en forandring i hans væsen; Jowan undveg ham tydeligvis. Han var meget sammen med den unge præst, og Marko havde antydet, at Jowan skulle have forsøgt at forsone mudiren ved store

pengesummer, en dumhed, der kun ville gøre denne så meget mere lysten efter hans skatte. Rigtig nok havde han fra i morges været i besiddelse af en ordre fra chefen for den engelske forpostkommando, der stillede Silowic som engelsk agent under dennes beskyttelse, men det lod til, at Jowan foretrak at ty til biskoppens hjælp, og Petrowic, der ganske sikkert havde et godt øje til Marinka, gjorde sikkert alt for at bestyrke ham i denne holdning.

"Jeg havde dog virkelig lyst til en gang at se denne Petrowic stift i øjnene," sluttede Viktor sine betragtninger.

8. Under jasminen

Derpå sprang den unge officer op, rev sig ud af sine grublerier og trådte ind i huset. Han havde tænkt at tilbringe aftenen inde i byen sammen med de europæiske officerer og sige dem farvel. Også han ville snart bort. Hvad havde han nødig at bekymre sig om Jowan, om dette pigebarn? – –

Da sneg der sig en mørk skikkelse forbi ham i forstuen. Han kunne kun skimte det hvide i dette menneskes øjne, som forsvandt i den modsatte ende af den lange gang.

"Der har jeg min mand!" mumlede Viktor og fulgte langsomt efter. "Han driver sit hemmelige spil her i huset hver aften. Alle døre synes at åbne sig for ham, den fromme, den hellige – Petrowic!"

Viktor Berzek gik gennem tschardacken til sit værelse. Marko sad, som han plejede, i sin krog derude og røg grublende på sin lille pibe efter endt dagværk. Fuld af deltagelse blev Viktor stående foran ham. Den gamle havde bestandig haft et venligt ord til ham. Medlidende så han på den sørgende, hvis sorg han først i dag havde fået fuld forståelse af. Han havde gerne talt til ham om hans barn, men vovede det ikke.

"Er gospodin Jowan hjemme?" spurgte Viktor. "Jeg har noget, jeg skulle give ham."

"Han er i byen og er endnu ikke kommet tilbage."

Den gamle mand så ikke op; selv han syntes i dag at være ked af at skulle svare på Viktors spørgsmål, skønt han dog ellers gerne talte med ham.

Viktor gik ind på sit værelse. Besynderligt! Jowan var ikke hjemme. Den unge præst var åbenbart vidende om hans fraværelse. Uden tvivl søgte han pigen, som han var sikker på at træffe alene. Drevet af indre uro rejste han sig igen og trådte ud i galleriet. Med hvert minut blev det mørkere og mørkere, og hans følelse af uhygge voksede. Han tog sig ikke af Marko, men gik sagte forbi, vandrede lyttende gennem gangene, men alt var stille. Han gik tværs over gården, lige forbi de ved natteilden vågende karle, ud af porten, og ind i den forreste del af havebuskadset. På rækværket rundt om dette sad efter bulgarsk skik på høje stænger nogle af solen blegede hestehoveder. Spurvehøgen lod sit skærende skrig høre, de vilde hundes gøen lød hen over dalen, man hørte tydeligt Jantra-flodens brusen, der styrtede sig ned mellem klippeblokkene; hver en lyd hørtes ligesom forstærket ved aftenens uendelige stilhed.

Viktor gik ind i havens bageste del, der aldeles fattedes spor af omhu eller pleje. Halvmånen kastede et svagt skær over de centifolie-roser, som her voksede i fuldkommen fri tilstand; jasminens bedøvende duft blandede sig med rosernes vellugt; den tornede akacies gule og hvide drueformede blomsterklaser hang i tætte buer ud over buskene, de blomstertunge lianer slyngede sig næsten kvælende om de yppige buskvækster, mellem hvilke St. Hansormene lyste i utallige masser.

Den unge mand blev stående og lyttede. Det forekom ham, at han hørte en raslen og knagen mellem grenene og i det tørre løv, der brød aftenens majestætiske stilhed.

Næsten i samme øjeblik dukkede et blegt ansigt frem af træernes skygge, to dybt liggende øjne, de samme, som han for lidt siden havde set i forstuen, stirrede spøgelsesagtig på ham.

Petrowic stod foran ham, trådte derpå tavs til siden, og skred, uden at værdige ham et ord, ud af bagporten.

Viktor kastede kun et flygtigt blik efter ham. Med en fast beslutning trådte han ind i haven. Hist og her trængte det svage månelys gennem det tætte løvværk og lagde sig i blege striber og runde figurer på det høje græs, træstammerne blev så spøgelsesagtigt hvide, dette virvar af lys og skygge gjorde øjet helt forvirret.

Berzek blev stående, lyttede og anstrengte med bankende hjerte sit syn. Det forekom ham, som var han ikke alene, som hørte han nogen drage ånde, som hviskede blomster og blade til ham: søg blot. Da raslede det pludselig i buskadset, som når et stykke vildt springer bort gennem træstammerne. Der kom ligesom et sagte angstskrig inde fra buskene, han trådte derind, strakte sin hånd ud, og et nyt halvkvalt skrig lød inde fra halvmørket; han fik tag i en arm, der søgte at rive sig løs; men da ophørte modstanden, og – Marinka stod for ham med blottet hoved, for en nærgående jasmingren rev netop i samme øjeblik hovedtørklædet af hende.

"Hvad vil I mig, herre? Hvorfor forfølger I mig?" spurgte hun, og trådte ham modigt, med et vredt blik i møde.

"Hvad bestilte du og præsten her?" spurgte Viktor i det blandede grænsesprog, man her ofte gør sig forståelige for hinanden med.

Hans hånd, som stadig hvilede på pigens arm, skælvede, da han så ind i dette af vrede lynende ansigt, som han nu for første gang var i så umiddelbar nærhed af. Ja, hun måtte være Jowans barn, som hun stod der uden den kunstige mørke ansigtsfarve, uden de med henna farvede hænder!

Marinka gav intet svar på hans spørgsmål. Hun så ned mod jorden og glemte at frigøre sin arm for hans hånd. Viktor så beundrende på hendes lange, sorte øjenvipper, der sænkede sig ned over kinderne, på de trodsigt lukkede røde læber; på den skønne, slanke skikkelse, som han et øjeblik i flugten havde set blottet i sigøjnerindens luftigere dragt, men som nu kysk omsluttedes af den tarvelige, uldne kjortel.

"Jeg spørger dig, hvad har du haft at skaffe her med præsten?" gentog Viktor, idet han trykkede hendes arm hårdt, og talte i en bydende tone, som om han troede på, at hun var en sigøjnerkvinde.

Marinka slog stolt og selvbevidst, fornærmet ved denne tone, næsten foragtelig sine store sorte øjne op og målte den unge mand med et mørkt blik.

"Dette spørgsmål har I ingen ret til at stille!" råbte hun, idet hun rettede sig stolt i vejret og heftig rev sig løs fra ham. "Lige så lidt som det tilkommer gospodin Petrowic at spørge, hvad I tager Jer for i Jowans hus. Jeg skylder hverken ham eller Eder noget svar!"

Viktor blev aldeles forbavset ved den bestemthed, der lå i hendes ord. Han smilede forlegen. Hun røbede gennem sit svar en betydelig åndelig overlegenhed, der gjorde ham usikker, og denne usikkerhed forøgedes endmere ved selve ordlyden af svaret.

"Hvad jeg tager mig for?" råbte han med en høj latter. "Det spørger han dig om. – Så sig den fromme herre, at han ingen bekymring skal have for min skyld," vedblev han, og så hende ind i ansigtet, beroliget ved, at hun ikke vendte sig bort fra ham. "Du ved jo, at jeg mener det godt med Jowan."

"Det ved jeg, og det har jeg svaret præsten." Marinkas stemme lød på en gang så fuld, så velvillig, næsten fortrolig. "Hvad har jeg, en stakkels tjenerinde, at skaffe med min herres gæstevenskab?"

"Og hvad berettigede ham til at fremsætte dette spørgsmål?" Viktor søgte atter at gribe hendes hånd, hun drog den fra ham.

"Biskoppen passer i denne urolige tid nøje på, at de fremmede, som krigen fører ind i landet, ikke misbruger gæstfriheden. I er ham i vejen, herre!"

"Jeg, biskoppen? Nå, jeg forstår! – Har du noget at klage over mig?" Pigen så forbavset på ham.

"Nej, herre, det ville heller ikke passe sig for mig."

"Ikke passe sig for dig – og hvorfor ikke?"

"Fordi jeg er Jowans tjenestepige."

Viktor stod smilende med korslagte arme. Hun havde sagt de sidste ord i en så usikker tone, som skammede hun sig over sin tale.

"Marinka," sagde han godmodigt. "Du taler ikke oprigtigt. Elsker du sandheden?"

Hun tav, og søgte atter at få tørklædet til at dække hovedet; men han forhindrede hende i det.

"Da jeg første gang så dig, bar du ganske vist en simpel sigøjnerdragt. Du kan ikke se smukkere ud, end du gjorde den gang, men du bar den vistnok hverken af forfængelighed, eller fordi det er den dragt, der passer for din stand."

Marinka blev ved disse ord blussende rød. De stod begge i det klareste månelys, der kastede et næsten sølvhvidt skær over dem. Hun vendte sig bort fra ham, som om hans ord var hende ubehagelige.

"Svar mig, Marinka! Du er ikke min gamle ven Markos datter, som du vil lade. Du er heller intet sigøjnerbarn. Hvem er du da?"

"I ved det jo, herre! Spørg ikke!" Hun ville gå.

"Og hvis jeg nu vidste, hvem du er?" sagde han og holdt hende tilbage.

"Jeg er Jowans tjenestepige! Hvorfor vil I vide mere?"

"Marinka, når jeg nu spørger dig: er du ikke Jowans datter? – Se på mig! Lad mig se, om du, uden at rødme, kan tale usandhed til den, du intet har at frygte af, fordi du ved, at han er en ven af Eders hus!"

Marinka gyste, derpå tog hun sig sammen og rystede stiltiende på hovedet. Viktor havde atter, uden at det lod til hun mærkede det, grebet hendes hånd, og hun lod ham som i selvforglemmelse beholde den.

"Lad mig gå," råbte hun, som om hun pludselig besindede sig. "Gospodin Jowan kunne komme hjem og søge efter mig."

"Gospodin Jowan er inde i byen. Hvis min formodning er rigtig, bringer han måske mudiren løsepenge for sig." Viktor greb hendes hånd fastere. "Jeg vil være ærligere og oprigtigere mod dig, end du er mod mig, så vil du lettere fatte tillid til mig. Jowan er blevet tavs og tilbageholden imod mig; han vil i aften komme til indsigt om, hvor tåbeligt han handler. Jo stærkere han viser pashaen, at han frygter ham, desto mere redningsløs fortabt er han, når vi drager herfra, og det vil snart ske. Efter krigsloven er Jowan hjemfalden til – –"

Pigens hånd skælvede voldsomt i hans. Hun så ham forfærdet ind i ansigtet.

"Marinka, det var langt bedre at have tillid til mig," vedblev Viktor med indsmigrende stemme. "Du ser tvivlende på mig! Du spørger: hvad kan du stakkel udrette overfor mudiren? Du har ret. Men hør, jeg har sendt alle Jowans papirer til den engelske forpostkommandør Brown. Hvis Jowan vil, kan hans forbindelse med denne mand være ham til stor nytte. Jowans person står nu allerede til generalens tjeneste, altså også under hans beskyttelse. Her er den ordre, som jeg har modtaget i dag." Han lagde hånden på brystet.

Et uvilkårligt, taknemmeligt tryk af hendes hånd var pigens svar. Stiltiende var der begyndt at fremspire en fortrolighed mellem disse to, som Marinka ubevidst gav udtryk.

"Et endnu, Marinka," vedblev Viktor; "det er Jowans formue, hans ejendom, mudiren vil have fat i. Der, hvor pengesækkene, som jeg hører Jowan har sendt pashaen, findes, der vil han også søge andre."

Et suk var pigens hele svar.

"Og således vil han også vide at finde Jowans største skat, hans datter!"

Pigen blev øjensynlig bange. Hun satte allerede foden frem til flugt, som brændte jorden pludselig under hende. Bleg af angst stod hun dér, det var, som så hun allerede faren nærme sig.

"Vær ikke bange," sagde Viktor smilende, og tog et papir frem. "Jeg overgiver dig dette fripas, som du selv hårdest vil trænge til, når jeg i morgen tidlig ved daggry bryder op herfra. Jeg står din fader og den unge præst i vejen her, og hvad jeg kun i begyndelsen har villet gøre for min gamle Markos skyld, det sker nu for din skyld, selv når du ikke overfor mig vil være ved, hvem du er."

"Nej, nej, rejs ikke!" Hendes tone, mine og holdning blev pludselig en helt anden, hun greb hans hånd og talte det reneste tyske sprog; hun ligesom voksede i Viktors øjne, nu da hun afkastede masken. "Å, De ved ikke, hvad jeg lider, hvilken tilværelse jeg fører her, jeg, der kender mildere sæder og har lært at elske dem! Siden jeg som barn måtte skilles fra hin bedre verden, har jeg tusinde gange bedt og besvoret fader om at drage bort herfra. Som barn lod han mig rejse herfra, som ung pige vendte jeg tilbage. Da forstod jeg først al den råhed og tøjlesløshed, der omgiver mig her, hvor meget end min fader søgerat holde alt sligt fjernt fra mig; jeg følte mig ulykkeligere ved ethvert samkvem med disse usalige, nedværdigende forhold – og nu" – hun holdt hænderne for ansigtet – "og nu denne skændsel, at skulle give mit liv til pris for den værste despots vilkårlighed, som den usleste slavinde – –"

Viktor havde hørt på hende med stigende forbavselse. Han tog kærlig og deltagende hendes hænder bort fra hendes ansigt. Han så hende medlidende ind i det kloge åsyn. Han havde i sin overraskelse over den forvandling, der var foregået med pigen, ikke ord til at udtrykke sine tanker.

"Intet øjeblik har jeg vovet at håbe, at dette gruelige menneske skulle tro på dette bedrageri," sagde hun modløs. "Han var ansat ved gesandtskabet i Wien, da jeg blev opdraget der som barn. Han så mig og flere andre unge piger fra byerne ved nedre Donau; han kom undertiden for at høre til os, da vi på en vis måde stod under gesandtskabets beskyttelse. Han har for længst vidst, at jeg er vendt tilbage hertil; jeg har undgået at blive set af ham; men jeg ved, at han oftere har ladet spørge

efter mig. Dog anede jeg ikke, at han var i stand til at udøve en sådan voldsdåd. Og nu –" Hun rystede sørgmodigt på hovedet.

"Marinka – må jeg blive ved at kalde Dem ved dette navn?" spurgte Viktor i en beskeden tone.

Hun nikkede tavs.

"Hvad er det med denne unge præst, som jeg –"

Marinka så fornærmet op ved den antydning, som hun sagtens fandt, der lå i spørgsmålet.

"De taler med Jowan Silowics datter!" sagde hun bebrejdende.

"Jeg så Jowan Silowics datter alene med denne mand! Og jeg frygter endogså for, at vi to ikke er alene nu; i det mindste kan han ikke være langt borte."

Den unge pige så næsten vredt i vejret, der var trods på hendes pande.

"Kola Petrowic er en ven af vort hus," sagde hun med dyb alvor. "Han har min faders fulde tillid."

"Og Deres, Marinka?"

"Hvorfor spørger De om det?"

"Fordi jeg er overbevist om, at det er ham mere om at gøre, at erhverve sig Deres."

"Og hvorfor skulle jeg ikke skænke ham den? Jeg kan virkelig ikke være kræsen med den omgang, jeg har i denne udørken. Petrowic søger at sprede mit tungsind, og jeg længes ofte efter dannede menneskers selskab."

"Jeg ved, at Petrowic søger at overtale dem til at forlade Deres faders hus; jeg tør vædde på, at det gjorde han også for lidt siden." Spørgende, med et mistroisk blik så han pigen ind i øjet.

"Ja!" svarede hun alvorligt.

"Og De?"

"Hans hensigt er ædel; han forlanger af mig, at jeg skal lade mig føre til biskoppens hus."

"Der ligger en dagsrejse herfra?"

"Ja!"

"Og har De mod til at overlade Dem til hans førelse?"

"Når biskoppen befaler det –," det sidste svar havde Marinka givet med usikker stemme; hun blev forlegen.

"Anser De denne mand for værdig til en sådan tillid?"

Marinka tav.

"Tror De virkelig, at det er ham mere om Deres sikkerhed end om Deres – person at gøre? Vil De høre noget nærmere om denne mand?"

Hun så fast og udfordrende på ham.

"Petrowic, som han kalder sig her, er ungarer ligesom jeg. Han er *honved* som jeg, på grund af en æreløs handling blev han udstødt af vore rækker, gik over til russerne og forrådte vore stillinger til dem. Han kan formodentlig takke russisk indflydelse for sit nuværende præsteembede, som et tidligere ophold på et seminarium vel har givet ideen til. Det er mig om at gøre, at stille ham, der sikkert endnu tjener den russiske sag, i et sådant lys, at selv biskoppen ikke formår at redde ham. Og den, der har forrådt sit fædreland, han kan også forråde andre."

Viktor havde sagt dette med høj, lydelig røst. Han antog, at præsten var i nærheden.

Marinka lod ikke til at blive synderlig overrasket. Hun tav og syntes sikkert, det var en uhyggelig tanke, at præsten kunne have hørt dem.

"Lad os gå," sagde hun sagte og vendte sig om mod huset.

"Tag dette fripas, Marinka!" Han rakte hende et papir. "Har De ikke et venligt ord til mig til afsked?"

Hun vendte sig igen om imod ham.

"De må ikke tage bort – ikke i morgen," sagde hun hviskende.

"Bliver De også?"

"Ja, hvis dette papir kan beskytte mig!"

Hun pegede på Viktors hånd; han følte den pludselig uventet berørt, og hun trykkede den varmt i sin. "Så snart fader kommer tilbage, lov mig det, så beder De Marko kalde på Dem. Alt var beredt til min flugt til biskoppen – jeg bliver. Jeg stoler på Deres beskyttelse."

Hun viste papiret tilbage, gik hurtigt foran ham op mod huset, åbenbart for at skilles fra ham. Han fulgte langsomt efter og så efter hende, til hun forsvandt gennem husets dør. Så blev han tankefuld stående. En forunderlig, overraskende tanke skød op i ham.

"Det er et forunderligt eventyr," mumlede han, "som jeg i aften er blevet end dybere indviklet i. Hvem skulle have anet, at der i den elendigt klædte sigøjnertøs, som den første dag tiltrak sig min opmærksomhed ved sin legemlige ynde, skulle stikke en ædel ung kvinde i besiddelse af ånd og sjæl, en vidunderlig forening af et naturbarn og et i dannelsens skole udviklet menneske. Å, men jeg er tåbelig" – vedblev han, og ville rive sig løs fra disse betragtninger over Marinka. – "endnu i aften snører jeg min ransel og drager afsked i morgen tidlig, førend solen er stået op over mine dumheder! Jeg kan ikke gøre mere for disse mennesker, end jeg allerede har gjort; og både Jowan og hun er vel kloge nok til at holde pashaen tre skridt fra livet. – Ja, i morgen drager jeg afsted, og om få dage har jeg glemt

Marinka og alt det øvrige! Men høre, se hende, det vil jeg dog for sidste gang i aften! Marko skal kalde på mig! Jeg har dog nok lyst til endnu i aften at få at vide, hvor ægte duften hos denne balkanblomst er!"

9. Mudirens offer

En støj, et virvar af stemmer rev ham ud af hans betragtninger, han skyndte sig op mod huset og løb forbi de opskræmte, omkring ilden lyttende karle, og ind i huset.

Skæret fra en lygte, der førtes frem og tilbage, lyste ham i møde fra den åbne dør. Han så Jowans høje skikkelse, så Marinka og Marko stå ved en med sorte bøfler forspændt karre; han hørte Jowans og Marinkas stemmer blandes med Markos tunge klagesuk; den gamle strakte som i fortvivlelse armene mod himlen.

Med et spring stod Viktor ved karren. Marinka bøjede sig netop ned over den; man så et blegt, blodløst, af uredt hår omgivet ansigt, med store, mørkrandede øjne, der nu mødte Marinkas blik, mens lygten skælvede i Jowans hånd.

"Selwa! Stakkels, stakkels Selwa!" hørte han Marinka klage. "Således skulle du komme tilbage!"

Viktor forstod nu hele scenen. Hans hånd knyttede sig i vrede over denne mishandling. Jowan havde selv bragt sigøjnerpigen hjem fra byen. Han havde altså gjort den gamle uret. For den ulykkelige piges skyld var altså den gamle mand, trods den fare, han udsatte sig for, hver dag vandret til byen; for at udløse pigen havde han sendt disse sække med guld til konaken, som der var blevet fortalt.

To karle trådte nu hen til karren. Marko, der af ærbødighed for Marinka havde veget pladsen for hende, trådte nu nærmere, mens Marinka grædende holdt hænderne for ansigtet og trak

sig lidt tilbage. Marko greb derpå begge Selwas hænder, bøjede sig over hende, kyssede hende på panden og mumlede nogle uforståelige ord.

"Bær hende nu med varsomhed op," sagde Jowan med en stemme, der skælvede af bevægelse. "Jeg fandt dette ulykkelige væsen liggende på gaden tiggende om hjælp, men ingen vovede at yde hende den, fordi hun var udstødt af pashaens konak. Hun bærer endnu mærker af de slag, hun har fået af mudirens tjenerskab. – Forsigtig – forsigtig!" råbte han til karlene, der nu løftede den stakkels pige op, mens Markos arme hang kraftesløse ned, ude af stand til at bære den elskede datter eller yde hende en håndsrækning, så betaget som han var af smerte.

I stilhed blev Selwa båret ind i Jowans eget værelse og lagt på divanen. Viktor var den sidste, der trådte derind; den unge præst stod lænet til dørkarmen. Viktor sendte ham et truende blik.

"Sarany Janos, husk den nat ved Villajos!" sagde Viktor til ham på ungarsk. Petrowic fo'r sammen. Et blik, skarpt som en dolkespids, traf Viktor. Med foragt vendte denne præsten ryggen.

"Tænk på Kola Petrowic," lød en hviskende stemme bag Viktors ryg; præsten trådte derpå udenfor under de store stenege. Ligegyldig for denne trussel gik Viktor længere ind i værelset. Han mødte Marinkas blik, det var fuldt af dyb smerte; og mens Marko stille mumlede forbandelser over den misgerning, der var øvet mod hans barn, vendte hun sig om mod billedet af jomfru Maria, foran hvilket der henne i en krog af stuen brændte en lille lampe, gjorde korsets tegn og bad en

sagte bøn. Derpå vendte hun sig ligesom spørgende til faderen. Denne rystede tavs på hovedet.

"Det er himmelråbende, hvad der er sket her med denne stakkels pige," sagde han derpå sagte hen for sig. "Jeg sendte hele sække med guld for dermed at løskøbe pigebarnet. Jeg har kastet mig for pashaens fødder for at udvirke benådning for hende, som er blevet ham udleveret uden mit vidende og vilje. Han tog pengene, overdængede mig med skældsord, og jeg kan takke Gud for, at han ikke lod mig gribe. Så snart de vantro hunde, sagde han, der nu oversvømmer byen og passet, var draget bort, så ville min time som spion slå. Heller ikke ville da biskoppen og hans slæng blive skånet, for det var blevet bevist, at de var hemmeligt sammensvorne med russerne. Han havde opsnappet deres sendebud og skulle holde streng justits, så snart han fik fuldmagt til det fra Konstantinopel."

Marinka havde i sin angst foldet sine hænder. Hun så op på Viktor, der stod lidt fra hende.

"Selwa vil ikke overleve denne nat," vedblev Jowan sagte. "Vi har vel næppe andet end døden i vente. Pashaens vrede kender ingen grænser, den stiger blot end yderligere, fordi han må holde den i tømme, så længe de frankiske officerer er her. Vel er han født af kristne forældre, men som alle overløbere fra den ene tro til den anden er han værre end den værste tyrk. Der bliver ikke andet for mig at gøre, end at skaffe så meget som muligt af mine ejendele bort til Varna og derfra med skib til Triest, og så selv følge bag efter. Men hvem borger for min transports sikkerhed?"

Viktor var sagte trådt nærmere og rakte nu Jowan forpostkommandørens fripas.

"Det gør dette, hr. Jowan. Og selv tilbyder jeg mig at ledsage Dem og Deres ejendele."

Han sendte Marinka et hemmeligt blik og fik til gengæld et inderligt, taknemmeligt øjekast fra hende. Hun førte begge hænder til hjertet, som for at sige ham, hvad hun følte for ham; men fo'r pludselig skælvende sammen, da hendes øje tilfældigvis strejfede vinduet, udenfor hvilket vindens rusken i de gamle stenege tegnede skiftende lys- og skyggebilleder, og blandt disse så hun også Petrowics blege ansigt, der ubevægelig som en ånd fæstede et stift, stirrende blik på hende. Ja, det var hende også, som kunne hun skelne, hvorledes han truende, advarende hævede armen, idet han mindede hende om hendes løfte.

Et højt, gennemtrængende skrig drog i dette øjeblik deres opmærksomhed hen på gamle Marko, der var sunket ned på knæ foran den lave divan, havde lagt begge sine arme omkring Selwa, og nu atter udbrød i høje veklager. Marinka styrtede hen til ham.

"Selwa!" råbte han og bøjede sig ned over sigøjnerinden. "Selwa, vågn dog!"

Hun fo'r tilbage, hun havde set ind i den unge martyrerskes livløse, udslukte øje! Jowan havde jo allerede fundet hende i dødskamp på gaden, havde forgæves søgt lægehjælp til hende, og da besluttet at føre hende til sit hjem for at skaffe et blødt leje, hvor hun kunne udånde. Med rædsel vendte Marinka sig bort. Hun holdt for sine øjne, en gysen gennemfo'r hele hendes legeme.

"Fader! Fader!" råbte hun og kastede sig til Jowans bryst. "O, hør dog min bøn! Lad os flygte herfra, mens det er tid. Jeg gruer

for dette umenneske! Vil du ofre dit eget barn, således som denne ulykkelige er blevet ofret? Giv ham hele din ejendom, hvorfor vil du hænge således ved den og opofre os begge? Se, dér står vor redningsmand og beskytter! Også han vil i morgen forlade os, og det fripas, han har skaffet os, vil mudiren sønderrive, og ingen vil da vove at slå hans arm til side, når han udstrækker den efter os. Fader! Du, som ellers altid er vant til at handle hurtigt og dristigt, du står rådvild, mens angsten er nær ved at fortære mig! Du siger jo selv, at denne bøddel ikke engang bryder sig om biskoppens magt mere! Det er, som hørte jeg Selwas ånd hviske: fly, mens det er tid! Og du står dér, fader, som ventede du blot på, at man atter skulle overfalde vort hus og slæbe os bort – –"

Et orkanagtigt vindstød kom netop brusende gennem dalen, så egenes grene raslede og slog mod hinanden; hylende brød det sig mod granitvæggene og ruskede i vinduesgitrene.

Forfærdet så pigen tilbage, hendes knæ rystede, hun holdt for sine øjne, for i det samme oplyste et knitrende syn hele dalen udenfor, og i den åbne dør stod Petrowic, der var kommet tilbage på grund af uvejret, hans hår hang, forpjusket af stormen, vildt omkring hans blege ansigt.

Viktor, der blev smittet af Marinkas angst, trådte nærmere hen til hende.

"Marinka!" råbte han, uden at blive Petrowic va'r, da stormen et øjeblik tav for at samle sig til et nyt udbrud; "tab ikke modet! Jeg bliver, og så længe jeg er her, skal ingen vove at tilføje dig noget ondt."

Jowan stod stadig og kæmpede med sig selv om, hvilken beslutning han skulle tage. Der var alt for meget at gøre, til at

det kunne blive ordnet i en fart. Selv den største bekymring for hans egen og hans datters sikkerhed kunne ikke indgive den pengekære købmand mod til at ofre sin formue.

Marinka så faderens mørke, indesluttede udseende. Hun lyttede til den unge mands opmuntrende ord. Atter rystede et nyt vindstød huset og hvinede ind igennem vinduesgitteret, mens de krydsende lyn oplyste bjergtoppene og dalbunden. Viktor havde taget Marinkas hånd; hun fandt sig roligt i det. Han lagde armen om hendes liv; heller ikke dette afværgede hun.

"Marinka!" bad han med blød stemme.

Og først nu mærkede hun hans nærhed, hans berøring. Hun rev sig løs fra ham, og dog var hans blotte nærværelse hende som en beskyttelse. Jowan så på dem, men lod ikke til at opfatte noget af, hvad der foregik omkring ham; han lagde ikke mærke til, med hvilken inderlighed Viktors blik hvilede på den unge, skælvende, rådvilde pige. Pludselig tog han sig sammen, gik hen til Marinka, greb hendes hånd og ville drage hende bort med sig.

"Nej, nej, fader!" råbte Marinka. "Jeg bliver hos ham! Han skal være min beskytter!" Og i sin sjæleangst, uden tillid til faderens handlekraft, gav hun Viktor hånden tilbage.

"Han vil beskytte mig," råbte hun, næsten højtidelig. "Han har givet os sit ord på det, ham har jeg tillid til!"

Endelig syntes der at udbrede sig ro over Jowans ansigt, som efter en fattet beslutning. Han så forskende på den fremmede.

"Gud styre mine handlinger til det rette!" sagde han med usikker stemme og rakte Viktor hånden. "Så modtager jeg da

med taknemmelighed Eders hjælp. Lad os gå ovenpå og overlægge, hvad der er at gøre."

10. Jowans beslutning

Et frygteligt uvejr brød i denne nat løs over den skønne Jantradal. Orkanen fejede de bulgariske træhytter bort som korthuse og hvirvlede tagspånerne omkring i luften som tørt løv, mens hustømmeret drev med strømmen ned ad den lille flod, der var trådt højt over sine bredder.

Marko sad tavs ved sit barns dødsseng. Det var ham, som om orkanen var sendt for at tilintetgøre Selwas mordere; stormens hyl, træernes knagen og bragen, lynets knitren og hvislen var for ham ligesom en gruelig hævn- og dødsmusik.

Den første solstråle fra den blå, atter fuldstændig klare himmel fandt ham endnu ved sin myrdede yndlings fødder.

Heller ikke Jowan og hans barn fandt nogen hvile den nat. Jowan havde ført sin gæst op i de øverste værelser, og her sad de alle tre sammen. Ulykken havde vakt tilliden imellem dem, Jowan indså, at det ikke kunne lønne sig vedblivende at gøre en hemmelighed af, hvor store hans rigdomme var, dem, som han jo næppe mere kunne regne for sin ejendom. Han betragtede sig næsten selv som en fattig mand, der nu kun kunne tænke på at redde livet.

Derfor talte han, da stormen endelig lagde sig, til sin gæst med en fatning, der mindre udsprang af en stor, handlekraftig sjæl end af den rådvildes sløve ro. Han sad sammenkrøben på divanen og så mørkt frem for sig. I loftet hang en lygte, som endnu slingrede frem og tilbage af den bevægelse, som stormen havde sat huset i.

"Altså," sagde Jowan sukkende, "har mit lange, besværlige, trediveårige arbejde været forgæves. Med den forrige pasha stod jeg bestandig på en god fod, men denne pengebegærlige mudir har alle mine gaver kun gjort mere begærlig efter min ejendom. En ulykkelig rajah som jeg, har vel lov til at erhverve sig formue, men ikke til at besidde den, ikke til at kalde den sin. – Herre," tilføjede han derpå og vendte sig mod Viktor, der lod, som om han bladede i sin lommebog, men i virkeligheden hemmeligt så på Marinka, der lå på knæ foran kaminen og holdt det tyrkiske blikkar på et langt spid ind over flammen for at lade kaffen koge op, og derpå rejste sig for at hælde den op i smukke porcelænsskåle med sølvunderkopper, "- herre, har I så virkelig mod til at lægge Jer ud med pashaen? I er jo rigtignok en franker, står under Eders gesandts, Eders konsuls, under de kristne magters beskyttelse, mens selv Himlen ikke beskytter os stakler, hvor varmt vi end beder," sluttede han med et suk.

Viktor så smilende, sorgløst op; hans lyse sind så alt i et rosenskær. han lagde lommebogen bort og tog med et taknemmeligt blik en af kopperne, som Marinka bleg og med et ængsteligt, spændt udtryk rakte ham på en sølvbakke.

"Om jeg har mod, hr. Jowan? Guds død! Jeg har mod til at binde an med selve Djævelen, især når det gælder den yndige Marinkas ære, liv og lykke! Hun, som bestandig synes at nære en så stor bekymring for fremtiden!"

Hans blik traf ved disse ord hendes, han så ikke, hvor bakken i hendes hånd skælvede, men nok at hendes blege kinder farvedes af en dyb rødme. Jowan blev lidt betænkelig ved denne Viktors frimodige udtalelse, rykkede huen et par gange frem og

tilbage på hovedet, strøg sit store skæg, og svarede så med et sky blik til sin gæst:

"Jeg kender Jer ikke, herre! I kom her uden videre og tog Jer af vor sag – –"

"Ja, det gjorde jeg i begyndelsen for min gamle Markos skyld, men nu – –" Hans blik søgte Marinka, der nu atter havde sat sig ved kaminen. Jowan ventede, at han skulle fortsætte.

"Men nu, gospodin Jowan, nu er det mit ønske, at vise Jer gengæld for Jert gæstevenskab. Byd over mig! I behøver ikke at kende mere til mig end således som I nu ser mig, en mand af god familie, men fattig som en kirkerotte, kun med et patent som tyrkisk officer i lommen, som jeg nu, efter at have sat mig ind i sagernes tilstand her, ikke agter at benytte, og med et par dusin østrigske dukater i lommen, der snart er forbi. Sig, hvad forlanger I af mig?"

"Frem for alt, herre, at I betragter min kasse som Eders."

"Det lader sig høre; imidlertid har jeg ikke nødig at tage imod Eders tilbud. Så længe jeg har min hest, min sadel, mit bidsel, tømme og pistoler, har det vel ingen nød med mig."

"Bedre, at I tager det, end at mudiren skal have det."

"Ja, men det skal han ikke. I det mindste ikke så længe jeg er hos Jer. Jeg får en idé, gospodin Jowan! Jeg har intet i verden at forsømme med det. Antag mig til Eders tjener, medhjælper eller hvad I vil – –"

Jowan rystede på hovedet. Marinka, der med funklende blikke og opklaret ansigt havde hørt på den unge mand, kunne ikke begribe, hvorfor faderen hovedrystende afviste hans forslag.

"Fader!" sagde hun i en bebrejdende, formanende tone.

Jowan så op på hende og syntes ligesom at læse et håb i hendes ansigt, i alt fald bragte hendes stemme ham til at erindre, at hans datters sikkerhed var det, han nærmest måtte tænke på.

"Ja, jeg vil skænke Eder fuld fortrolighed," sagde han derpå hurtigt, henvendt til Viktor. "Først og fremmest, ved I et sikkert tilflugtssted for mit barn ovre hos Eder? Hun må først bort. Pashaen ved, hvor han rammer mig hårdest. Ved I et sted, hvortil I hemmeligt ved nattetid kan bringe hende bort herfra i drengeklæder? Så kan vi senere tænke på mig og det øvrige?"

Marinka havde hørt på faderens ord i den største spænding. Hun stod med sænket blik og vovede ikke at se op.

"Et tilflugtssted for Marinka?" udbrød han i glad overraskelse. "Men derovre!" føjede han hovedrystende til. "Hr. Jowan, krigsskuepladsen er intet sted for kvinder! Der findes for øjeblikket en fyrretyve tusind franske og engelske tropper i Varna, alle søger, hører jeg, i største skyndsomhed at bringe deres kvinder i sikkerhed, hvorledes kunne vi da føre Marinka ind i alt det?"

"Og alligevel anser jeg Marinka for at være mere sikker dér end her!" svarede Jowan påståelig. "Vil I gå ind på mit forslag? Kan og vil I bringe Marinka til et sikkert skjulested?"

Viktor overvejede spørgsmålet. Pludselig lyste et glædesblink i hans øje.

"Jo, det er dog muligt," udbrød han, "den damper, der i denne uge kommer fra Triest, føres af en af mine ungdomsvenner. Han er for nylig blevet lykkelig gift; han og hans unge hustru ville sikkert tage sig af Marinka."

Jowan greb den unge mands hånd og trykkede den i taknemmelig bevægelse.

"Lad det stå fast," sagde han. "En dags rejse dertil, og I bringer mit barn om bord, en dags rejse tilbage, og I hjælper mig så med at ordne alt det andet. Med Guds hjælp bringer da det næste skib os begge lykkelig i havn. Marinka," sagde han derpå til sin datter, "jeg indbyder min gæst til at gå med mig; så længe det er nat, er der ingen fare for at blive iagttaget. Du bliver alene med pigen her oppe. Pas på, hvad der foregår omkring dig. Så snart du frygter nogen fare, så giv mig et tegn. – Må jeg bede Eder følge mig, herre? Jeg skal dog vise Jer, at Jowan Silowic sætter pris på Eders venskab. I skal dog vide, hvem jeg er."

Viktor rejste sig. Mens den gamle gik ud for at hente en lygte, trådte Viktor hen til Marinka, der sad med sænket blik i et hjørne af divanen med hænderne foldede i skødet.

"Marinka," sagde han med varme i stemmen. "Hørte De Deres faders ønske? Vil De have den samme tillid til den fremmede?"

Marinka vovede ikke at svare. Hun nikkede tavs, uden at se op. Han lagde mærke til hendes uro, hendes forlegenhed.

"Jeg tør næppe sige Dem, hvor lykkelig dette forslag gør mig," vedblev han og satte sig ned ved siden af hende. "Har De mod til at følge med mig ind på den larmende krigsskueplads?"

"Å, fej er jeg ikke," svarede hun sagte, men dog noget roligere. "Jeg skælver kun for de farer, der omgiver os her. Jeg vil have blind tillid til Dem, når De vil love mig også at våge over min stakkels faders sikkerhed, og ret snart føre ham til mig."

"Det lover jeg!"

Jowan vendte nu tilbage med lygten. En kort ulveskindspels bundet med en rem om hofterne indhyllede hans kæmpeskikkelse. Han lagde ikke mærke til de tos samtale og rakte Viktor en anden pels, som han bar på armen.

"Den er til Eder, herre – vor vej er kold, tag den på. Marinka, den stakkels Marko sidder endnu ved sit ulykkelige barns lig, vær på din post, for ham kan du ikke gøre regning på i nat. Om en time kommer vi tilbage."

Viktor tog med en lidt åndsfraværende mine mod pelsen. Han ledte efter sin revolver, som han havde lagt fra sig på divanen.

"Lad den kun være," sagde Jowan. "På vor vej er ingen fare!" Han gav ham et tegn til at følge sig, og Viktor gik stiltiende efter ham. Marinka lyttede, uden at røre sig, efter dem, så længe hun kunne høre deres skridt. Hun stod og stirrede hen for sig med den ene hånd på panden, den anden på hjertet.

"Hvad er dog dette for noget," udbrød hun, da blodet heftigt skød hende op i hovedet. "Kan så få timer, kan et øjeblik være nok til – – O, hvorledes er det dog, jeg har det?"

Hun løb hen til vinduet, tog skodden fra, og badede sin glødende pande i de sidste af stormen efterladte, endnu stærkt bevægede luftbølger. I febrilsk uro vendte hun tilbage, løb omkring, fandt ingen steder ro, men kastede sig endelig på divanen og begravede ansigtet i silkepuderne.

"Nej, hvorledes er det dog med mig," gentog hun i den forvirring, der pludselig var kommet over hende. "Selwa død, min stakkels, stakkels Selwa død, og han, denne fremmede – jeg har skyet ham, som Petrowic befalede mig det. I aftes talte jeg med ham for første gang; og han var så god, så hjertelig. Det

var mig, som hørte jeg en stemme fra mine drømmes verden, derfor optog han mig så ganske. Han bragte mig hilsen der ovre fra, hvortil al min længsel stunder. Det var mig, som åbnede mit hjerte sig for ham. Da jeg talte med ham, og da man bragte den stakkels Selwa hjem, og han trådte hen til karren, var det, som delte mit hjerte sig mellem ham og hende, og han fik den største part. – – Og hvad der så senere er sket, det er faders skyld! Han vil overgive mig til ham; fader, der ellers altid er så mistroisk imod alle. Tænk, at jeg alene, ganske alene skal være overladt til ham. Mit hjerte banker som en hammer, når jeg tænker på det; tror jeg på ham? Det er næsten, som er det ikke frygten for at være her, der bringer mig til at længes efter den stund, da jeg skal drage bort med ham! Dg hvad vil nu fader ham?" Hun trådte hen til døren og lyttede. "Hvis han nu forrådte ham? Jeg er så alene her! Jeg vil ned til Marko og endnu en gang se Selwas kære ansigt, skønt det allerede før var så gruelig blegt – å, hvor døden dog er forfærdelig!"

En gysen fo'r igennem hende. Hun så sig angst omkring og listede sig derpå på tåspidserne ud af værelset.

11. Jowans skatkammer

Jowan gik med huen trukket ned over panden, med det brede bryst dækket af den korte, til knæet rækkende ulveskindspels, foran sin gæst ned gennem en lang, mørk gang i husets underste stokværk og standsede endelig foran en lem, hvis fuger selv ved lygtens skin næsten var usynlige. Med en kort jernnøgle løftede han jernpladen af, greb atter lygten, bukkede sig ned over åbningen og rakte Viktor lyset; denne så med en vis uro ned i det mørke svælg.

"Følg mig kun!" sagde Jowan og tog atter lygten fra ham, da de betrådte det øverste trin af en smal, stejl, nedadgående trappe. "Der er ingen fare her nede, man må kun være forsigtig!"

Med disse ord gik han videre, og Viktor klatrede efter ham og det stadig dybere synkende, mat og uroligt brændende lys. En isnende kulde slog ham i møde. Hans store førers vældige skridt lød allerede dumpt på en fast klippegrund foran ham. Da Viktor var kommet ned ad trappen, så han, at han var i en rummelig, naturlig stenhvælving, fra hvis skarpt kantede vægge vandet rislede ned over gulvet og forsvandt i skiferstenenes revner.

"I ser," begyndte Jowan, mens han med omhu og opmærksomhed søgte at lyse for sin ledsager, "at dette er en underjordisk gang, en af disse huler, der ikke er sjældne i vore bjerge. Jeg havde næppe bygget mit hus, hvor det nu ligger, hvis ikke denne grotte, denne gang havde budt mig større

sikkerhed, end jeg kunne finde i byen. Den fører ud i en bjergkløft, ved foden af det smalle pas Dschumaja, der snor sig på den anden side af klippens stejle sidevægge. Hin kløft måler vel et tusind fod i dybden, og ingen vil dernede i afgrunden finde udgangen på min grotte, for endnu er aldrig nogen fod steget derned, og dog lader det sig gøre at klatre op nede fra over de klippeafsatser, der når helt op til passets rand. Når jeg blot er forsigtig, vil det falde mudiren svært at bemægtige sig min person, men han er en snu ræv; han har endnu ikke styrtet nogen i ulykke, uden først at have hyklet det varmeste venskab for ham."

Jowan vedblev at gå sikkert fremad. Hulen endte i en smal buegang, i hvilken der hist og her skød sig spidser af bjergvæggen frem.

"Se Eder for, herre! Den store, almægtige bygmester, der har skabt denne hule, har ikke taget det så nøje; men jeg er ham alligevel tak skyldig. Jeg viser Eder alt, for at I kan vide besked, i fald der skulle hænde os noget, førend vi har truffet vore anstalter. Se, her er også døren, der beskytter os for forfølgelse, hvis vor flugt skulle blive opdaget og forrådt."

Han skød en stærkt rusten, tung jernplade tilbage, bøjede sig ind i den smalle gang, som kun kunne passeres med bøjet ryg, rejste sig atter op, trådte ind i en anden naturlig sidehvælving og holdt lygten højt i vejret for at belyse rummet.

"Se, herre, her gemmer jeg, hvad jeg med møje og ved rastløs flid har erhvervet mig. Pashaens spejdere har skarpe øjne, og vi må passe endnu skarpere på end de. Havde jeg ikke haft Marko, ville det have været mig vanskeligt at narre dem; men under den grove sigøjnerkittel søger man ikke Jowans fortrolige. – Se,

de kister dér, de er fyldt med østrigske dukater! Jeg kunne gøre glimrende forretninger med dem, men jeg tør ikke vise det blinkende guld frem, for så har jeg straks mudirens folk på nakken. Marko hjælper mig en eller stundom to gange om året, med at skaffe, hvad jeg erhverver ved min handel, bragt over Donau, og min forretningsven ovre på den anden side anbringer det da i en bank i Wien. Jeg har vel nok en lykkelig hånd, og Guds velsignelse hviler over min gerning, men jeg har ingen rigtig glæde af det, jeg må skjule min overflod, som tyven sit stjålne gods."

Jowan åbnede den ene kiste efter den anden. De var fyldt til randen med møntet guld. Til sidst åbnede han en mindre kasse, i hvilken der glimtede alle slags ædelstene i de forunderligste former.

"Disse dér kommer mest fra den anden side bjergene og det Gyldne Horn. Mine agenter søger dem indtil langt ind i Persien og bringer mig dem hemmeligt under alle slags forklædninger, som sigøjnere, bissekræmmere, tiggere eller dervisher. De har stor fordel af denne forretning, der mest går gennem mellemhandlersker med de fornemme haremskvinder. – Det er alt, hvad jeg har at vise Eder, herre!"

Dermed lukkede han kisterne og gik videre, idet han åbnede en anden jerndør.

"Her er vi sikre," forklarede han. "Kløften – De ser et svagt lysskær derhenne, det er udgangen – kan ingen klatre ned ad; ingen har vel heller nogensinde tænkt på det. Hvis vi bliver forfulgt, vil jerndøren i alt fald hjælpe os til at frelse livet."

Jowan var trådt hen til udgangen og lyste ind i kløften. Viktor så foran sig klippevæggen bevokset med yppig plantevækst, der

næsten voksede lodret i vejret; fjeldkamme, fantastisk formede, bevoksede granitfremspring frembød ganske visk kun en meget svag mulighed for at kunne klatre op mod de mørke, ludende klippetinder, gennem hvis revl og krat månelyset havde ondt ved at bane sig vej ned til afgrundens dyb.

"Nu er vi færdige, herre!" sagde Jowan og tiltrådte tilbagevejen. "Nu kender I mit hus' og også mit livs hemmelighed. I tænker vel sagtens ved Jer selv, at det kun er nøden, der tvinger mig til denne fortrolighed, og deri har I ret, for i dette land stoler den ene ikke på den anden, fordi man her kun går ud på at ødelægge hinanden. Her findes ingen almenmenneskekærlighed, ingen troskab, kun løgn og bedrageri, forræderi og skurkestreger fra den højeste til den laveste; og når I så spørger mig, hvorfor jeg alligevel bliver her, hvorfor jeg ikke drager bort, så vil jeg ikke dølge for Eder, at pengevinding har en sådan magt over mig, at selv mit barns bønner er prellet af imod den lige til nu. – Men lad os nu vende tilbage til Marinka, herre! I morgen vil jeg berede alt til Eders flugt, og hun skal ikke drage herfra med tomme hænder, selv om hun, hvis Gud vil, kun skal være få dage adskilt fra mig. Men først – tilgiv, herre, dette er ikke mistro, for jeg gav hellere Eder, hvad jeg ejer af jordisk gods – først må I sværge mig, hendes fader, en hellig ed på, at I vil beskytte det stakkels barn, at I ikke vil gøre hende noget, for Marinka er lydig, hun er en perle, som der næppe gives mage til; hun følger mine ønsker og I så, at hun ikke knurrede, da hun hørte min vilje."

Tavs gik han efter disse ord tilbage gennem den underjordiske hvælving. Viktor fulgte ham, idet han anstillede

betragtninger over den sælsomme tilværelse, en rig mand i dette land måtte føre.

Imidlertid sad Marinka hos den stakkels Marko ved den ulykkelige Selwas lig. Vel hundrede bønner bad hun for den unge martyrerskes sjæl, der ikke var død som en hel hedning, for hun havde vendt sig til troen på Gud og den hellige jomfru, uden at Marko havde kunnet forhindre det. Stormen, der spillede sine sidste akkorder deroppe i egenes mægtige kroner, ledsagede som en sørgemusik hendes bønner.

Marko sad på hug på gulvet med benene trukket op under sig. Hans hænder lå ubevægelige i skødet, hans hvide skæg hvilede på brystet, hans øjenlåg var lukkede; men han sov ikke; han rugede over mørke planer. Hans sigøjnersjæl kendte og ærede ikke den gud, han havde hørt sin unge herskerinde fortælle hans barn om, og det, der levede i ham nu, var kun forbandelse og had.

Således sad han endnu, da de første solstråler rødnede bjergenes snetoppe. Han rejste sig op, som vågnede han af en besvimelse. Hans pergamentsagtige, af dybe furer gennemtrukne ansigt havde en askegrå farve, hans øjne var underløbne med blod og dybt indsunkne.

Stille bøjede han sig over sin afsjælede yndling, og nu, men kun et øjeblik, så man en svag dirren i hans ansigtsmuskler. Han bøjede sig dybere ned over liget og lukkede med et heftigt tryk den dødes endnu åbne, uhyggeligt stirrende øjne. Han slæbte sig derpå, næsten helt sammenbøjet, over gulvet ind i andre af husets rum, og vendte tilbage med et stort, gråt, groft klæde. Han trådte hen til divanen, bredte klædet ud over den

døde, løftede hende op og indhyllede hende i det, løftede hende op på sin skulder og bar hende med kraftig arm over engen hen til sigøjnernes telte.

Uvejret havde anrettet en stor ødelæggelse i dalen. Knækkede grene lå henslængt overalt, småsten og grus var skyllet ned over bjergsiderne og spredt over jordbunden. Tschaterne, teltene, var som fejet bort af jorden, kun teltstokkene og ildstederne viste, hvor lejrpladsen havde været.

Rådvild stod Marko dér. Han havde villet bringe sine stammefrænder sit barn, for med deres hjælp at få det nedlagt i jordens skød; men uvejret havde jaget dem alle op i bjergene, hvor de havde søgt tilflugt i kløfter og huler og i skovens tykning.

Marko lagde den dyrebare byrde ned på jorden, satte sig selv ned ved siden af den, og således sad han vel en times tid i mørke grublerier. Da lød pludselig en hæs stemme ned til ham fra et klippehang oven over.

"Marko," råbte hans kone, "hvem søger du? Tschaterne er brudt af. Vi drager mod øst, hvor ingliserne og franziserne er. Baschisen *(høvdingen)* synes ikke om at blive her længere, han tror at kunne gøre en god fangst dér."

Marko vinkede ad hende, at hun skulle komme ned, og med et egerns hurtighed klatrede hun ned ad klipperne.

"Hvad har du dér?" spurgte hun og pegede på det indhyllede legeme.

"Vort barn," svarede Marko. "Pashaen har ladet hende kaste halvdød ud på gaden. Kald nogen til hjælp, for jeg har ikke kræfter til at bære hende længere, eller tag hende med og

begrav hende deroppe i skoven, for stenen er hård, og her ville arbejdet være forgæves."

Der viste sig intet spor af medfølelse i den gamle kvindes forvitrede ansigt. Hun vuggede hovedet frem og tilbage, mumlede nogle ord og klappede i hænderne, mens hendes tandløse mund efterlignede falkens gennemtrængende skrig.

Klippernes nederste trin blev pludselig befolket af en skare brune skikkelser i grå, smudsige kitler og vide benklæder; et dusin sigøjnerpiger og -drenge sprang ned og omringede begge de gamle. Der blev ikke talt meget. Af de nedblæste grene blev der lavet en båre, på den blev liget lagt, og ledsaget af den gamle kvinde forsvandt toget deroppe i skoven.

Marko så længe efter dem. Derpå vendte han i den samme tavse grublen tilbage til Jowans hus. Han mødte ingen i værelserne nedenunder. Derpå sneg han sig over gården, undgik karlene, der allerede var i færd med arbejdet, gik ind i det halvmørke rum, hvor mark- og avlsredskaberne opbevaredes, opsøgte mellem seglene og knivene en halvanden fod lang bosnisk klinge, trådte hen til slibestenen og hvæssede den, så stålet gav gnister og hans pande var badet i sved. Med et vist behag prøvede han æggen og hæftets sikkerhed og stak kniven i bæltet.

"Jeg vil sige til gospodin Jowan," mumlede han, "at han ikke skal søge efter mig, hvis jeg hverken kommer tilbage i dag eller i morgen. Han har jo også kun ringe nytte mere af den stakkels Marko, hvis arm nu kun slår til til et eneste værk, og det ene vil han dog nok være mig tak skyldig for. Jeg har intet mere at leve for, siden hun er borte. Lad dem da kun tage mit liv. Jeg frygter

ikke pashaens bøddel; men han kan have grund til at skælve for sit eget liv."

12. På flugt

Da Jowan Silowic den næste dag kom ind i byen, gik alle af vejen for ham; selv hans forretningsvenner, hans trosfæller, skyede ham. Jowan, således hed det i byen, var mistænkt for spioneri, Jowans hals tilhørte pashaen, derfor søgte enhver omhyggeligt at undgå ham.

Jowan ilede til popen, denne ville ikke tage imod ham; han spurgte efter Petrowic; han var fraværende. Popen var sandsynligvis vred på ham, fordi han ikke fulgte biskoppens befalinger; og da han ved daggry på ny havde overlagt med Marinka, hvad der var at gøre, havde hun på det bestemteste erklæret, at hun aldrig ville give sig ind under Petrowics beskyttelse.

Marko havde Jowan ikke set den dag, og han havde da tænkt, at han var beskæftiget med at jorde sit barn, og havde derfor ikke ladet søge efter ham. Der var dog en enkelt af hans trosfæller i byen, der havde haft mod til at åbne døren for den i mudirens unåde faldne mand, og han havde sagt til ham:

"Jowan, man har sagt mig, at du stoler på den engelske generals fripas! Men når nu de frankiske forposter om et par dage rykker bort fra Pravadi, er du fortabt! Frels dig og dit barn, inden det bliver for sent, og gør ikke mig og mit hus ulykkelig."

Jowan tumlede tilbage til sit hjem. Han gik op til Marinka og bønfaldt hende om at adlyde biskoppen. Marinka var alvorlig og indesluttet.

"Lad det nu blive, som vi har aftalt," svarede hun. "Jeg vil bort, langt bort herfra, til et sted, hvor jeg kan finde civiliserede mennesker; jeg kan ikke udholde at blive her længere. Alt er nu beredt til i nat! Berzek er en god, ærlig mand, som jeg har tillid til! Jeg har jo dog ikke valget mellem pashaens trusler og – Petrowic!"

"Petrowic!" udbrød Jowan forundret. "Har du også fattet mistillid til ham?"

"Ja, fader! Popen mener det måske ærligt med os, Petrowic ikke! Berzek kender ham fra Ungarn af, der har han begået en slet handling, og han lever nu her under et falsk navn. Den, der kan bedrage verden, kan han ikke også bedrage mig?"

Jowan purrede op i håret. Det var ham i grunden halvt imod at måtte have noget at skaffe med den fremmede gæst; men på alle sider omringet af farer, så han ingen anden udvej.

"Allerhelst drog jeg selv bort med Jer!" sagde han med en bange anelse, "men det ville vække opsigt, hvis vi alle forsvandt på én gang. Jeg har dog lagt en noget anden plan, jeg følger i morgen aften efter Jer til Varna, dér skal I vente på mig, for dér er vi jo dog sikre."

Glad kastede pigen sig til den gamles bryst.

"O, tusind tak, fader! Nu drager jeg så let herfra!"

I samme øjeblik trådte Viktor til begges overraskelse ind ad den åbne dør med en bylt i hånden, som han leende kastede fra sig på divanen.

"Marinka! nu kommer jeg lige fra byen, hvor jeg har købt drengeklæder til Dem i basaren under foregivende af, at det var til min dreng. Ingen har kunnet gætte, hvem de egentlig var bestemt til."

Marinka rødmede, da hun så bondedragten, en brun, grov, ulden trøje, grå, vide, lærredsbenklæder og en filtkappe.

"Jeg må igen ind til byen!" vedblev Viktor. "Officererne er vendt tilbage fra deres inspektionsrejse, det hedder sig, at forposterne om et par dage vil blive trukket tilbage til Devnos. Hr. Jowan, det er da på højeste tid snarest muligt at bringe eder i sikkerhed. Mudiren står på spring til at nappe Eder, blev der sagt. Jeg traf pashaens dragoman i kaffehuset. Guvernøren er fnysende vred på mig, fordi jeg har kastet mig mellem ham og hans bytte. Kan I ikke allerede i aften drage bort med os?"

Jowan så den unge mand ind i ansigtet. Hans spørgsmål bekræftede, at han mente det ærligt. Han rystede bedrøveligt på hovedet. "Jeg kan dog ikke drage herfra med tomme hænder," sagde han. "Hvad jeg ejer af rede penge, må jeg lade blive, jeg kan ikke veksle dem, uden at det vækker opsigt. I dag, måske allerede førend I er taget afsted, venter jeg min agent fra Rustschuck, som jeg har sendt bud efter. Han er en rig mand, rigere end jeg. Han kommer med lejdebrev fra generalissimussen i Schumla, eskorteret af politisoldater, og ingen tør krumme et hår på hans hoved; for han er Serdar Omer Pashas leverandør i Schumla, og alle mudirer må yde ham beskyttelse og hjælp. Til ham sælger jeg alt, hvad jeg gemmer nede i kældrene. Han giver mig anvisning på sine bankierer i Varna og Konstantinopel, og på den måde skaffer jeg med lethed mine rede penge bort herfra. Også mine faste ejendomme afhænder jeg til ham, og i Konstantinopel vil jeg da ad rettens vej kræve pashaen til regnskab."

Marinka jublede af glæde. Blodet fo'r hende op i kinderne, da hendes inderligste ønske syntes at skulle få en så uventet

opfyldelse. Alle hendes indtrængende bønner havde ikke kunnet formå faderen til at gøre det, som den hårde nød nu havde tvunget ham til at beslutte sig til.

"Gospodin Jowan, det er en klog beslutning, I har fattet!" udbrød Viktor smilende. "Skynd Eder at sætte den i værk! Jeg venter Eder med Marinka, min dyrebare myndling, i den østrigske dampskibsekspedition, altså på neutral grund, hvor ingen kan tilføje hende noget ondt."

Jowan tog hans hånd og trykkede den taknemmelig.

"Og nu farvel til i aften, Marinka!" udbrød Viktor og rakte hende sin hånd, som hun glad beholdt i sin. "Jeg ser Dem måske ikke før! Vent mig ved nattens frembrud med to heste ovre ved sænkningen af vejen under træernes skygge. Ved midnat kan vi da nå de engelske forposter. Både dér, ja, selv i Varna, så længe til De er ombord, er det bedst at bevare Deres forklædning. Frisk mod, og på et glad gensyn!"

Et varmt, hjerteligt håndtryk, et inderligt, langt blik var takken, den unge mand fik, fra hvis åbne ansigt glæden over den forestående gerning strålede. Hun blev stående og så efter ham, da han gik, men med bortvendt ansigt, for at faderen ikke skulle se udtrykket i det.

"Gud lægge sin velsignelse heri!" sukkede den gamle. "Blot Martelli snart kom fra Rustschuck! Her er mig så uhyggeligt her i mit eget hus, og det vil blive endnu værre, når jeg ikke ser dig mere og jeg tænker på de farer – –"

"Vær ikke bange for min skyld!" sagde den unge pige henne fra en krog af værelset. "Berzek fortalte mig i morges for at berolige mig, at vejen til Pravadi var befærdet med frankiske ryttere, og at alt var fuldkommen sikkert."

"Så du har allerede talt med ham i morges," sagde faderen med et betænkeligt blik.

"Kun flygtigt, fader, da han gik ind til byen." Hun bøjede hovedet for at skjule sin rødme.

"Det er ikke rigtig fat med pigebarnet," brummede Jowan og forlod hende. "Det er ikke rart, og dog – hvad skal jeg gøre, der er ikke andet for! – – Blot afsted, bort! – – Når dog blot Martelli ville komme i dag – eller i det mindste i nat; jeg gruer for at være her alene. Hvor mon også Marko bliver af!"

Natten var lige brudt frem. Tunge uvejrsskyer lå atter over dalen, som om vejret, efter at være vist tilbage fra Balkans toppe, på ny ville bryde løs. Ikke et blad rørte sig på de gamle stenege foran Jowans hus. Karlene sad, som de havde for skik efter solnedgang, omkring gårdilden, intet lysglimt trængte ud til dem fra vinduesgitteret, da Jowans kæmpeskikkelse med Marinka forklædt som en bondedreng ved hånden trådte ud af døren. Månens stråler kunne ikke trænge igennem det tætte skylag og kun nu og da sendte den et blegt strejflys gennem det uvejrsvangre skyslør. Blytung lå heden over dalen.

"Marko har forladt os," mumlede Jowan og trak sin datter bort med sig. "Martelli lader vente på sig; også han gør mit sind endnu tungere. Dog måske indtræffer han i løbet af natten, for han søger gerne at undgå dagens hede – – Kom! Frankerne plejer at være punktlige; jeg syntes også allerede før ved vinduet, at jeg hørte lyde af hestenes hovslag!"

Marinka vovede ikke at sige et ord. Den trykkende luft og det sindsoprør, hvori hun var, gjorde hendes hjerte beklemt; og nu, i det sidse øjeblik, blev hun overfaldet af ængstelse for faderen.

Det lå hende centnertungt på brystet; tavs søgte hun at holde skridt med faderen, hvis øje spejdede forsigtig omkring til højre og venstre.

"Du lover mig højt og helligt, fader, at bryde op i morgen aften?" sagde hun ganske forpustet, mens de fortsatte deres hurtige gang. "Var det ikke bedre, at du tog afsted med Martelli, og nåede os ad en omvej?"

"Jeg vil handle således, som forholdene stiller sig bedst, barn! Skynd dig! For I må ride stærkt, hvis uvejret ikke skal nå Jer!"

Under træerne i udkanten af dalen, der, hvor passet snoede sig op gennem klippeindskæringen, trådte en skikkelse dem i møde. "Jowan, er det Eder?" lød Berzeks stemme. Den unge pige svarede. Viktor betragtede med velbehag den slanke drengeskikkelse.

"Vi må skynde os," vedblev han og greb Marinkas hånd. "Vejret truer. Jeg har måttet købe den anden hest, for at vi ingen skulle have med os, der kunne forråde os. Den er adstadig og rolig. Marinka behøver ikke at være ængstelig for den."

Viktor drog den unge pige bort fra faderens bryst, som hun atter havde søgt tilflugt ved, og førte hende med magt hen til hestene.

"Jeg beder Eder, gør ikke barnet for ængstelig og blød," formanede han den gamle.

"Lev vel, hr. Jowan!" Han søgte den gamles hånd; men denne stod mørk og indesluttet med korslagte arme. "Eders barn er sikkert under min beskyttelse. I ved, hvor I kan finde hende i Varna. – Og nu ikke et øjebliks tøven – Afsted! – Gud være med Eder!"

Han greb den anden hests tømme, førend Marinka endnu en gang fik tid til at give faderen hånden, gav sin hest af sporerne, og Jowan, der stadig stod tavs med bankende hjerte, opfyldt af bekymring for sit barn, så dem begge forsvinde i hulningen. I flere minutter blev han stående og lyttede efter hovenes klapren på den hårde klippegrund. Derpå fo'r han med hånden over de tårevædede øjne og vendte tilbage til dalen.

"Han er dog et godt menneske! Og Gud vil nok beskytte mit barn!" mumlede han til sin egen beroligelse og tiltrådte tilbagevejen.

13. Over bjergene

Hestene travede op ad den stejle klippevej. Ingen af de to ridende fandt ord for deres tanker. Hed, næsten kvælende, lagde bjergluften sig på Marinkas bryst, som et mørkt, sønderrevet slør hang skyerne regntunge i trækronerne.

"De rider udmærket, Marinka!" sagde Berzek endelig til hende, da det blev lidt luftigere højere oppe i bjergene og klosterets blanke tage i det fjerne skinnede dem i møde fra højsletten.

"Å, det lærer vi snart her hos os!" svarede hun med et sørgmodigt smil, for hendes tanker dvælede bestandig hos den tilbageblevne fader. "Allerede som børn var ingen hest i min faders flokke for vild for min stakkels, ulykkelige Selwa og mig, hr. Berzek!"

Hun lod sin hest gå i skridtgang og vendte sig om imod ham.

"Kald mig Viktor, da jeg jo har lov til at kalde Dem Marinka," afbrød Berzek hende.

"Jeg har en bøn til Dem," vedblev hun og greb ned i brystlommen. "Fader har ikke givet mig mange rede penge med, men derimod anvisninger på et bankierhus i Varna. Det findes alt sammen i denne brevtaske. Den trykker mig; jeg er også bange for at tabe den. Vil De være så god at bære den for mig?"

Viktor strakte nølende hånden ud. "De har megen tillid til mig, Marinka," sagde han smilende.

"Fuld tillid!" svarede hun hjerteligt.

"Og jeg har dog sagt Dem, at jeg ikke er andet end en eventyrer, der drager rundt i verden, uden at kunne se ti skridt ind i fremtiden."

"Å, De er langt bedre end mange andre, der bliver siddende hjemme og sørger for fremtiden. Vil De være i stand til at bedrage mig? Og tror De da, at jeg hænger så fast ved penge? Jeg har aldrig forstået at omgås med dem, og må derfor betro dem til Dem lige så vel som min person. Det er desuden min faders ønske, for papirerne lyder på Deres navn, hr. Berzek."

"Viktor, mener De, Marinka!"

Pigen smilede bedrøvet. "Jeg vil først se, om De fortjener det – – Viktor!"

"Lad os ride langsommere!" Viktor var blevet så underlig til mode ved at høre hende for første gang kalde sig ved fornavn. "Jeg har sådan en lyst til at tale med Dem, Marinka, nu da vi er alene. Vejret drager over; det er bedre, at vi først hen ad morgenstunden når forposterne."

"Nu, da vi er alene?" spurgte Marinka og fulgte kun tøvende hans ønske. "Har De da noget at sige mig, som fader ikke må høre? Husk på det løfte, De har givet ham og mig."

Hendes stemme klang alvorlig, næsten afvisende. Mistroisk standsede hun hesten.

"De misforstår mig! De skal fortælle mig noget om Dem selv!"

"Så begynd De først med at fortælle mig noget om Dem!"

"Godt, men jeg kan kun begynde fra det øjeblik af, da jeg så Dem for første gang. Det øvrige kender De."

Marinka syntes kun at blive lidet beroliget ved dette svar. Hint første møde havde vakt en pinefuld følelse hos hende, så ofte hun havde set Viktor siden.

"De vil da vel ikke tale om sigøjnerpigen, som De så i faders hus? Det var en anden, hr. Berzek!"

Hendes tone var atter kold. Viktor følte, at denne unge pige var så langt fra at underordne sig ham, at hun snarere truede med at blive hans herskerinde.

"Nå, lad gå! Der gaves i Jowans hus et væsen, som bestandig flygtede for mig. Dette væsen ville tydeligt nok have, at jeg skulle betragte det som et tjenende væsen, og dog sagde en anelse, eller måske snarere mit øje, mig akkurat det modsatte –"

"Og hvad bragte Dem til at søge dette væsen?"

"Hin uforklarlige sympati eller drift, der halvt er viden, halvt gætteri."

"Og Deres viden slog til?"

"En aften i måneskin stod jeg uventet overfor dette væsen. Det viste mig tilbage som en påtrængende; dette bekræftede min gisning; og snart kom jeg til vished om, at jeg stod overfor en ung pige, der, med al sin ungdom og – tilgiv mig, Marinka – skønhed, var udviklet og dannet nok til at leve i en ganske anden verden end blandt disse halvciviliserede mennesker. Den aften hørte De til sidst på mig, Marinka. Deres stille og dog så sikre måde at være på forbavsede mig og indgød mig beundring. Da så jeg også Petrowic, den skurk, ved Deres side. – Nok, jeg havde ikke mere ro på mig! Jeg gjorde alt, hvad der stod i min magt for at afvende den skæbne, der truede Dem. Jeg gjorde, hvad mit hjerte drev mig til, Marinka, og hvis ikke dette hjerte var bundet af et æresord, som gospodin Jowan selv har afkrævet mig, så kunne det nu give sig luft – –"

Viktor afbrød her sig selv, gav den letfodede balkanhest, der dansede under ham, et hib med pisken, og red et godt stykke foran sin myndling. Uden at sige et ord indhentede hun ham hurtigt, og red længe tavs ved hans side. Atter brød Viktor tavsheden, og sagde i den ligegyldigste tone af verden, som ville han derved bringe sine ord i forglemmelse:

"Deroppe i klosteret vil der, som mine venner fortalte mig, i morgen blive posteret nogle rekognosceringstropper. Det må være et af de skønneste punkter i Balkankæden. Fra tårnene skal man have en henrivende udsigt over hele Donau-dalen, over selve floden og over til den modsatte bred. Jeg gav hr. Jowan et vink om at flygte derop, hvis faren skulle blive overhængende; for sandsynligvis vil klosteret allerede ved daggry være besat af franske og engelske ingeniører."

Marinka trak vejret dybt og så over på klosterets hvide tage, oven over hvilke et vindstød rev de store, mørke uvejrsskyer fra hinanden i lange, flagrende stykker, så de kom til at ligne udspilede ravnevinger.

"Hvor meget har vi ikke Dem at takke for hr. – Viktor!" sagde hun med en blød, fuldtonende stemme, "Petrowic talte ofte til mig om dette kloster i den tid, da vi levede meget og uforstyrret sammen. Han sværmede for dette skønne punkt og tilbød ofte at føre mig derop – men jeg ved ikke selv at forklare det, – der overfaldt mig bestandig en så uhyggelig følelse, jeg gruede således for dette sted, måske fordi man som barn havde fortalt mig om alle de grusomheder, de bulgariske konger i tidligere tid havde begået dér."

Viktor var, mens hun talte, faldet i dybe tanker. Stien, de red på, blev stadig stejlere og stejlere, jo højere de kom op. Viktor

red foran, Marinka fulgte ham. Gysende vendte hun øjet bort fra den gabende afgrund, undertiden bragte en halvkvalt angstlyd, som hun udstødte, når hesten gled på de glatte stene eller på træernes blottede rødder, der trængte sig frem gennem stenenes spalter og dannede som et net over den farlige sti, ham til at vende sig om.

"Giv hesten tøjlen!" formanede han hende. "Dens selvopholdelsesdrift beskytter den og Dem for enhver fare!"

Marinka kendte disse pas, som kun den behændige, lette balkanhest er vant til sikkert at befærde, men der faldt af og til et så forvirrende strejflys over vejen, når skyerne droges til side og månen glimtede frem, at den fyldte den ellers så modige piges sjæl med rædsel. Hun gav hesten tøjlen efter Viktors råd, og dyret gik modigere og raskere. Bestandig højere snoede vejen sig op. Ved foden af den uhyre fjeldvæg, på hvilken de red, dybt i dalen, lå nu Jowans hus. Viktor nynnede, som for at indgyde sin ledsagerinde mod, sagte en ungarsk melodi, mens hans tanker dvælede ved hele denne forunderlige færd, hvad der var gået forud for den, og dens mulige følger.

Marinkas stemme rev ham ud af disse tanker.

"Bliv ikke vred," råbte hun bønligt bag ved ham. "disse forfærdelige afgrunde, som jeg ikke kan vende øjnene bort fra, gør mig ganske svimmel. Det er vist barnagtigt af mig, men det er undertiden, som ser jeg et ansigt, der fylder mig med en knugende angst, kigge op over randen af klipperne – Jeg ved godt, at det er den hvide kalksten, der blænder mine øjne; men jeg formår ikke at overvinde min angst!"

Viktor standsede sin hest. Han så først frem for sig og derpå tilbage i pigens blege ansigt.

"Hist henne," sagde han, "udvider passet sig lidt. Dér vil der kunne være plads til at løfte Dem af sadlen. Lad så hesten roligt følge mig og gå ved siden af den; for at lade begge dyrene gå alene ville ikke være rådeligt."

Marinka nikkede stiltiende. Hun var så ængstelig til mode. Tanken på faderen, på den uvisse fremtid, afgrundens gruelige nærhed, alt indvirkede på hendes sindsstemning. Med beroligelse så hun, hvorledes Viktor steg af sin hest, idet han løftede den ene fod af sadlen, idet han stemmede den mod et smalt trin i klippevæggen, lod hesten gå videre og trådte hen til hende. Pladsen var snæver, dyret stod ganske stille, som kendte det faren. Viktor greb pigen under armene og løftede hende af sadlen, og så snart hesten mærkede, at den var fri for sin byrde, gik den instinktivt et par skridt fremad.

"Følg nu efter, Marinka!" bad han. "Se blot stadig fremad. Jeg må atter i sadlen, for at ikke en ugle, der flyver over vejen, eller noget andet af lignende slags skal gøre hesten sky. Hist oppe bliver vejen bredere. Skyerne skilles ad, om lidt har vi klart måneskin."

Han trykkede hjerteligt hendes hånd, og hun besvarede hans håndtryk, idet hun beroliget så ham ind i øjnene. Viktor klatrede langs med kalkvæggen, talte til den bageste hest, kom heldigt forbi den op på sin egen, der med rolige skridt var vedblevet at gå videre.

"Jeg ville selv ønske, vi var ovre dette Satans pas," mumlede han, da han atter sad i sadlen og så ned på den brede kløft, som regnskyllet under uvejret forrige nat havde fyldt med en sortebrun, kogende damp, som nu steg op derfra, som fra en

heksekedel. "Det ville have været bekvemmere at ride ad den brede vej hist ovre, men mindre sikkert."

Taktfast lød begge dyrenes hovslag på stengrunden, og ekkoet gav lyden tilbage fra fjeldvæggen på den modsatte side. Forsigtigt tog Viktor fødderne ud af stigbøjlen, for at være uafhængig af dyret, hvis der skulle indtræffe noget.

"Forsigtig, Marinka!" råbte han pludselig, da en fremspringende klippe tvang vejen til en skarp bøjning, der lå i dyb skygge foran dem. Mørket på dette sted forstærkedes end yderligere ved det tætte buskads, som voksede her. Selv hesten blev bange, den skælvede, som havde den en anelse om faren. Dog, med sikre skridt skred den fremad, omkring hjørnet, bag hvilket det fulde månelys lå over den stejlt opstigende klippe og kløften og overgød hele dette mægtige natbillede med et strålende hvidt skær.

Viktor anstrengte sine øjne voldsomt, ufravendt hvilede hans blik ud mellem hestens ører – da lagde der sig pludselig lige som en skygge over hans ansigt, han så en mørk genstand hæve sig foran ham på vejen, strække de mørke arme ud i luften og derpå vokse så spøgelsesagtig uhyggelig, at han uvilkårligt lukkede øjnene.

På samme tid følte han hesten under sig vakle, følte sig ikke mere i stand til at styre tøjlerne, hørte et skingrende skrig, følte noget vådt og hedt på sine kinder, det sortnede for hans øjne.

14. Bjergånden

"Tænk på Kola Petrowic," havde den unge præst tilråbt Viktor Berzek. Og siden havde han hemmeligt iagttaget, hvad der skete der i huset. Han havde om dagen fulgt Viktors skridt i byen, havde sneget sig efter ham om aftenen, da han førte hestene ud i dalen, og mellem buskene været vidne til Marinkas afsked med sin fader.

Gennem den dybe kløft, på hvis stejle sider bønderne havde trådt en sti op til passets øverste højder, klatrede han hurtigt op, da Jowan vendte tilbage til sit hus. Det forspring, denne genvej bød ham, var temmelig stort, så han i ro kunne vælge det sted, der var gunstigst for hans plan, og han havde vel allerede ligget en halv time, da lyden af hestenes hovslag vakte ham til handling. Han hørte Viktors stemme udtale sit "forsigtig", og krøb frem på det yderste af klippen. Lyden kom nærmere, han så allerede hestens hoved, da han rejste sig i sin fulde højde foran dyret og strakte begge arme op i luften.

Et menneskeliv har ikke meget at sige i disse lande, to ikke stort mere. Ville skæbnen det, fik den unge pige gå i løbet med det samme.

Viktors hest, der blev forskrækket over den med sin skygge voksende skikkelse, stejlede, gjorde et rasende spring til siden, svævede i en stor bue over afgrunden og sank ned i dybet. I blind angst sprang den anden efter den.

Marinka så, stivnet af skræk, med et forvirret blik på, hvad der foregik. Da vekslede det gruelige syn og – Petrowic stod

foran hende, stolt oprejst, og så tavs ned på hende.

Han havde næppe værdiget sit offer et blik; nu så han triumferende på pigebarnet; han strakte hånden ud efter hende. Jowan var langt borte, og han, den anden, lå formodentlig knust dernede i afgrunden. Med et angstens skrig sank Marinka i dette øjeblik sammen foran ham, rædslen havde lammet hendes sanser.

Minutterne gik. Petrowic rørte sig ikke. Hans øre spejdede efter en lyd dernede fra, men alt var stille.

Endelig slog hun øjnene op og stirrede frem for sig; hun søgte at samle sine tanker. hun kendte atter Petrowic, der med korslagte arme stod lænet op ad klippen, og det skete overvældede hende med en frygtelig magt. Hun holdt begge hænder for ansigtet. Derpå sprang hun, som om hun pludselig mandede sig op og ville redde sig, hen imod afgrundens rand og så derned, men kun for at gennemisnes af rædsel. Udmattet lænede hun sig tilbage mod klippen, hendes arme hang kraftesløse ned, ikke en lyd kom over hendes læber.

"Marinka!" sagde Petrowic nu, idet han stolede på den magt, han troede at have over det sky pigebarn.

Marinka fo'r sammen og foldede de matte hænder.

"I har myrdet ham," sagde hun med skælvende læber.

Petrowic så smilende på hende; han frydede sig over hendes slanke skikkelse, bulgarhuen var gledet af hendes hoved, og det kunstigt opsatte hår faldet ned over hendes skuldre.

"Det var ikke min vilje, det er Gud selv, der har gjort det således; han har frelst dig for en synd, som du såre letsindigt har kastet dig ind i!" sagde han med fast, næsten højtidelig stemme. "Han har straffet ham for hans forbryderiske hensigt

at unddrage dig din faders og kirkens beskyttelse. Jeg står her i biskoppens navn for at føre dig til ham."

Marinka rystede på hovedet. "Jeg vil ikke! Det så I jo!" svarede hun mørk og trodsig.

"Din fader fortrød straks sin dårskab, da du var borte, og fordrer dig selv tilbage. Også i hans navn står jeg for dig, og for din egen skyld skyndte jeg mig at kalde dig tilbage!"

"Det er ikke min faders vilje! Jeg kender ham; hvad Jowan en gang har gjort, angrer han aldrig!" Hun holdt atter begge hænderne for ansigtet og brød ud i en ny hulken.

"Også din fader har måttet flygte, lige som du var kommet afsted. Mudirens kawasser overfaldt hans hus; han frelste sig op i klosteret, hvor ingen tør angribe ham, ingen vil søge ham. Jeg står her for at frelse dig; det bønfaldt han mig om, inden han forlod huset."

Marinka så forvirret op. Hun kastede et forskende blik på Petrowic. "I lyver, Petrowic!" råbte hun. "I er en morder! I har valgt dette sted til at sende ham i døden!"

Petrowic smilede foragteligt og rystede medlidende på hovedet.

"Han kommer rigtignok ikke mere tilbage!" sagde han koldt. "Ved list har han overtalt dig til flugt, løjet for dig. Når du først havde nået frankernes lejr med ham, ville du være redningsløs hjemfalden til ham."

"I bagvasker ham, han var god og ærlig!" Hun skjulte atter ansigtet i sine hænder. "Død!" jamrede hun. "Ja, jeg holdt af ham, hvorfor skulle jeg ikke tilstå det? Han havde et ædelt, herligt hjerte – gå bort fra mig!" udbrød hun i et overmål af

smerte. "Jeg hader, jeg foragter Jer! Hellere frygt for enhver fare, end stole på Jer!"

Petrowic bemægtigede sig med kold ro hendes hånd; hun rev den fra ham.

"Du står under biskoppens beskyttelse, han har magt over dig. Du skal følge den, han har sat til at hente dig. I morgen drager du med mig til ham. Din fader venter dig ovre i klostret, han vil bekræfte sandheden af, hvad jeg her har sagt."

Marinka så forvirret hen for sig. "Min fader!" mumlede hun. "Tør I sværge mig til på korset, at jeg vil finde ham ovre i klostret?"

Petrowic gjorde en uvillig gestus. "Behøves der en ed, nå velan, jeg sværger! – Og nu, følg mig! Histovre ser du en hulvej, der fører ned i dalen, og en, der fører op til klostret; om en time kunne vi nå det."

Marinka havde stadig ingen rigtig tillid til ham. Hun blev stående og støttede sig til klippen. Hovedet faldt ned mod brystet, tårerne løb ned ad hendes kinder.

"Ak, jeg havde fået ham så kær!" hviskede hun næppe hørligt. "Han talte så ganske anderledes til mig end alle de andre; hans øje havde et så åbent, så hjerteligt blik! Der var intet falsk hos ham; ham ville jeg have kunnet følge, hvorhen han end havde ført mig."

Petrowic bemægtigede sig nu hendes hånd og holdt denne gang fast, bydende, beherskende, han ruskede ligefrem i hende. Marinka så op på ham; bulgarbarnets halvvilde natur vågnede i hende ved denne mishandling. Hun løftede afværgende den anden hånd; hendes øje glødede Petrowic i møde som en tigerindes.

"Slip, Petrowic!" råbte hun, og trængte ham hen imod afgrunden for at rive sig løs, mens han så meget des fastere omsluttede hendes hånd, så hun skreg af smerte.

"Du længes efter ham! Godt, du skal få ham!" råbte han tænderskærende. "Enten følger du mig eller – ham!" Og ved disse ord gjorde han en betegnende bevægelse med hovedet ned imod dybet.

Marinka følte sig magtesløs over for hans jernhårde tag om sin hånd; hun sænkede hovedet, Petrowic så, at hendes modstand var brudt.

"Histovre!" Og han pegede over mod klosteret, "vil du finde ro og tid til overvejelse – betænk, at din ulykkelige fader har måttet lade hus og hjem i stikken, kun har reddet sit liv, og nu ængster sig for dig, det eneste, han har tilbage."

Petrowics tone klang så overbevisende, så sand, at Marinka ubevidst, mekanisk adlød. Hun skred i det klare måneskin foran ham som en drømmende med sænket hoved. Det, der så pludselig, så yndigt var spiret frem i hendes unge hjerte, var nu dræbt, selv på sin fader formåede hun nu ikke længere at tænke med den gamle inderlighed. Der havde trængt sig en ny følelse ind i hendes sjæl, men også denne var nu pludselig død, og i dens sted var der trådt en dump smerte, der hyllede hendes sind og tanker som i et sørgeflor.

15. Martelli

Da Jowan så sit barn forsvinde i aftendæmringen, blev han stående og lyttede. Og hvert hovslag, der langsomt og stadig fjernere nåede hans øre, faldt som en bebrejdelse på hans samvittighed.

Han var uvenner med mudiren og nu også med præsteskabet. Han kunne ikke forstå, hvorledes han havde bragt det over sit faderhjerte at skænke denne fremmede større fortrolighed end Petrowic.

Petrowic! Dette menneskes opførsel havde rigtig nok i de sidste dage forekommet ham så forunderlig. Og både han og popen beskyldtes nu også for at stå i hemmelig forbindelse med fjenden! Endelig var det jo Marinka selv, der først efter at have stillet sig under Petrowics beskyttelse, atter havde vist denne plan fra sig, og holdt på, at de skulle vende dette land ryggen, hvor hver dag nu var blevet hende en plage.

Og dog var det ham til trods for alt dette, som måtte han ile efter sit barn, hente det tilbage, og hellere skjule det i bjergenes dybeste kløfter hos sigøjnerne, end lade det drage bort med denne fremmede! – Hans hjerte fulgte med Marinka, tænk, om han nu ikke fandt hende dér, hvor de havde aftalt; hvis der hændte ham selv noget, inden han kunne komme herfra! – Blot dog også Martelli snart kom; han kunne allerede have været her! Martelli, hans gamle, mangeårige forretningsven, der nu var armeens generalleverandør, stod den mægtige Serdar Pasha så nær – –

Lyden af hovslagene fra klippevejen var imidlertid forstummet; en anden dump larm nåede hans øre. Den kom fra byen og klang som hestetrampen på dalens engjord. Jowan lyttede ængstelig. Nu så han lyset fra en bereden lygtedragers lygte flakke frem og tilbage i den mørke aftenluft derovre ved dalens rand. Lyden af hestenes trampen kom nærmere; der måtte mindst være et dusin ryttere, og nu hørte han også postillonernes opmuntrende råb til posthestene.

"Hejdé!" lød det lystigt gennem dalen, og hurtigere og hurtigere hørtes hovslagene.

"Martelli! Gud være lovet! Det må være ham!"

Glad ilede Jowan ned gennem dalen og nåede netop de to gamle stenege, da et dusin ryttere holdt stille foran porten og to kæmpemæssige bulgarer holdt stigbøjlerne for en gråskægget herre.

"Martelli, er det dig!" Jowan trådte ham glad i møde og rakte ham hånden, som den anden hilsende modtog.

"Hvad er det for dumheder, jeg hører om dig, min ven!" udbrød han, idet han svang sig af sadlen og kastede sig til Jowans bryst. "Vore venner inde i staden, som jeg mødte på gaderne, ville ikke give en para for dit hoved, der dog ellers plejede at være i så høj pris. De advarede mig imod at betræde dit hus, der skulle være bandlyst. Hvorledes har du dog båret dig ad for at komme til at stå på sådan en fod med pashaen!"

Jowan rystede uden at sige noget på hovedet, mens han førte ham ind i huset. "Jeg skal forklare dig det alt sammen," sagde han i høj grad nedslået.

"Der må for resten være foregået noget i staden," vedblev Martelli, en stærkt bygget, høj mand med lange rytterstøvler,

kort brun burnus, og et par langløbede pistoler i det brede, røde bælte. "Jeg så folk løbe til konaken; måske er russerne uventet gået over Donau. – Men dit barn, den smukke Marinka?" Spurgte han og så sig om. "Ellers plejer hun dog at byde mig velkommen!"

"Du skal få det at vide alt sammen, Martelli!"

Jowan førte ham ind i forstuen, hvor den gamle pige åbnede dørene til gæsternes modtagelse.

"Marko, gamle kammerat! Du kommer heller ikke og byder mig velkommen!" udbrød Martelli, da han så sigøjneren, der til Jowans egen overraskelse sad sammenkrøben i en krog af forstuen og slet ikke syntes at agte på gæstens indtræden, og endog forglemte sin vane at rejse sig ved lyden af sin herre, men sad og stirrede stift hen for sig på en kniv, der lå på gulvet.

"Marko!" kaldte Jowan, mens Martelli hovedrystende så på sigøjneren. Denne løftede langsomt hovedet og så op, som om han næsten var sindsforvirret. Hans af blod underløbne øjne stirrede vildt op på Jowan; der var sådanne forunderlige trækninger i hans ansigtsmuskler. Jowan trådte forfærdet et par skridt tilbage.

"Tilgiv mig, herre!" Markos stemme lød dump, hul og træt. "Lad mig være alene her, for at I ikke skal komme til at optræde som vidne! De vil snart komme for at hente mig. Jeg venter dem!" Han pegede på kniven. "Jeg må skynde mig at fortælle Eder det hele. Jeg lod mig i dag melde hos pashaen; jeg foregav, at jeg havde noget vigtigt at sige ham; jeg måtte tale alene med ham. – Man lod mig vente, til det blev aften; for pashaen var redet ud. Da man førte mig frem for ham, bad jeg ham om at lade tjeneren gå. Jeg var alene med pashaen. Jeg fortalte ham, at

I, hr. Jowan, var en forræder, at jeg bar skriftlige beviser hos mig. Han smilede glad; men i stedet for papirer drog jeg kniven og borede den så dybt i brystet på ham, at han sank sammen uden at give en lyd fra sig –"

"Marko!" udbrød Jowan og Martelli på en gang og trådte forfærdet tilbage.

"Ja, det gjorde jeg! Pashaen har myrdet mit barn, pashaen ville styrte Eder, min herre, i fordærvelse; han måtte dø! Jeg gav ham et spark, da han lå foran mig, og flygtede gennem vinduet ud på tschardacken. Men de kender Jowans gamle Marko, og de vil komme for at hente mig. – – Gå nu, herre, og lad mig alene her; denne kniv dér er også bestemt for mig, for jeg vil dø på min herres tærskel, det har jeg lovet mig selv, for alt det gode, han har gjort imod mig og mit barn."

Med disse ord rejste Marko sig langsomt op; han gik med anstrengelse hen imod Jowan og Martelli, der begge endnu stadig så på ham med rædsel; han havde kniven i den ene hånd, og med den anden greb han fat i sømmen på Jowans klædning, trykkede denne til sine læber og slæbte sig derpå dybt sammenbøjet ud og satte sig på dørtærsklen uden at bryde sig om Martellis ledsagere, der ventede på ordre til enten at føre hestene ind i stalden, eller atter at sidde op, og imens havde lejret sig under træerne.

"Lad os skride til værket, Jowan!" sagde Martelli, greb sin vens arm og drog ham med sig. "Sagen kan blive en kilde til stor ubehagelighed for dig, og du kan såmænd få mere end nok af den slags på grund af dine breve. Du kan dog ikke redde sigøjneren, så du får overlade ham til sin skæbne. Man må ikke

finde dig i hans nærhed, ikke ane, at du ved noget om hans gerning."

Derpå gik de begge op ad trapperne og satte sig i stor uro i divanen. Også her savnede gæsten Marinka, der plejede at lave kaffen til ham. Jowan skildrede nu i store træk sin stilling. Martelli hørte på ham med rynket pande.

"Jeg kendte pashaen!" sagde han. "Da dit hoved sad på dine pengesække måtte han først have det. Jeg kender også dine forbindelser på den anden Donau-bred; jeg indestår for dig; i morgen må du følge mig til hovedkvarteret i Schumla, hvorhen jeg er blevet kaldt, der vil vi forelægge selve overgeneralen din sag. For øvrigt vil dit ophold her næppe blive af stor varighed, for mudirens efterfølger vil aldrig blive din ven."

Jowan bekræftede sandheden af hans ord med et tavst nik.

"Alt dit gods og guld må vi foreløbig se at få sikret," vedblev Martelli. "Vi har nu kendt hinanden i tyve år, og har aldrig været uenige om forretninger. Som generalleverandør bærer jeg en ordre fra krigsministeriet, i følge hvilken alle de overenskomster, som jeg mundtligt eller skriftligt slutter i de distrikter, der er erklæret i belejringstilstand, uden indvending vil blive godkendt af guvernøren."

Martelli trak en brevtaske op af lommen, tog rørpennen og messingblækhuset med det i blæk dyppede filt frem af bæltet, lagde papiret på knæet og skrev:

"Jeg Jowan Silowic overdrager herved alle mine huse, marker, al min høst og mine rede penge, hvad enten de er i mine egne eller mine agenters eller faktorers hænder, til hr. Joseph Martelli i Rustschuck." Derpå læste han det for Jowan. "Skriv nu under! Så snart krigen er forbi, sælger jeg det alt sammen til

din fordel mod en provision af ti procent. Dine rede penge overgiver du mig mod en anvisning på min bankier i Konstantinopel."

Jowans øjne og ansigt lyste. Glad, med skælvende hånd greb han, uden at betænke sig, papiret, skrev sit navn under, drog en ring af sin finger, vædede den på filtet og satte sit segl under.

"Nu er vi altså færdige med din ejendom!" sagde Martelli og stak atter brevtasken i lommen. "Sig mig nu en gang, hvor er dit barn, din Marinka? Også hun må ledsage os i morgen."

Jowan følte sig forlegen. Med sænket pande fortalte han, at både popen og hans medhjælper var mistænkt for at stå i forbindelse med fjenden, og han havde da i sin nød og vånde modtaget en ung ungarers tilbud om at føre Marinka til Varna, hvor han senere skulle møde dem, og de var brudt op for en times tid siden.

Martelli udbrød med rynket pande: "En ung ungarer! Jowan, hvilken dårskab! Og du kendte ham nøje nok, til at du kunne betro ham dit barn, den smukke Marinka? – Jowan, blot du ikke har sat en buk til at være gartner!"

Jowan tav, han havde jo de samme betænkeligheder som Martelli. Atter steg bebrejdelserne for hans store letsindighed op i ham.

For at frelse sit gods havde han givet sit barn, sin dyreste skat til pris for alle mulige farer.

"Og Marinka – – ville hun gerne følge denne fremmede?"

"Hun viste selv popens beskyttelse tilbage. Hun måtte bort. Hver time truede faren hende."

"Og hvad hedder denne ungarer? Du ved jeg rejser meget i Ungarn, min kone er selv en ungarerinde."

"Han kaldte sig Berzek. Han havde forstået at vinde vor tillid; han skaffede mig et fripas fra den engelske general; han var opofrende i sit venskab for os –"

"Berzek!" udbrød Martelli forbavset.

"Marko kender denne unge mands familie, han har en gang været i deres tjeneske. Det var Marko, der –"

"Måske *Viktor* Berzek?"

Martelli så i spænding på vennen.

"Ganske rigtigt, det er hans navn!"

"Viktor Berzek! Besynderligt! Min kones nevø! Hvorledes er den knægt kommet her! Vi troede, han var i London."

Jowan så forskrækket op. Hans hænder rystede.

"Han bar bestallingen som tyrkisk mulafim hos sig; men han erklærede, at han ikke ville tiltræde denne tjeneste; han ville derefter gå til Rustschuck for at opsøge nogle slægtninge."

"Hehe! Han tænker altså endnu på sin tante!"

"Martelli, svar mig, gjorde jeg rigtigt i at betro denne mand mit eneste barn?" Jowan lagde i angst og spænding sin hånd på vennens arm.

"Jeg kender ham ikke, men min kone påstår, han er den ærligste knægt af verden, – rigtig nok en fusentast, der næsten som dreng lod sig rive med af revolutionen og gik ind i armeen, men viste sig meget tapper."

Jowans faderhjerte følte nogen beroligelse.

"Jowan," spurgte Martelli, "sagde du ikke, at dit barn gerne var gået med ham?"

"Det så således ud!"

"Jowan, så hænger det ikke rigtigt sammen, så vidt jeg kender Marinka!"

Jowan så forbløffet på ham.

"Hvor skulle du træffe dem i Varna?"

"I den østrigske dampskibsekspedition."

"Jeg kan ikke lade dig rejse straks; du må først følge med mig til hovedkvarteret; din sag med regeringen må vi have klaret først, for at ingen skal kunne komme dig til livs. Dit fripas fra den engelske general er der ingen, der respekterer mere her, for alle forposterne bliver trukket til Devnos. Der er overkommandoen nu."

Jowan blev atter meget ængstelig.

"Vær rolig!" trøstede Martelli ham smilende. "Jeg skal endnu i nat sende en af mine gendarmer til Varna med ordre til din datter om at tage ophold i et hus, som jeg nærmere skal betegne. Det er mig, Viktor Berzeks onkel, der befaler hende det."

Jowan trykkede rørt vennens hånd. En støj af rå, hæse stemmer uden for døren nedenunder drog i dette øjeblik begges opmærksomhed på sig. Jowan ville hen til vinduet og åbnede gitteret. Martelli holdt ham tilbage.

"Vær forsigtig. Man er kommet for at hente den stakkels Marko," hviskede han, "bland dig ikke i det; han står dog ikke til at redde. Denne sag er også meget uheldig for dit hus, men du kan ikke afvende den. Ingen må se dig ved denne lejlighed! – Lad os atter tage fat på vore forretninger! Dine rede penge, hvor har du dem?"

Jowan rystede over hele kroppen. Han lyttede ængstelig.

"Det er sket! Marko har holdt ord, han lever ikke mere! Vær derfor kun rolig!" trøstede Martelli ham; han havde stået og lyttet ved vinduet.

Jowan var ligbleg, han søgte forvirret og forstyrret omkring efter nøglerne.

"Skynd dig, Jowan!" formanede Martelli. Endelig fandt Jowan, trods al sin angst, hvad han søgte. Der var også noget i ham selv, der drev ham ud; han frygtede for, at man også ville beslaglægge hans person på grund af den blodige handling. Med bævende hænder tog han lampen ned fra loftet, og skred med sin ven ud af værelset, der nu kun svagt oplystes af den lampe, der brændte foran den hellige jomfrus billede.

Tavs, beskyttende sig mod nattekulden ved at svøbe sig ind i sin vide burnus, fulgte Martelli efter den i ulveskindspelsen hyllede Jowan, ned ad trappen ind i den hvælvede gang, der for ham, som kendte den usikkerhed, ens jordiske skatte i dette land svævede i, ikke havde noget overraskende ved sig. Endelig førte Jowan ham gennem jerndøren, åbnede den, og pegede på kisterne derinde. Derpå åbnede han den ene efter den anden, også den med ædelstenene. Martellis øjne målte det alt sammen med et kenderblik.

"Jowan," sagde han, "du har skrabet mere sammen, end jeg havde troet. Alle dine rede penge tilhører nu mig, utalte som de ligger dér. Vi vil tælle dem i hovedkvarteret, hvor de ville blive meget velkomne. Man har forlangt penge af mig til at udbetale tropperne sold; de har i lang tid ingen fået. Du redder mig ud af en stor forlegenhed. I morgen tidlig forlanger jeg i konaken en dækning af halvtredsindstyve mand, til at hjælpe mig med transporten af de for krigsministeriet opbudte summer; efter et løseligt overslag findes her vel en to til tre hundrede tusinde dukater. Dermed stopper jeg et hul. Jeg ved, hvor jeg kan skaffe dem igen; jeg udsteder en kvittering til dig, og med renterne af

denne sum betaler du mig provisionen for salget af dine ejendomme. Synes du om denne ordning?"

"Gør som du vil, Martelli!"

"Og du skal lige straks her nede skriftligt overgive mig pengene!"

Martelli satte sig på en af kisterne og skrev med få ord gældsbeviset. Jowan underskrev det i fuld tillid til vennen. Han følte sig så let om hjertet, nu da han havde overgivet alt i dennes hænder.

"Det væsen dér skal du beholde, Jowan!" sagde Martelli, rejste sig og pegede på den lille juvelkiste. "Den er let at skaffe af vejen; du tager den med dig. – Marinka vil kunne bruge en del af det til bryllupssmykker," tilføjede han smilende.

En dump, bragende lyd lige i nærheden fik dem i dette øjeblik begge til at fare sammen. Jowan tabte lygten, den slukkedes, de befandt sig pludselig i det dybeste mørke.

"Hvad var det?" spurgte Martelli sagte og angst, mens Jowan rystede over hele kroppen og ikke var i stand til at svare. Hans hænder famlede omkring på klippegulvet efter lygten.

"Jowan, hvor er vi?" hviskede Martelli, idet han strakte armen ud efter Jowan og klamrede sig til ham. Jowans tænder klaprede af angst. Atter den samme støj.

"Lad os få tændt lyset igen," hviskede Martelli roligere end før. "Jeg vil vide, hvor jeg er! Er du vis på, at ingen kan overfalde os her?"

Endelig lykkedes det Jowan, trods de rystende hænder, at få tændt lyset, og Martelli så ind i sin vens spøgelsesagtigt blege ansigt.

16. Jowan! Jowan!

Uden at miste besindelsen, kun blændet af det hvide månelys, og fortumlet af lufttrykket, blev Viktor båret i buer gennem luften og sank ned på et tornekrat, fra dette ned på et mosgroet klippehang, fra dette ned på nok et, og så fremdeles, dybere og dybere, prellende af mod skarpe klippespidser, mens hans ansigt blev sønderrevet af tornene; og videre og videre førtes han, til han fandt sig ligesom ridende på en genstand, som han omklamrede med begge hænder, og som svajede under ham, hævede sig med ham, og atter sænkede sig i en stærk vuggende bevægelse.

Han klamrede sig nu med alle sine muskelkræfter fast til denne genstand, mens det knagede og bragede under ham, og prøvede på at åbne øjnene. Der rislede noget varmt ned over dem; det var blodet fra de sår, tornene havde revet; hans lemmer smertede af alle de mange stød mod klippen.

Besindelsen forlod ham ikke, men det bestandig nedrislende blod forhindrede ham i at se mere end enkelte glimt af sine omgivelser, og det endda kun i øjeblikke, hvor det ikke løb så stærkt ned over hans øjne. Under ham herskede der et fuldstændigt mørke, hvorigennem han kun kunne skelne den kraftige, hvide birkestamme, der hang næsten vandret ud over kløften og havde standset hans fald fra en højde af mindst hundrede fod. Nu vågnede også erindringen hos ham om det, der nylig var sket; og hin blege skikkelse, der beskinnet af det fulde månelys, havde rejst sig op foran ham, vidste han nu godt

var Petrowic, der havde lagt sig i baghold og gjort alvor af sin trussel. Ved et rent vidunder var han sluppet fra dette fald med livet, men hans stilling var betænkelig nok endnu. Hans pande smertede ham; blodet vedblev at løbe ned over ansigtet, han følte en lammelse i alle lemmerne, og træstammen løsnede bragende sine rødder fra den klipperevne, hvori den voksede.

Ængstelig skubbede han sig tilbage ind imod klippevæggen, støttede fødderne mod det nøgne fjeld, og træet, hvis byrde derved blev noget mindre, hævede sig atter op. Han tørrede blodet af øjnene og forsøgte at vænne sig til mørket, for at få en smule rede på sine omgivelser.

Et tæt tornekrat, et yppigt buskads og en stærk slyngplantevækst dækkede klippesiden; fremspringene var bevokset med mos. Og ligesom klippevæggen hævede sig stejlt op over ham, således sænkede den sig, rigtig nok trinvis, men i en uendelig dybde, ned under ham.

På den modsatte side af kløften var fjeldvæggen ikke så brat, det så han nu, da den, stærkt belyst af månen, tabte sig i blå og violette fortoninger. Hvis det ville være muligt for ham, afsats for afsats, at nå afgrundens bund, så kunne han måske også nok klavre op ad den modsatte klippeside.

Marinka! Skar det ham på en gang smerteligt som en pil gennem hjertet. Marinka i denne skurks vold! Og han selv i pigens øjne et offer for Petrowics hævn, fortabt, knust imod klipperne, så at hun nu var uden forsvarer mod et menneske, hvis nederdrægtighed kunne prisgive den værgeløse til alt, hvad han kunne udfinde af djævelsk ondskab.

Grebet og pint af angst for hende, men ligesom gennem den også hærdet i sener og muskler, svang han sig, trods smerten i

hoften og panden, idet han greb fat i birkens grene, ned på det næste klippefremspring. Hans fod gled på det glatte, af den forrige nats regn gennemblødte mos; han holdt sig fast i slyngplanterne, og svang sig således fra terrasse til terrasse, idet han af og til også klatrede over mægtige, fremspringende blokke og dynger af sten, rev hænderne på tornene og stenenes skarpe kanter, mens hans blik mere og mere vænnede sig til det usikre månelys, så at han kunne finde og benytte enhver fordel, indtil han til sidst nåede ned på et skråt klippestykke, der som en kæmpemæssig sokkel ragede op helt nede fra kløftens bund.

Hist ovre vinkede en bekvemmere sti; han måtte derover! Han lukkede øjnene, og idet han stolede på et gunstigt tilfælde, lod han sig glide ned over klippestykkets mosbeklædning, og sank et øjeblik efter næsten til knæene i det fra bjergsiderne nedsivende dynd, der udgjorde grundmassen i den stinkende kedel.

Halvkvalt af uddunstningerne, kun opfyldt af tanken om at nå den anden bjergside, vadede han videre frem i mudderet. Væmmelige, fosforlysende krybdyr, salamandere af en arms længde, krøb omkring ham, skyndte sig forbi ham; såret i panden, som han atter havde revet op på tornene, bragte små strømme af blod til at løbe ned ad hans ansigt, sveden blandede sig med blodet, hans kræfter var næsten udtømt af denne overmenneskelige anstrengelse.

Og alligevel gjaldt det om ikke at tabe modet; endelig følte han fast, trinvis stigende grund under sine fødder. Han famlede med hænderne omkring på den. Det var næsten som om det var gjort med menneskehænder, indrettet til et bestemt formål, store regelmæssigt lagte sten. De førte til sidst en tolv

skridt opad. Viktors hænder følte ligesom indgangen til en hule. Grunden under ham var bart fjeld, men glat.

Udmattet sank han om her, løste sit halstørklæde og forbandt sin brændende pande. Hvor stærk end hans vilje var, trængte dog hans svindende kræfter til en lille hvile. Mat sank hans hoved ned mod brystet, pulsen hamrede i hans tindinger og hænder, ophidselsen og anstrengelsen bragte ham i en slags febertilstand, kløftens stinkende dunster bedøvede ham næsten. Som i en drøm sad han dér. Hvad der var sket, var næsten borte af hans hukommelse, men midt i denne drømmelignende tilstand var det ham pludselig, som hørte han dumpe stemmer, ledsaget af en taktfast støj. Og dog hørte og forstod han intet; hans sjæl havde tabt sin fatteevne; dybere og dybere sank hans hoved; hans sanser truedes med fuldstændig at omtåges af den væmmelige stank.

Da var det for hans halvt tillukkede øjne, som lyste det bag ved ham, som faldt der et mat skær ud over kløften. Hans tunge øjenlåg åbnede sig og lukkede sig atter træt – endnu en gang hørte han som i drømme, men nærmere, den samme støj, de samme stemmer. Han lyttede forvirret, samlede sig sammen, så igen frem for sig – og da kunne han skelne klippetrin, kløftens stinkende dynd, han så tudserne krybe ved sine fødder – –

"Jowan! Jowan!" skreg han op som i drømme. Var det et drømmebillede, en sansebetagelse, han kunne ikke afgøre det. Han rejste sig med stort besvær, tumlede hen til randen af grotten, som han nu dog syntes tydeligt at kunne se.

Og dog var det måske en sanserus! Han holdt hænderne op mod de stærkt bankende tindinger, han spærrede øjnene op!

Der var lysstrålen igen, den dæmrede ud igennem det inderste af grotten! Han lyttede – og stemmerne, som hans råb havde bragt til at tie, hørtes på ny i en sagte hvisken, og væggene gentog råbet i et fuldtonigt ekko!

"Jowan! Jowan!" skreg han nu af alle livsens kræfter, og tumlede hen imod lysskæret, indtil han i det inderste af grotten nåede en kold, rå væg, af hvis sprækker lyset trængte ud.

Dyb stilhed. Lyset forsvandt. Og alligevel forekom det Viktor, som hørte han en lyd. Han havde genkendt den stærkt rustede jerndør.

Køligheden i denne grotte, som dunsterne ikke trængte slet så stærkt ind i, eller hvor de blev opslugt af den jernagtige luft, klarede Viktors stemme, vakte hans livsånder. Det begyndte at lysne i hans sjæl, erindringen om den klippegang, Jowan havde ført ham ind i, steg op i ham. Derovre lå klosteret, hernede –

Dundrende med begge hænder på jerndøren, råbte han igen Jowans navn.

"Luk dog op! Det er mig! Viktor Berzek! Luk op, for Eders barns skyld!" råbte han på ungarsk.

Slæbende skridt, en slubren nede på gulvet, lød som svar, men da blev det atter dødsskille.

17. En hest

"Viktor Berzek! Luk op for Eders barns skyld!" Således klang det grueligt, spøgelsesagtigt, som sukkedes det frem igennem hvælvingen i Jowans øren, mens han i sin angst støttede sig op mod klippevæggen.

Martelli så med glasagtigt stive øjne på Jowan. Viktor Berzek! Han beder os lukke op for barnets skyld!

"Så luk dog op," hviskede han til Jowan. "Tag dig dog sammen, man kommer for dit barns skyld! Hører du ikke, ulykkelige!"

Bleg som et lig, med skælvende lemmer stod Jowan endnu stadig, uden at røre sig; han prøvede så at lukke op, men kunne ikke for sin rysten.

"Så vis mig, hvordan det skal gøres!" sagde Martelli, der var mere fattet, modigere end Jowan, og lagde sin hånd tungt på hans skulder. Han tog lygten, gik foran Jowan, der fulgte efter, og prøvede på at lukke to låse op, der var så forrustne, at det allerede ville have været vanskeligt af den grund, end sige med Jowans svage kræfter at lukke dem op. Martellis kraftige hånd greb nu til. Knirkende drejedes låsen om, døren blev stødt op, og foran sig så de et blodigt åsyn, for hvilket de i forfærdelse veg tilbage.

"Jowan, Eders barn," hørte denne en ham velbekendt, men meget mat stemme sige. "Popen, eders ven Petrowic, som I kalder ham, overfaldt os på det farligste sted af passet. Min hest stejlede og styrtede ned i afgrunden og her ser I mig som jeg er;

et Guds under, at jeg ikke ligger knust derude, det er ikke denne karls skyld, at jeg lever endnu!"

Viktor sank om imod klippevæggen, hans kræfter forlod ham.

"Giv mig noget vand!" hviskede han med svag stemme, og tilføjede, idet han famlede sig frem: "Jeg er ikke kommet noget videre til, hvert et ben er helt i mig; men min pande og mine hænder brænder!"

"Mit barn! Hvor er mit barn!" råbte Jowan til ham og sank med foldede hænder bønfaldende ned foran ham.

"Jeg siger Jer jo, at den unge pope sandsynligvis har slæbt hende bort med sig. Ellers kan der næppe være tilstødt Marinka noget. Vand – vand, skaf mig noget vand," jamrede han på ny, og trykkede sit ansigt ind mod klippevæggen for at køle det i den fugtighed, der sivede ned gennem stenene; han lagde sine blødende hænder på den, som for at slukke branden i dem.

"Frelst!" udbrød Jowan, drog et befriende suk og rejste sig op. "Mit barn lever!"

"Ja det tror jeg! Det må have været Himmelen selv, der kort i forvejen havde indgivet Marinka den tanke at stige af sadlen," vedblev Viktor livligere, for køligheden gjorde ham mærkværdig godt. "Det var hende, skurken ville have fat i, og hun er faldet i hans hænder, men jeg skal vel vide at finde ham! – Hjælp mig op! Giv mig en hest! Jeg må efter ham. – Men først blot noget vand, at jeg kan slukke den ild, der fortærer mig indvendig og udvendig. – Jeg tør give mit hoved på, at det er denne slyngel, der har gjort Jer mistænkt som spion, Jowan, for at få fat på Eders barn og vaske sig selv ren for en lignende beskyldning. Vand, vand! Jeg vansmægter! Jeg må straks på stedet efter ham!

En hest! Så stå dog ikke ganske roligt dér, Jowan, når det drejer sig om at rive Eders datter ud af den skurks kløer! ... Han rejste sig op foran mig deroppe på vejen som et spøgelse fra Helvede, og jeg vil være en usling, om jeg ikke skal sende ham tilbage dertil!"

Mere rolig, men dog endnu langt fra med sin vante ro, lod Jowan sig slæbe afsted af Viktor. Martelli fulgte hovedrystende efter, for det var vanskeligt for ham at blive klog på alt dette.

Jowans karle, der ellers aldrig turde betræde våningshuset, stod i gangen, da de atter betrådte huset. I alles miner læste man en tavs forfærdelse. I forbigående hørte Jowan dem udtale Markos navn, og også han blev grebet af rædsel. Han vovede kun at kaste et blik ud af døren på pladsen foran huset. Det var ham, som hørte han Markos ånd råbe til sig: "Det er sket! Jeg har hævnet dig og mig!" Han vovede ikke at gå udenfor, for han vidste, at havde Marko udført sit forehavende, så lå han der udenfor som en død hund, for ingen ville vise sigøjneren den simpleste menneskelige tjeneste. Da hviskede Martelli sagte nogle ord til ham og drog ham med sig.

Jowan fattede sig. Han gik, fulgt af Viktor, op ad trappen, kaldte på den gamle pige, bar selv fadet med vand ind, vaskede Viktors sår, hentede andre klædningsstykker til ham, da Viktors var sønderrevet af tornene og klippekanterne, og Martelli så med velbehag på den unge mand, der var i et sådant sindsoprør, at han næppe havde tid at tænke på sig selv, og nu da hans sår var blevet vaskede, kølnede og forbundne, stod dér med forrevet ansigt, bind om panden, i en kort bulgartrøje, trods alle sine smerter glødende af lyst til at komme afsked og i virksomhed.

"En hest, hr. Jowan!" bad Viktor indtrængende, "den sortkjole har ikke noget godt i sinde med Marinka, tro I mig. Men selv om han havde ravnevinger på sin sorte hest, jeg ville jage efter ham for at fravriste ham pigen, og Gud nåde ham, når jeg fanger ham! En hest, hr. Jowan! Der er nok af dem i Eders stald! Giv ordre til at trække en frem, men hurtigt!" Med disse ord greb han fat i den rådvilde Jowans arm og førte ham hen mod døren.

"Men hvorfor bruge Eders heste?" udbrød han pludselig, som randt der ham noget i hu, løb hen til vinduet, stødte det op og så ud, for han havde hørt den stærke hestevrinsken og trampen.

"Hvem tilhører disse dyr?" spurgte han og vendte sig ind i værelset.

"Mine saptieher, som afventer deres ordrer," svarede Martelli, der havde set på ham med tavst bifald.

"Så giv ordre til, at de overlader mig en hest! Hvis en af de karle der nede kender vejen bedre end jeg, lad ham så få lov at ledsage mig. Hestene står opsadlet, der er ingen tid at spilde."

Martelli nikkede bifaldende og gik ud af døren. Viktor trykkede en smudsig bulgarhue på hovedet og ilede efter ham. Udenfor stampede hestene i det hø, der var spredt for dem, Viktor så Martelli med rædsel vige bort fra en genstand, der lå et par skridt fra dørtærsklen.

"Marko – og død!" Han stirrede forfærdet på sigøjnerens blodløse, fortrukne ansigt; dér lå han, skyet af alle, tilsølet med blod, klart belyst af lampen i forstuen. "Marko, stakkels, ulykkelige ven!"

Han ville bøje sig hen over ham, men Martelli lagde sin hånd på hans skulder og sagde formanende til ham: "Lad ham ligge.

Ikke en af disse tyrker vil hjælpe Eder i Eders forehavende, hvis I har rørt ved en sigøjners lig. Han har, som jeg hører, hævnet sig på mudiren for sit barns skyld!"

"O, jeg forstår," sagde Viktor og vendte sig bevæget bort. Martelli var trådt hen til saptieherne. Seks af dem rejste sig frivilligt og gik hen til deres heste for at føre dem frem for Viktor.

"Til klosteret!" råbte han, og svang sig i en af de høje sadler. "En, der kender vejen må være vor fører!"

En gendarm med et kæmpemæssigt sort overskæg trådte frem. Han rettede et spørgsmål til Martelli, denne nikkede. Imidlertid havde også Jowan sat sig til hest.

"I skal ikke tage afsted alene; jeg vil selv være med at opsøge mit barn!" råbte han og greb tøjlen med kraftig, øvet hånd.

"Nu vel, så kom!"

Med gendarmen foran tog Viktor afsked, og efter ham Jowan med de øvrige.

Martelli så hovedrystende efter dem. Det var ham, som hvilede der en forbandelse over Jowans hus.

18. I klosteret

Hengiven i sin skæbne fulgte Marinka sin fører. Undertiden randt vel en tåre, helliget tanken om Viktor, som en perle ned over hendes kind; et dybt suk steg af og til op fra hendes bryst, når hun tænkte på faderens og sin egen flugt, for klosteret hist oppe kunne jo kun være dem et midlertidigt tilflugtssted. Viktor havde jo selv sagt, at tropperne havde besat det. Flygtende, fattige, forfulgte af pashaens havesyge, blev de nu stødt ud i verden; det var en sørgelig skæbne for den stakkels fader, der havde sat hele sit livs kraft ind på at erhverve sig, hvad en eneste af denne mægtige mands håndbevægelser kunne frarive ham.

Hun blev undertiden stående og måtte støtte sig til klippeblokkene, når tanken om, hvorledes Viktor var styrtet ned i afgrunden ret levende skød op i hende igen. Men så drog Petrowic hende straks afsted med sig, idet han greb fat i hendes hånd.

"I er grusom, Petrowic!" udbrød hun, da denne med velvalgte, overbevisende ord bestandig forsikrede hende, at det kun var Guds styrelse, Guds straf, der havde forhindret den fremmede i at udføre sin onde hensigt. Selv var han efter deres flugt kommet til Jowans hus, havde med skræk hørt, at de var flygtet netop i samme øjeblik, som mudirens kawasser trængte ind i huset; Jowan havde med nød og næppe reddet sig, og han var ilet efter dem for at føre hende tilbage til faderen, der angrede sin letsindighed. Uden at tænke på nogen fare for sig selv, var

han trådt i vejen for hendes ledsager, og hvad der var sket, måtte han selv bære ansvaret for, fordi han havde betroet sig til en hest, der var ukendt med den farlige vej.

Kun modstræbende fattede hun tillid til hans ord, men til sidst troede hun ham virkelig. Petrowic talte ikke mere ondt om den unge officer, gjorde sig ikke mere umage for at nedsætte ham i Marinkas øjne, og dette forsonede hende lidt efter lidt med den unge gejstlige. Han beklagede sig kun over, at popen i de sidste dage aldeles havde hengivet sig til sin drikkelyst, at omsorgen for menigheden nu alene hvilede på ham, og at dette var dobbelt svært i en så urolig tid, i hvilken man jo så en hemmelig ven af fjenden i enhver kristen.

Efter en times march smertede Marinkas fødder allerede af de skarpe stene, hendes hænder blødte af at klamre sig fast til de spidse klippestykker, der ragede frem over vejen; hvad hun endnu havde tilbage af mod og vilje, svækkedes af hendes legemlige udmattelse, og netop nu førte en råt udhugget klippesti stejlt opad gennem et tæt krat af ranker og tjørn til den højslette, klosteret lå på.

"Jeg kan ikke mere," klagede hun og sank sammen på en klippeblok. "Mine fødder kan ikke mere bære mig. Mine lemmer smerter. Lad mig hvile mig, Petrowic! Natten er lang, og fader vil ikke blive vred. I siger jo, han er sikkert skjult der ovre, og mig vil ingen søge her!"

Petrowic stod rådvild, utålmodig foran hende. Hans kræfter syntes, trods hans slanke, magre legemsbygning, ikke at have lidt under anstrengelsen. Han lagde hånden på hendes skulder og sagde velvilligt:

"Hvil dig da Marinka, men husk på, at jeg har lovet din fader at være hos ham ved midnatstid; han vil svæve i angst for dig, hvis vi tøver alt for længe!"

Marinka vred trøstesløs sine hænder: "Jeg vil! Jeg vil jo så gerne!"

Hun rejste sig vaklende. Petrowic bød hende atter armen. Han følte, hvorledes hun gjorde sig umage for at synes stærk.

"Din vilje er større end dine evner, Marinka!" sagde han og slap hendes arm, da hun igen sagtnede sin gang. "Marinka, mine arme er stærke, skal jeg bære dig op ad bjerget, skal jeg?"

Utålmodigt strøg Marinka håret, der var blevet fugtigt af sved og de regndråber, der var faldet i det fra grenene, til side.

"Nej, Petrowic!" råbte hun afværgende, "det behøves ikke. Der foran os bliver vejen bedre. Det går nok, stol blot på det!"

Atter samlede hun sine få kræfter, men så sank hun på ny sammen. Uden at spørge hende bøjede Petrowic sig nu ned over hende, slog armene om hendes knæ, løftede hende og bar hende opad. Udmattet og viljeløs af træthed, fandt Marinka sig i det. Det syntes, som om viljen gav Petrowic kæmpekræfter. Stønnende, med pigen i sine arme, nåede han de første fri terrasser af klostersletten. Her satte han hende sagte ned i det bløde mos, og dér stod Marinka og støttede sig til hans skulder, mens hun indåndede den friske bjergluft i fulde drag.

"Jeg takker Eder, Petrowic," sagde hun med skamfuldt sænket åsyn. "Jeg har vel været utaknemmelig imod Eder, tilgiv mig det!"

Petrowic så længselsfuldt over mod klostertårnene, der strålede i månelyset, og nu på ganske kort afstand ragede op i den klare nattehimmel.

"Der ovre vil du finde ro og vederkvægelse," sagde han trøstende. "Lad mig gå foran og se, om der skulle vise sig noget mistænkeligt." Han klatrede i forvejen, vinkede derpå ad hende, og få minutter efter stod Marinka ved hans side.

"Her er så ensomt her oppe," sagde hun med en kold gysen, idet hun lod øjet glide hen over den store nøgne slette, ved hvis yderste rand klosterets mure hævede sig. Alt, hvad sagn og overtro havde knyttet til disse steder og som var blevet hende fortalt som barn, stod nu på én gang så rædsomt klart for hendes hukommelse; fortællingerne om de gruelige menneskeofringer fra "Bulgardræberens" tid, fra Murads og høvdingerne Peters og Asans historie, som ammerne fortalte de små børn, levede op i hende igen. Endnu den dag i dag skulle de myrdede opføre deres dødningedans heroppe, og her skulde også samlingsstedet være for vampyrerne, således fortalte folketroen, her indsugede de nyt liv i det stærke måneskin. Petrowic havde derfor sikkert ret, når han mente, at faderen var godt skjult her.

Svedet af solen stod græsset gult og vissent på denne ugæstmilde højslette. Tjørne voksede frem af fjeldrevnerne, de træfrø, som vinden havde ført herop, havde vel slået rod, men de kolde vinde, der strøg hen over den nøgne slette, havde kun tilladt dem at vokse til en forkrøblet dværgvækst.

Ligesom sprunget frem af selve klippen, uden nogen grundundermur, stod klosteret der, fra hvilket man havde en milevid udsigt hen imod Donau over den bulgariske lavslette, der først strækker sig over mod flodsengen i tydeligt afgrænsede terrasser, men længere borte glider ud i svage utydelige bølgelinjer. Spøgelsesagtigt ragede de høje,

metaltækkede tage op i luften; vinduerne, halvt i græsk, halvt i maurisk stil, var forsynet med stærke jerngitre; intet gårdsrum, ingen have, intet gærde omgav den ensomme bygning, hvis skygger strakte sig lange og forvredne hen over sletten.

Petrowic, der stod ved pigens side og kastede et mistroisk blik på hende, lagde mærke til den rædsel, disse omgivelser indgød hendes i forvejen stærkt ophidsede fantasi. Han tog hendes hånd og drog hende med sig.

"Det er sørgeligt nok," sagde han, "at vi, Kristi bekendere, må søge beskyttelse her! Roms martyrer har ofte ikke lidt mere, end vi lider under denne tyran. – Men fat mod! Der ovre vinker frihed og sikkerhed dig! Jeg forlader ikke dig og din fader, før jeg ved Eder i sikkerhed!"

Marinka fulgte skælvende og frygtsom med ham. Hvis faderen var flygtet hertil, hvorfor ventede han da ikke på hende her udenfor, her, hvor ingen levende sjæl kunne forråde ham, hvorfor så han ikke ud efter hende? Centnertung hvilede atter erindringen om den skrækkelige scene, hun i aften havde været vidne til, på hendes sjæl; tanken om Viktors frygtelige skæbne, ham, som hun var så glad ved, med en så barnlig tillid havde betroet sig til, den legemlige anstrengelse, smerten i hendes lemmer, alt dette gjorde hende næsten sanse- og viljeløs.

"Jeg er så angst! Her er så uhyggeligt! Og fader, hvor er han dog?" udbrød hun, mens Petrowic drog hende fremad.

"Om et par minutter skal du få ham at se," hviskede Petrowic. "Der er porten, vi vil nu bede om at komme ind; portneren kender mit tegn!"

Få øjeblikke efter stod de begge foran en lav, med nagler beslået egetræsdør. Petrowic greb jernhammeren og slog tre

korte, sagte slag, der gav en dump genlyd i klosterets indre.

En slæben af langsomme, tunge trin brød den dødsstilhed, der herskede ved porten; en klap blev åbnet, og man så et hvidskægget ansigt indenfor.

"Det er mig, Jakob," hviskede Petrowic med usikker stemme. "Du ved, hvem jeg bringer!"

En tung lås blev knirkende drejet om, døren drejede sig hvinende på sine hængsler, og Petrowic trak Marinka ind i en mørk, af iskold luft gennemstrømmet gang, i hvis dybe baggrund en romersk lampe udbredte et mat, rødligt skær.

Her blev Marinka stående. Med angsten malet i alle træk så hun, hvorledes manden med det lange, hvide skæg, der hang ham langt ned over brystet, tavs lukkede døren efter dem.

"Fader, kald på fader!" bad hun og så op på Petrowic med foldede hænder i den største spænding.

Petrowic sagde et par ord til den barfodede gamle i et sprog, som Marinka ikke forstod, og munken pegede hen i baggrunden, gik foran dem, tog lampen ned og standsede ved en dør, som åbnede sig knirkende. Han gik ind, satte lampen på bordet og ventede, til gæsterne var trådt ind, og forlod så værelset.

Marinka så sig ængstelig om i det store hvidkalkede værelse. Også her var der så uhyggeligt; en bedeskammel, et billede af Guds moder, en træbriks, en skammel var de eneste genstande, der fandtes, og ind ad jerngitteret for de høje rudeløse vinduer blæste vinden, så lampelyset flagrede frem og tilbage.

"Hvil dig nu ud, Marinka!" sagde Petrowic, idet han trådte hen til hende, lagde hånden på hendes skulder og pegede på

den brede, massive træbænk. "Vi har endnu en lang vej tilbage; du vil have alle dine kræfter nødig i morgen!"

Hun så på ham med et langt, mistroisk blik, skød hans hånd roligt til side og trådte et par skridt tilbage.

"Hvor er min fader?" spurgte hun.

"Ja, det volder også mig uro, at han endnu ikke er nået herop. Men jeg vil gå ud for om muligt at møde ham. Hvil dig imidlertid en smule. Portneren skal bringe dig, hvad han kan skaffe af forfriskninger."

"Tag mig med! Jeg tør ikke blive her alene!" bad Marinka med foldede hænder.

"Vær nu blot fornuftig! Det er uberegneligt, hvilke omveje, Jowan kan have valgt for at skuffe sine forfølgere!"

"Der siger I noget, I ikke selv tror på, Petrowic!" sagde Marinka med stigende uro, "der fører kun én vej herop. Lad mig gå med! Jeg får dog ikke ro, så længe fader ikke er her!"

"Tag dog mod fornuft, barn!" Petrowic lagde atter bydende sin arm på hendes skulder. "Du skal adlyde mig, og jeg befaler dig at hvile dig! Tror du, at jeg har gjort mig alt det besvær for at lade din egensindighed forskertse mig lønnen for min møje?"

Marinka fo'r blegnende tilbage og stirrede angst på ham: "Hvilken løn mener I?"

Petrowic smilede medlidende: "Den at kunne aflevere dig til min højærværdige foresatte," sagde han og trak på skulderen. "Kender du nogen anden løn?" tilføjede han med en foragtelig mine.

Marinka sank ned på skamlen. Hun skammede sig over sit eget spørgsmål.

"Gå og opsøg min ulykkelige fader, Petrowic," bad hun sagte, næsten hviskende. Hun vovede ikke at se op. Petrowics svar havde fjernet enhver mistanke fra hendes sjæl,

"Ikke førend jeg ser, at du er blevet fornuftig!" svarede Petrowic barsk. "Natten er næppe brudt frem, og den er lang." Han tog en simpel halmpude fra bedeskamlen og lagde den på hovedenden af briksen. "Du må hvile dine trætte lemmer, for at du kan følge os i morgen. Vær ubekymret for din fader, jeg skal bringe ham til dig; læg dig nu derhen!"

Han lagde sin arm ind under Marinkas og hjalp hende forsigtigt op fra skamlen.

Uden at sige et ord lod hun sig føre hen til lejet.

"Jeg byder dig, hvad jeg har. Portneren skal bringe dig et tæppe. Sov roligt; her er ingen fare. Forhåbentlig kommer jeg snart tilbage."

Petrowic trykkede hendes hånd og gik bort. Uden at røre sig, ængsteligt lyttende, sad Marinka ene tilbage. Hendes hjerte slog så mat, hendes lemmer smertede hende, tårerne stjal sig ned ad hendes kinder.

"Jeg vil tro ham!" hviskede hun hen for sig. "Jeg formår jo næppe at holde mig oprejst! Gud vil nok lade ham finde min stakkels fader." Ved disse ord sank hendes hoved ned på det grove bolster; hendes bryst hævede sig under dybe suk, og allerede få minutter efter forrådte hendes tunge, faste åndedræt, at hun sov en tryg søvn efter den fuldstændigste udmattelse både på sjæl og legeme.

I stedet for at søge efter Jowan sad Petrowic nede i portnerens nøgne stue hos den ældgamle, kristne bosniak, der allerede i mere end halvtredsindstyve år havde røgtet sit

sørgelige embede som eneboer her oppe, hvor han på en pilgrimsfærd fra et af Libanons klostre var blevet hængende.

De talte begge i bosnisk mundart. Den gamle var gnaven; han bebrejdede Petrowic, at han havde bragt en forklædt kvinde ind i klosteret. Petrowic påberåbte sig nødvendigheden af at beskytte menighedens medlemmer mod forfølgelse. En drikkeskilling, der i dette land er drivfjederen til alt, godt og ondt, gjorde ende på den gamles betænkeligheder.

"Gud forbyde, at I skulle bringe mit kloster mudirens kawasser på halsen, og at de skulle ødelægge det, som de ødelagde klosteret der nede i dalen i fjor!" sukkede den gamle. "Dg I vil altså finde Jer i at tilbringe natten i samme værelse som pigen? Jeg har ikke andet at byde Jer, herre!"

"Jeg er en ven af hendes faders hus, og mit præstelige embede beskytter mig mod enhver mistanke!"

"Og I venter ikke flere her op i nat? Jeg syntes, pigen talte om sin fader!"

"Ingen!" afbrød Petrowic ham barsk og afskar således ethvert spørgsmål. "Gå kun trøstigt til hvile, så snart jeg har forladt Jer. Det er for at unde den ulykkelige pige ro, jeg bliver siddende her hos Jer!"

"Det må være Eders sag, herre!" Den gamle hensank i mørke grublerier. "Mine øjne skyer søvnen som oftest, og således vil det vel blive ved, til den evige ro falder på dem. Men I trænger vel til en smule mad!" sagde han lidt efter og vågnede op. "Jeg skal bringe Jer, hvad jeg har, men det er allerede længe siden, at nogen har betænkt mit kloster." Med disse ord gik han slæbende ud. Petrowic støttede hovedet i hånden og stirrede mørk og urolig hen for sig.

"Natten er lang," mumlede han, "og selv om den ikke var det, så sidder Jowan nok i morgen bag bolt og slå; kadien har, som jeg hørte, fået ordre til ved daggry at drage ind på hans ejendom i spidsen for kawasserne; de breve vil koste ham hans hoved, for han kan ikke bevise, at de ikke var stilet til ham. Datteren vil ingen søge efter, og selv om det sker, er vi allerede langt borte herfra!"

Den gamle portner kom nu tilbage og bragte vin, frugt og brød, som han tavs satte for gæsten. Petrowic greb ivrigt flasken og satte den for munden.

"Hvad siger man nede hos Jer om krigen?" spurgte den gamle imens, og satte sig med korslagte ben på sivmåtten. "I mange uger har jeg ikke set brandfaklen, der nu ellers snart i et år næsten altid har lyst dernede over Donau!"

Petrowic hørte ikke på ham. Han blev mere og mere urolig, og søgte at skjule det ved at lade, som om han var meget træt. Han sad aldeles hensunken i sig selv. Trist og flakkende faldt lampelyset over de to tavse mænd.

"Jeg bryder op i morgen tidlig ved daggry og vil nu se til min myndling," sagde Petrowic endelig og rejste sig. "Men lad Eder ikke forstyrre for min skyld, jeg kan godt selv finde vej!"

Han forlod den gamle og trådte ud i den mørke gang, han sneg sig langs murene og blev så stående og lyttede ved døren ind til det værelse, hvor Marinka sov.

"Hun sover! ... Jeg tænkte det nok!"

Sagte åbnede han døren. Lampen, der stod henne i et hjørne, belyste kun svagt den sovendes ansigt, der halvt var dækket af det sorte hår. Han listede sig på tæerne hen til hende, bøjede sig ned over hende, strøg hendes hår bort fra panden, så frygtsomt

på de lange øjenhårs skælven og lyttede til hendes tunge åndedræt.

Længe stod han hensunken i beskuelsen af den unge pige. Han tog en af hendes mørke hårlokker og trykkede den til sine læber. Pigens åndedræt vidnede om den fasteste søvn.

Han bøjede sig dybere ned og inddrak hendes ånde. Hun sov trygt.

"Hvor smuk, hvor yndig du dog er!" hviskede han henrykt. Han kom endnu nærmere til hende, han berørte hendes pande med sine læber. Men i det samme fo'r han forskrækket tilbage, Marinka rejste sig op, vakt af sin slummer, og stirrede med store, forskrækkede øjne på ham.

"Petrowic!" lød det gennem værelset. Marinka stod foran ham, højrød i ansigtet af vrede.

Bleg, uden at røre sig, holdt han stand mod hendes blik. Ikke et træk rørte sig i hans ansigt.

"Er du blevet forskrækket i drømme?" spurgte han roligt. "Jeg trådte lige ind for at se til dig!"

"I er kommet tilbage?"

Marinka skiftede farve; behersket af hans ro vovede hun ikke at forekaste ham hans løgn. Måske kunne det også være en heftigt bevæget drøm, der havde bedraget hende. Hun følte selv nødvendigheden af at bevare sin tillid til ham.

"Har I fundet fader?"

Petrowic rystede, uden at sige et ord, på hovedet. Men i dette øjeblik trængte en dump støj ude fra ind ad det åbne vindue. Petrowic fo'r forskrækket sammen og glemte at svare; han lyttede ængstelig med ansigtet vendt mod vinduet. Også Marinka var blevet ligbleg.

Petrowic vendte ryggen til hende, han sprang hen imod lampen, som han væltede ligesom af uforsigtighed; den gik ud; han løb i mørket hen til vinduet, svang sig ved hjælp af træpanelet op i karmen, klamrede sig fast til jerngitteret og kiggede ud på den af månen klart oplyste slette.

"Din fader er der uden for," sagde han hviskende med skælvende stemme ind i værelset. "Men mudirens kawasser er med, de søger dig!"

Månelyset kastede en svag stråle ind gennem jernstængerne, den strejfede Marinkas ligblege ansigt.

"Fader!" lød det fra hendes læber,

"Du har nu valget mellem flugt eller pashaen! Vælg nu! Gennem klosterets bagport kan du søge frelse!"

Petrowic havde grebet hendes håndled, og trykkede det heftigt.

"Fader!" hviskede hun igen. "Min stakkels, stakkels fader fangen!" Heftige slag på klosterporten fik hende næsten til at synke i knæ.

Petrowic holdt hende oprejst, han drog hende hen mod døren.

Atter drønede slagene, men endnu voldsommere, så de rungede gennem klostergangen. Petrowic rev døren op, slog armen om Marinkas liv og prøvede at løfte hende op på sine arme, men kræfterne svigtede ham, og instinktivt værgede pigen for sig.

"Du er afsindig! Kom med! Hvert øjeblik kan styrte dig i ulykke," hviskede han hende ind i øret.

Marinka klamrede sig til døren næsten uden besindelse. Atter sluttede Petrowic hende i sine arme, med magt, med

fortvivlelse rev han hende til sig, hun brødes med ham; da udstødte hun et angstens skrig, der genlød i gangen.

Et lysskær, et lufttræk trængte nu ind fra porten. Tunge trin og mandsstemmer lød oppe ved indgangen. Lyset nærmede sig hurtigt, det var det flimrende sys af en lampe, der blev båret højt hævet gennem den lange klostergang.

"Marinka! – Det var hendes stemme! Hurtigt! Følg mig!" råbte en mægtig røst.

Et nyt skrig besvarede den klare, kraftige mandsstemme og overdøvede de tunge trin i gangen.

Viktor kom barhovedet med stormende skridt med lampen i den ene hånd og en revolver i den anden. Af anstrengelsen ved det hurtige ridt var bindet over panden blevet skudt til side, hans kinder glødede. Bag ved ham sås Jowans kæmpeskikkelse fulgt af saptieherne.

Atter lød der et skrig, for Marinka følte, hvorledes Petrowics arme slap hende, fortumlet stod hun der, stirrende på Viktor med vidt opspilede øjne som på et åndesyn. Da hun derpå så faderen bag ved ham, løftede hun armene op imod ham, og udstødte et glædesskrig, men dette gensyn havde været for meget for hendes svage kræfter. Hun sank sammen foran Viktors fødder.

Endnu stærkere virkede synet af Viktor på Petrowic. Han havde ikke skyet den dristige tanke at slæbe den unge pige ud af klosterets bagport, efter at han havde fået øje på Viktor og hans ledsagere; for endnu havde ingen opdaget Marinka og ham i gangens øverste, mørke ende. Selv pigens skrig bragte ham ikke til at vakle. Han trykkede hende til sig, han omslyngede hende med fortvivlelsens kraft, han løftede hende op fra gulvet.

Da faldt netop skæret af den højt hævede lampe ned over Viktors ansigt. Han kendte hans træk, hans stemme. Magtesløs sank den arm ned, der lige havde løftet den unge pige op fra gulvet; uden bevægelse stirrede han på sin modstander, som han troede lå knust mellem klipperne. Men såret i panden, bindet, der var skudt højt op over håret, Viktors vredt lynende øjne, våbnet i hans hånd gjorde ham alt begribeligt. Kun ét forstod han ikke: Kom Jowan her, ledsaget af mudirens kawasser, for at hente sit eget barn til pashaen?

Han rejste sig stolt i vejret og råbte Viktor i møde:

"Her, tag den kvinde I søger! I kan takke mig for, at hun ikke er undkommet!"

Et skud drønede gennem klostergangen! Petrowic sank med hånden presset mod sit bryst baglæns til jorden.

Viktor kastede det rygende våben fra sig og trådte hen til ham: "Forræder, nu er vi kvit!" råbte han til Petrowic, der lå uden at give en lyd fra sig, og, mens alle stod forstenede af skræk, bøjede han sig over Marinka.

"Hr. Jowan!" udbrød han, idet han løftede den halvt bevidstløse pige op på sine arme, "kom, tag Eders barn! Jeg har holdt ord!"

Han slog armene om hendes liv, lænede hendes hoved mod sit bryst, mens Jowan med øjnene fulde af glædestårer trådte hen til hende og strakte sine hænder ud imod hende.

"Lad hende først komme til sig selv!" råbte Viktor og lagde sin hånd på den unge piges pande, der var våd af angstens kolde sved. "Hendes hjerte banker endnu så heftigt. Skræk og glæde har næsten slået hende helt ihjel. Lad mig berolige hende først. – Og I," råbte han til saptieherne, "skaf mig denne elendige af

vejen. Riv hans præstekjole af ham, som han kun har iført sig for at besudle den med forræderi og skurkestreger! Kom, Jowan, tag lampen der, lad os se at finde et sted, hvor det stakkels barn kan få den hvile, hun trænger så hårdt til. Hun skælver over hele legemet! Men se, nu slår hun øjnene op! Hun søger Eder, Jowan! I Eders arme vil hun dog hurtigst komme til sig selv!"

Viktor ville forsigtig lade faderen bære hende. Men Marinkas arme klamrede sig til ham; han følte, hvorledes hun trykkede sit ansigt mod hans bryst, han hørte en svag hilsen.

"I lever!" sagde hun med en af glædestårer kvalt stemme.

"Marinka," hviskede han og bøjede sig ned over hende, "fat mod, kom til dig selv. Din fader er i sikkerhed og du med ham!"

Han frigjorde blidt sine skuldre fra hendes arme, skød hende sagte hen til faderen, og nu løftede hun ansigtet og øjnene, som vågnede hun nu først til klar bevidsthed; hun sluttede faderen i sine arme, kyssede ham de hundrede gange og sank aldeles overvældet af glæde og sindsbevægelse sammen i hans arme.

19. Martelli har altid ret

Imidlertid sad Martelli på divanen i Jowans hus oppe i det øverste stokværk. Han røg af en tschibuck og lod sig efter orientalsk skik række den ene skål vand efter den anden af den gamle pige. Natten skred fremad, ofte gik han hen og lyttede ved vinduet, men der hørtes intet. Martelli fordybede sig i sine tanker, han tænkte på de store forretninger, han netop havde gjort med Jowan.

Så viste de første lysstriber sig i øst, tågen, der hvilede over bjergene, blev lettere og lettere og stjernernes skær svagere og svagere; Martelli skulle lige til, indhyllet i sin burnus, at strække sig på divanen, da det blev så levende nedenunder. Han hørte hestevrinsken og høje stemmer; han åbnede vinduet og så ud.

"Ved Gud! Det er Jowan – og drengen, Viktor! Og der løfter han en ung knøs af sadlen – Ej! det er Marinka med det lange sorte hår, forklædt som bondedreng! – Så har han dog nået, hvad han ville! Hvor han sætter pigen forsigtigt til jorden! Og hvor hun slår sin arm fortrolig om hans hals! Marinka, tag dig i agt for honveden! Med alle dine penge kan du ikke købe ham et fædreland, og du holder jo ikke af dit eget, og det vil endnu mindre behage ham."

Martelli så dem nu alle tre træde ind i huset, Marinka støttende sig på Viktors arm, tydelig nok meget lidende og mat. Han så Jowan hurtigt ile forbi det strå, karlene havde dækket Markos lig med, til det kunne lykkes at få fat i nogle sigøjnere til at jorde det.

Bleg, næppe i stand til at holde sig oprejst, trådte Marinka straks efter, hjulpet af Viktor, ind i den stue, hvor Martelli havde taget ophold. Uden at lægge mærke til denne, slæbte hun sig hen til divanen og sank udmattet sammen på den.

"Ro er nu aldeles nødvendig for Dem, Marinka," hørte Martelli Viktor sige, mens denne lagde puden til rette for hende. "Skal jeg kalde på pigen?"

Marinka rakte ham med et svagt smil hånden og beholdt hans inden i sin. "Nej, Viktor," udbrød hun med varme. "Jeg er så glad ved igen at se fader – og ved at kunne være hos Dem."

"Ja, tænkte jeg det ikke nok," brummede Martelli.

"Å, hr. Martelli!" Hun rakte den gamle hånden, da han nu trådte hen imod hende. "Fader har allerede undervejs sagt mig – ikke sandt, De har fundet alt ganske anderledes hos os, end De havde ventet ...," tilføjede hun og bøjede bedrøvet hovedet.

"Ja vist, ja vist, Marinka! Men det bliver nok alt sammen bedre! Der må vist have været en stor skurkestreg med i spillet."

Viktor havde lyttet opmærksomt, da han hørte navnet Martelli; han betragtede nu skarpt den gamle gråskæg.

"Og hvad jeg naturligvis slet ikke havde ventet at finde her ..." Med disse ord vendte Martelli sig mod den unge mand og rakte ham hånden – "min nevø Viktor Berzek, som jeg med glæde byder velkommen! Se ikke så forbavset på mig!" lo han. "Min hustru har såmænd talt tit nok om dig, og du må tage med til hende, så snart vore forretninger her er endt!"

Viktor trykkede hjerteligt den gamles hånd, mens Marinkas øjne lyste af glæde ved denne overraskelse.

"Du er slemt tilredt!" sagde Martelli og lagde hånden på Viktors skulder. "Men det ser ud til, at du ikke vil komme til at

savne en trofast sygeplejerske, så snart vor Marinka er kommet sig af sin skræk."

Da morgensolen steg op over dalen, lå Viktor i en dyb slummer i det samme værelse. Også Marinka havde søgt til sit leje, men hun lukkede ikke et øje. Alt, hvad der var hændet, stod for hende som en frygtelig, gruopvækkende drøm, og dog vidnede smerten i hendes lemmer og sårene på hendes hænder og fødder om, at det var virkelighed. – Lidt efter lidt begyndte der igen at komme liv i huset. Jowan havde kun hvilet få timer, han stod atter op med solen. Hans første gerning var at overgive den stakkels Markos lig til de sigøjnere, der i det tidlige daggry var blevet tilkaldt, og nu bar den tro tjener bort på en i hast sammenflikket båre af grene. Derpå var der meget andet, der lagde beslag på ham. Martellis skriver var straks efter solopgang redet til konaken for at skaffe karrer og militærdækning til den generalbefuldmægtigede.

En afdeling redifer, landeværnstropper, lejrede sig snart uden for huset. Martellis tjenere, saptieherne, Jowans karle og piger stod beredt til arbejde, et dusin karrer, forspændte med sorte bøfler, kørte op foran døren. Jowans skatkammer skulle nu tømmes. Der var ingen grund til længere at holde det hemmeligt, for alt guldet tilhørte jo nu krigsministeriet.

En skare nysgerrige, som rygtet om alle disse begivenheder havde lokket ud af staden, samledes nu i dalen. Alle slog de hænderne sammen, da guldet blev båret ud i sække og læsset på karrerne.

"Hvor Jowan dog er rig!" udbrød de alle, og endnu stadig kom der flere og flere sække ud, båret af de sveddryppende dragere. Martelli sad med en alvorlig mine og talte sækkene; hans

tjenere skrev tallet op og læssede dem på, soldaterne stod med gevær ved foden vagt omkring karrerne.

Det var allerede blevet et godt stykke hen ad morgenen, da Jowan, der havde været til stede ved kisternes tømning i den underjordiske hvælving, trådte ud af døren, idet han tørrede sveden af sin pande. I hånden bar han en lille pose, som han rakte underofficeren for landeværnstropperne, og sagde:

"Den ene halvdel er til Eder og Eders folk, den anden til denne dals fattige! Del nu ærligt med dem!" Derpå gav han sig i snak med Martelli.

Marinka trådte netop ud af døren. En smule forfængelighed havde bragt hende til i dag at klæde sig i europæisk dragt, som hun ellers kun bar en gang imellem, når hun var alene hjemme. Hendes øje søgte Viktor. Men hun spejdede forgæves efter ham, så faderen i ivrig samtale med Martelli og trådte just ind i et af de værelser, der vendte ud mod tschardacken, da hun mødte Viktor i bulgardragten med forbundet pande, armen i bind og støttende sig til en stok, for nu først gjorde alle de skrammer, han havde fået i faldet, sig gældende.

Med en stærk rødme på kinder og pande modtog den unge pige ham, og den forhøjedes end mere ved de forbavsede blikke, han betragtede hende med.

Dette var den fjerde forvandling i klædedragt, han havde set foregå med Marinka, og der lå jo næsten som en hel verden mellem den grove sigøjnersærk, de lasede sandaler og denne sorte silkekjole, der sluttede tæt om de slanke lemmer. Viktor syntes at finde behag i denne forvandling. Han stillede sig beundrende og smilende hen foran hende, og dette gjorde

hende end mere forlegen. Hun skiftede hurtigt farve og kunne ikke få øjnene fra gulvet.

"Hr. Berzek!" stammede hun endelig.

"Hr. Berzek! Hvor det dog klinger morsomt," sagde han og trådte nærmere hen til hende. "Jeg tror, De på ny ville være i stand til at flygte for mig, Marinka! ... Giv mig Deres hånd og sig mig, at jeg har et om end nok så lille krav på Deres venskab, selv om det kun er som en balsam for alle de ubehageligheder, jeg havde at overvinde for ad en så uventet omvej atter at finde Dem. I dag har vi rigtignok byttet roller," tilføjede han smilende, "jeg står her for Dem som den simple bulgarknøs og De som en fornem dame, og derved har De lagt en hel verden af former imellem os. Men jeg er uforfærdet nok til at tale til Dem på samme måde, som da jeg første aften talte til Jowans datter ... Tør jeg ikke nok det, Marinka?"

Et varmt, inderligt blik gav ham stiltiende tilladelsen. Marinkas kinder blussede på ny. Hun rakte ham hjerteligt hånden, og han greb den glad oprømt.

"Jeg har så meget, meget at takke Dem for," sagde hun sagte. "Det er mig hvert øjeblik, som måtte jeg sige til Dem, at De kan fordre af mig, Viktor, alt hvad en stakkels pige kan give ..."

"Hvad en stakkels pige kan give!" Viktor drog hende nærmere til sig, han førte hende ud på tschardacken. "Dernede står ti karrer belæssede med Jowans guld, men jeg holder det, der er langt mere værd end guld, i min arm." Han lagde armen om hendes liv. "Og tror De, jeg er uegennyttig nok til at give det fra mig? ... Marinka, da jeg i går aftes førte Dem gennem passet, tilstår jeg, at der kun levede én tanke i mig. Du er en ærlig fyr, sagde jeg til mig selv, og den ed, du har svoret faderen, den skal

du holde, men så sandt himlen hvælver sig over mig, Jowan får ikke sit barn tilbage uden at måtte tage dig med i købet. Det var jo nu ganske vist ikke aldeles ærligt spil, men heller ikke helt uærligt; jeg knyttede den betingelse til, at den smukke Marinka selv ville gå ind på denne handel. Djævelen i egen person kastede sig imellem os, men jeg tror dog, efter hvad der er sket, ikke at jeg står på den allersletteste fod med Himlen – Marinka! Jeg ejer intet og er slet intet! Har ikke engang andet fædreland at byde dig end hele den store, vide verden, der overalt er lige smuk. Marinka, hvis du synes om den handel, så træder jeg allerede i dag frem for din fader og siger til ham: I drager bort, jeg rejser med Eder! Marinka vil det, og så kan Jowan Silowic ikke gøre nogen indvending imod det!"

Marinka havde svagt skælvende hørt på ham. Han vidste, hvad hun ville svare ham, før hun endnu havde kunnet komme til orde. Da så hun op på ham med dyb alvor i sine store øjne, der helt sænkede sig i hans, og sagde, idet hun varmt trykkede hans hånd: "Jeg har selv givet dig ret til at tale således til mig, da jeg sagde, at du kan kræve alt, det tilhører dig!"

"Marinka!" Viktor slyngede lidenskabeligt sin arm om hende og ville trykke hende i sin favn. Men med højtidelig alvor afværgede hun hans omfavnelse og vedblev:

"Det tilhører dig, siger jeg, men hvad vil jeg vel kunne blive for dig? Jeg er et simpelt bulgarbarn, og det er for lidt, alt for lidt i den store verden, du taler om. Vel har jeg i nogle år nydt en lignende opdragelse og undervisning, som den, der bliver Eders kvinder til del, men jeg har arvet for meget efter fader og min salig moder, til at det nogensinde helt kan udslettes, selv i helt forandrede omgivelser. Siden jeg vendte tilbage til mit

hjem, har jeg rigtig nok stadig været misfornøjet med mine forhold; men borger det for, at jeg vil kunne gøre dig tilpas, at du kan blive fornøjet med mig? Vil du ikke, når du ser mig sammen med andre kvinder, bebrejdende komme til at sige: trods al Jowans guld er hun dog en simpel bulgarpige, det var bedre, om hun var blevet i sin hjemstavn! – Tænk først over alt dette, Viktor! Selv om jeg ikke kunne blive din, ville du dog bestandig være min, ville leve i min sjæl, i mine tanker, i mine drømme, og jeg ville da måske være langt lykkeligere, end hvis jeg så dig hemmeligt græmme dig og leve et utilfreds liv ved min side!"

Bedrøvet sænkede hun hovedet. Viktor havde smilende hørt på hende. Hun forekom ham komisk i sin højtidelige alvor; hendes ord, der var blevet udtalt med en dyb, klangfuld stemme, gjorde intet som helst indtryk på ham. Han lagde sin hånd på hendes sorte, i svære fletninger opsatte hår, der var smykket med en levende blomst. Han tog hende med den anden hånd under hagen og tvang hende til at se på sig. Hun gjorde det, men med den samme alvor.

"Tror du ikke, Marinka, at jeg hin aften ovre i haven har læst i din rene, ædle sjæl? Og hvad tror du at finde i mig? Også jeg er jo sådant et naturbarn, opdraget af gamle Marko så at sige i pusztaen, derpå næsten endnu som dreng kastet ind i et råt krigerliv, og derfor må du hos mig kun tænke på at finde et ærligt hjerte og en vis verdenskundskab, som en i verden udstødt, landflygtig sjæl nødvendigvis må erhverve sig. – Men nu Marinka, nu er du min! Hvor vi så skal drage hen sammen, det er mig ligegyldigt. Tro mig, verden er skøn alle vegne, og ved din side vil den være mig som et paradis!"

Pigen blev næsten helt forfærdet ved Viktors lidenskabelige favntag. Hun hørte skridt og stemmer i forstuen, hun rev sig voldsomt ud af hans arme, men droges tilbage til ham, og lænede sit hoved mod hans skulder.

En dyb basstemme lød ind gennem døren. Viktor så uforfærdet derhen.

"Der kan du se, Jowan, hvad jeg nylig sagde," udbrød Martelli, der nu stod på dørtærsklen med blækhus og papir. "Kom, lad os ikke forstyrre dem; vi regner langt bedre ovre på den anden side!"

Jowan stod så stiv som en billedstøtte.

"Pigen tilhører ham, det nytter ikke, du vil gøre noget ved den ting," tilføjede Martelli og ville trække Jowan bort med sig.

Viktor og Marinka havde fjernet sig fra hinanden, og den unge pige stod rødmende af undseelse og forlegenhed ved at være blevet overrasket under dette ømme møde.

"Fader!" råbte hun endelig efter Jowan, og denne kom atter til syne. "Fader!" gentog hun og kastede sig hulkende til hans bryst. Jowan lagde begge sine hænder på hendes hoved. "Vær rolig, mit barn," sagde han med dyb, usikker stemme. "Martelli siger, at det er godt således, og han har altid haft ret. Du må selv vide, om du har handlet rigtigt eller ej."

Han rakte Viktor hånden, Martelli var nu også vendt tilbage og stod bag ved ham.

"Så er den sag klappet og klar," sagde han og rakte Viktor hånden, mens han kyssede Marinka på panden. "Du har nu fundet den bedste hustru, pas nu på, at du virkelig kommer til at fortjene hende. Og kom nu, Jowan; vi har fuldt op at gøre, og de to dér savner os ikke!"

20. Vampyren

Fire uger var forløbet. Krigsbegivenhederne havde vendt sig mod øst. Russerne havde trukket deres tropper bort fra Valakiet og samlede deres hovedstyrke på Krim. I det indre af Bulgarien herskede nu den største stilhed, som om russerne aldeles havde opgivet tanken om at overskride Balkan-kæden. De tyrkiske tropper lå atter indkvarteret i byerne, og Viktor så sig atter omgivet af sine gamle kammerater, som nøden for nogle år havde tvunget til at søge tyrkisk krigstjeneste. Han fordrev tiden med at jage i bjergene og skovene efter bjørne, gribbe og de store flokke vildænder, som man ofte kunne se trække over bjergene ad Donau til som store sorte skyer.

Han lod sig af sigøjnerne i Tirnova føre til den lille plads inde i den dybeste skovtykning, hvor den tro Marko var blevet jordet; han lod en stor granitblok vælte hen over graven og med store bogstaver indhugge den afdødes navn på den, til ærgrelse for sigøjnerne, imod hvis skikke dette stred. Han spurgte også efter Selwas begravelsesplads, men ingen af de bosiddende sigøjnere vidste, hvor den var. Banden havde slæbt hendes lig med, ingen vidste hvorhen.

Om Jowan er at fortælle, at den for nylig så efterstræbte og af alle skyede mand nu atter kunne bære sit hoved højt, for den nye pasha viste ham den synligste velvilje, efter at det gennem Martelli var blevet muligt ved hjælp af hans rigdomme at udbetale tropperne noget af den så længe resterende sold. Men Jowan holdt sig stærkt tilbage både fra pashaen og sine

bulgariske landsmænd. Han afslog rent ud at modtage pashaens besøg, han havde hans forgængers i alt for frisk minde. For i det ydre at vise, at han snart intet mere ville have at skaffe med det land og de forhold, der havde påført ham så megen uro og bekymring, aflagde han sin vante bulgardragt og gik omkring med en bredskygget, opkrampet filthat, en kort jagtfrakke, store rytterstøvler og til trods for forbuddet en revolver i bæltet. Han ventede kun på Martellis tilbagekomst for at forlade det land, hvor der var sket ham så megen uret, sagde han. Den store løvemanke bar han nu stolt og selvbevidst som den rige mand, og han så med stolthed på det unge par, når Marinka, støttet til Viktors arm, i europæisk klædedragt skred hen gennem dalen.

Dagene gled rolige og lykkelige hen for de elskende. Det eneste, der voldte Marinka nogen bekymring og uro, var Viktors jagtudflugter.

"Det er måske dumt," sagde hun en gang til ham, "men der strejfer så meget løst pak omkring her, som krigen kun har gjort så meget mere tøjlesløse. Når du går ud, så tag i det mindste nogle af faders folk med. Jeg ville ikke kunne overleve det, hvis der tilstødte dig noget uheld."

Især vakte Viktors oftere udtalte lyst til endnu en gang før deres afrejse at bestige højsletten omkring klosteret hende usigelig angst. Uvilkårligt havde de fortællinger, der netop i denne tid atter kom så stærkt til orde blandt dalens beboere og hendes faders tyende, om at vampyrerne på ny, og meget stærkt, drev deres natlige spil deroppe, indflydelse på hendes ellers så oplyste sind. Også i Viktors drømme syntes disse beretninger at spille ind. Flere nætter i træk så han Petrowics

blege skikkelse hæve sig foran ham i det snævre bjergpas, med gennemskudt bryst, – et syn, der fik ham til gysende at fare op fra sit leje. Og disse drømme beskæftigede ham også meget om dagen; han kunne ikke komme fra, at denne skurk måske endnu levede og ville komme for at hævne sig, og en morgen vågnede han med den beslutning, at han, trods alle Marinkas bønner, for at få gjort en ende på disse dumme tanker, ville gennemstrejfe egnen omkring klosteret og om muligt også søge at skaffe sig vished for Petrowics død. I denne eventyrlige plan blev han imidlertid hindret ved, at Martelli samme dag kom, og hermed var signalet givet til hans og Marinkas bryllup og deres endelige afrejse fra Tirnova-dalen.

Martelli bragte Jowan anvisninger for hans guld til et beløb af tre hundrede tusinde dukater. Martelli selv ville nu med den fordel, han havde draget af denne store omsætning, trække sig tilbage til sin fødeby Firenze, og dertil skulle Jowan med sin datter og svigersøn også uopholdeligt begive sig efter brylluppet. Således mente Martelli at have ordnet alt på det bedste; dagen til brylluppet blev berammet og de storartede forberedelser til denne højtidelighed, der tillige skulle være Jowans afskedsgilde, hurtigst muligt truffet.

På den store eng foran Jowans hus stod lange borde dækket, ved hvilke byens fattige blev bespist. Rygtet om denne fest havde kaldt hele skarer af sigøjnere til dalen, og de opførte nu deres plumpe danse til skalmejernes og violinernes klang.

Huset var smykket med guirlander af blomster og olivengrene, karle og piger stod rundt om i deres stadsklæder, men dog sås der trods denne ydre lystighed mange sorgfulde

ansigter, for Jowan skulle jo drage bort, og han havde været god mod sine folk.

Gæsterne kom nu inde fra byen; pashaens afsendinge – han selv kom ikke med – i uniformer, der struttede af guld, på smukt opsadlede heste; Jowans få venner dels til fods og dels til hest; til sidst en halv snes stykker af Viktors kammerater, der lå i kvarter i Tirnova eller nabobyerne.

Også Martellis hustru kom ledsaget af popen. Hun omfavnede hjerteligt sin nevø og sluttede med tårer i øjnene Marinka i sine arme.

En voldsom larm af alle sigøjnernes instrumenter betegnede kort efter, at vielsen tog sin begyndelse. Derpå herskede der i en halv times tid den dybeste og højtideligste stilhed i dalen, indtil Jowan trådte ud af huset og med sit lommetørklæde gjorde tegn til, at ceremonien var endt.

Et brusende hav af stemmer lød pludselig og blandede sig med et sandt virvar af instrumenter, og nu blev der danset "hora" og "stola", mens sigøjnerlejrens bål viste sig klarere og klarere i aftendæmringen mod de mørke klippevægge.

Endnu havde ingen af de talløse skarer derude set et glimt af bruden. En deputation begav sig derfor ind til Jowan og bad, om den unge frue ville gøre dem den ære blot et øjeblik at vise sig på tschardacken. I tætte klynger stimlede folkemassen sammen foran huset, og Jowan fandt det rigtigst at føje deres ønsker.

Solens sidste stråler brød sig netop, ildrøde og glimtende som lyn, på bjergtoppene, da Marinka i hvid silkekjole, ombølget af det viftende slør under mængdens stormende

jubel, med lykken strålende i sine store, mørke øjne, trådte ud på tschardacken og modtog den brusende hilsen.

Hun stod alene. Viktor, der havde fulgt hende, blev, muntert smilende, under mange komiske gebærder, stående i døren til galleriet. Marinkas lange slæb spærrede ham udgangen, han skyggede med hånden for solen – ingen havde jo heller bedet ham om at komme, og han blev derfor roligt stående.

Men pludselig klang et gennemtrængende skrig fra Marinka gennem den stærke brusen af mængdens jublende stemmer, det lød som et drøn, der buldrer gennem brændingens larm.

Han stirrede ud, halvblændet af solen, han syntes i aftensolens glans at se en sort skikkelse, der næsten flød sammen med de skumrende omgivelser; var det en luftspejling, et åndesyn, det, som dér holdt Marinka i sine arme? Var han blevet afsindig, var det et genfærd, dette gruelige, blege dødningeansigt, var det døden selv i egen skikkelse? – Marinka hang ligesom bevidstløs, af et par stærke arme draget ud over tschardackens brystværn!

Han kendte dette ansigt! Det var en døds ansigt! – Marven stivnede i Viktors lemmer, blodet standsede i hans årer.

Der blev pludselig dødstille blandt den før så larmende mængde; rædsel stod malet i alles ansigter. En vampyr – således stod det for hele den bølgende, overtroiske folkeskare – var ved solnedgang steget ned fra klosteret, en vampyr viste sig nu ved brylluppet for at vie den smukke Marinka til Helvedes brud med sit dræbende kys lige for hendes unge ægtefælles øjne.

Alles tunger, alles lemmer, alles sanser var lammet ved det forfærdelige syn, denne gruelige tilskikkelse, der nu i afskedens øjeblik kom over den rige Jowans hus; også den unge mand stod

lammet af synet, af dette Helvedes kogleri, og kunne ikke røre hånd eller fod. Man så, hvorledes vampyrens spøgelsesagtige ansigt nærmede sig mere og mere til den unge bruds og nu næsten berørte hendes læber – men selv i dette øjeblik så folkeskaren til sin usigelige skræk, hvorledes den ulykkelige ægtefælle vel hævede armene i vejret, men ikke formåede at frarive Djævelen det bytte, som en af Satans engle holdt i sine arme. Da så man også popen komme til syne bag den unge mand, så ham rive korset fra sit bryst og udstrække det mod Helvedes yngel, men også dette var magtesløst.

Da var det pludselig, som den unge ægtemands fortryllelse løstes, man så ham styrte frem – og i samme øjeblik rejste der sig et skrig, men nu et jubelens, et befrielsens, et forløsningens. Den sorte skikkelse sank sammen, armene løsnede sig fra favntaget om den unge kvinde, hun sank tilbage i Viktors arme, det hvide brudeslør var plettet med blod.

Mens Viktor endnu stod lammet af synet, var en af hans kammerater sprunget ud af et mod tschardacken åbent stående vindue og havde boret sit blanke værge i genfærdets ryg, og under mængdens tiltagende jubelskrig greb han netop liget og kastede det ud over brystværnet for fødderne af de nedenfor stående.

"Petrowic!" lød Jowans forfærdede stemme, da han i samme nu trådte ud på tschardacken sammen med popen.

Jubelen forstummede pludselig dernede.

Gæsterne trængte sig nysgerrige ud på galleriet, få forstod rigtigt, hvad der var sket.

"Bassama!" udbrød ungareren foragteligt, idet han slængte sin sabel fra sig og trådte hen til de øvrige. "Han undgik mig

dog ikke den forræder, den spion, der ved Silistria forsvandt lige for næsen af mig!"

Fuld af deltagelse vendte han sig derpå til Marinka, der af Viktor var blevet ført bevidstløs ind i værelset og nu atter kom til live i hans arme, og ude af stand til at holde sig oprejst slyngede hun sin arm om sin mands hals.

"Viktor, hvad var det – – hvad var det, der hændte mig?" spurgte hun og søgte at samle sig, mens hendes øjne svævede rundt mellem gæsterne.

Viktor skar tænder af raseri over sin egen magtesløshed under det forefaldne. Vred stirrede han hen for sig.

"Havde jeg fulgt min egen indskydelse!" sagde han halvt ved sig selv, "så havde jeg opsøgt ham deroppe, og givet ham den rest, jeg skyldte ham!"

En levende erindring om alt det rædselsfulde, der i den sidste tid var hændt hende, gemnemisnede Marinka, hun skjulte sit hoved ved Viktors bryst.

"Jeg takker dig, Stefan!" sagde Viktor og rakte kammeraten hånden. "Du var hurtigere end jeg! Nu er det mig først klart, hvad denne skurk ville, han har anvendt sine sidste kræfter på at besmitte Marinka i folkets øjne – – at overgive hende til overtroens forbandelse!"

Ungareren tog sagen mindre tragisk. Han gik hen til det af gæsterne forladte bord, tog en kniv, vendte tilbage til Marinka, skar det blodige stykke ud af hendes slør og kastede det ud over tschardacken med de ord:

"Det er skurkeblod! Det er til hundene!"

Skrækken var overstået, aftenen skred fremad. Sigøjnernes bål flammede gennem dalen, den syngende og dansende mængde udenfor så vel som gæsterne inde syntes at have glemt, hvad der nylig var sket. Marinka, der havde ombyttet sin bulgardragt med en sort silkekjole, smilede atter muntert, og Jowan lod champagnen skumme. Viktor sad omgivet af sine kammerater, som han allerede den næste dag skulle sige farvel. De talte om kommende tider, om bedre dage for deres fødeland, da en ny støj uden for huset kaldte dem alle ud på galleriet. Derfra så man en skare kraftige karle, for største delen hyrder fra bjergene, der som Jowans gæster først havde været i stand til at nå ned til festen hen ad aften og nu drog bort i en tæt flok.

Viktor ilede ned for at høre, hvad larmen skulle betyde. En af karlene fortalte ham med et forfærdet ansigt, at da en af hyrderne havde set liget ligge under egetræerne, hvorfra ingen havde vovet at flytte det, havde han genkendt det som den vampyr, han i måneskinnet havde set færdes oppe ved det gamle bjergkloster. Derpå havde de enstemmigt besluttet at gøre ham uskadelig, inden det næse måneskifte atter ville kalde ham til live. De havde skaffet sig en økse hos en af Jowans karle og havde med den tilspidset en stor pæl, de bar nu den onde ånd bort for at begrave ham på bulgar-kirkegården og støde pælen igennem ham ned i jorden; for dette alene kunne jo tvinge vampyren til evig ro.

"Herre," tilføjede den overtroiske bulgar, "det er en stor lykke, at han ikke berørte Marinkas ansigt, førend officeren stødte ham ned. Vi har alle set, at dette ikke skete, – ellers ville hun, den stakkel, selv være blevet en vampyr."

Viktor hørte ærgerlig på ham, mens han så efter den stadig længere og længere bortdragende menneskeskare, gnaven over ikke at kunne hindre dette uvæsen.

"Dum snak!" svarede han bulgaren og vendte forstemt tilbage til gæsterne. Marinka var Gud være lovet lykkelig reddet. Men det pinte ham, at der i denne nat på en kristen kirkegård skulle udøves en af de mest rå skikke, som overtroen har vedligeholdt gennem lange årrækker hos det under trældomsåget sløvede folk.

Hvad jeg her har fortalt, grunder sig næsten gennemgående på virkelige kendsgerninger. Viktor, hvis familienavn jo ganske vist er forandret, så jeg i tresserne i Paris, i hvis omegn han beboede en lille villa med sin hustru og fire livlige og kraftige børn som en lykkelig familiefader.

Senere vendte ungareren tilbage til sit fædreland. Der lever han endnu den dag i dag. Jowan nedsatte sig i Firenze og grundede her med sin store formue en anselig bankierforretning, men fortjenesten ved denne var ham for ringe i forhold til de umådelige summer, han havde tjent i sin hjemstavn. Han følte sig aldrig rigtig tilfreds, og fem år efter, at han var draget bort fra Bulgarien, gik han ind til den evige fred.

Om "Vampyren"

Forfatter: Hans Wachenhusen (1823-1898).
Org.udgave: *Der Vampyr. Novelle aus Bulgarien.* Eduard Halberger, Stuttgart und Leipzig 1878.
Denne udgave baseret på: *Vampyren. En Fortælling fra Bulgarien af Hans Wachenhusen.* N. C. Roms Forlagsforretning. Kjøbenhavn 1878. Oversætteren er ikke kendt.
Redigeret af: Kim N. Jensen.

ISBN 978-87-7628-082-6
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-298-2 (Ølstykke 2013).

www.ebib1800.dk

